

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 23. 2. 2017
COM(2016) 864 final

2016/0380 (COD)

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou

(prepracované znenie)

(Text s významom pre EHP)

{SWD(2016) 410}

{SWD(2016) 411}

{SWD(2016) 412}

{SWD(2016) 413}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Politický kontext

Európski občania vynakladajú veľkú časť svojich príjmov na energiu, ktorá je navyše významným vstupom pre európsky priemysel. Odvetvie energetiky okrem toho zohráva kľúčovú rolu v plnení povinnosti znížiť emisie skleníkových plynov v Únii do roku 2030 aspoň o 40 % s očakávaným podielom obnoviteľných zdrojov na úrovni 50 %.

Návrhy na prepracovanie smernice o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, nariadenia o trhu s elektrinou a nariadenia, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky, sú súčasťou väčšieho balíka iniciatív Komisie („Čistá energia pre všetkých Európanov“). Balík zahŕňa kľúčové návrhy Komisie na realizáciu energetickej únie v zmysle plánu energetickej únie¹. Zahŕňa legislatívne návrhy, ako aj nelegislatívne iniciatívy na vytvorenie podporného rámca umožňujúceho dosiahnuť reálne prínosy pre občanov, zamestnanosť, rast a investície, a zároveň prispieva ku všetkým piatim rozmerom energetickej únie. Kľúčové zásady balíka preto zahŕňajú zásadu prvoradosti energetickej efektívnosti, globálne vedúce postavenie EÚ v oblasti obnoviteľných zdrojov a spravodlivé zaobchádzanie so spotrebiteľmi energie.

Európska rada² aj Európsky parlament³ opakovane zdôraznili, že dobre fungujúci integrovaný trh s energiou je najlepším nástrojom na zaistenie dostupných cien energie a bezpečnosti dodávok, pričom zároveň umožní hospodárnu integráciu a rozvoj výroby väčšieho objemu elektriny z obnoviteľných zdrojov. Konkurencieschopné ceny sú nevyhnutné pre rast a dobro spotrebiteľov, takže sú ústredným prvkom energetickej politiky EÚ. Súčasná štruktúra trhu s elektrinou je založená na pravidlách „tretieho energetického balíka“⁴ z roku 2009. Tie sa následne doplnili legislatívou proti zneužívaniu trhu⁵ a vykonávacími predpismi v oblasti

¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a Európskej investičnej banke: Rámcová stratégia odolnej energetickej únie s výhľadovou politikou v oblasti zmeny klímy [COM(2015) 80 final].

² Výsledky 3429. zasadnutia Rady pre dopravu, telekomunikácie a energetiku, 26. november 2015 14632/15, výsledky 3472. zasadnutia Rady pre dopravu, telekomunikácie a energetiku, 6. jún 2016 9736/16.

³ Uznesenie Európskeho parlamentu z 13. septembra 2016 – Smerom k novej koncepcii trhu [P8_T A(2016) 0333].

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES, Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 55–93 (ďalej len „smernica o elektrine“); nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do sústavy pre cezhraničné výmeny elektriny, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1228/2003, Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 15 – 35 (ďalej len „nariadenie o elektrine“); nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 713/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa zriaďuje Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky, Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 1 – 14 (ďalej len „nariadenie o ACER“).

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou, Ú. v. EÚ L 326, 8.12.2011, s. 1 – 16; vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1348/2014 zo 17. decembra 2014 o oznamovaní údajov, ktorým sa vykonáva článok 8 ods. 2 a 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou, Ú. v. EÚ L 363, 18.12.2014, s. 121 – 142.

obchodu s elektrinou a pravidiel prevádzky sústav⁶. Vnútny trh EÚ s energiou stojí na osvedčených zásadách ako právo prístupu tretích strán do elektrizačných sústav, sloboda spotrebiteľov zvoliť si dodávateľa, rozsiahla úprava podmienok oddelenia (unbundling), odstraňovanie prekážok cezhraničného obchodu, dohľad nad trhom vykonávaný nezávislými regulačnými orgánmi v oblasti energetiky a celounijná spolupráca regulačných orgánov a prevádzkovateľov sústav a sietí v rámci agentúry pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) a európskou sieťou prevádzkovateľov prenosových sústav a prepravných sietí (ENTSO).

Tretí energetický balík priniesol spotrebiteľom hmatateľný pokrok. Viedol k posilneniu likvidity európskych trhov s elektrinou a výrazne zintenzívnil cezhraničný obchod. Spotrebiteľia v mnohých členských štátoch majú teraz väčšie možnosti výberu. Posilnená konkurencia (najmä na veľkoobchodných trhoch) pomohla udržať pod kontrolou veľkoobchodné ceny. Tretí energetický balík zároveň zaviedol nové práva spotrebiteľov, ktoré výrazne posilnili ich postavenie na trhoch s energiou.

Nové dianie malo zásadný vplyv na európske trhy s elektrinou. Prudko vzrástol podiel elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie (OZE). Trend posilňovania výroby elektriny z OZE bude pokračovať, keďže je to kľúčová podmienka na splnenie záväzkov Únie vyplývajúcich z Parížskej dohody o zmene klímy. Keďže výroba elektriny z OZE je zo svojej podstaty variabilnejšia, menej predvídateľná a decentralizovanejšia než tradičná výroba elektriny, pravidlá trhu a prevádzky sústav treba prispôsobiť flexibilnejšej povahe trhu. Zároveň štátne zásahy (často nekoordinované) vedú k narušeniam veľkoobchodného trhu s elektrinou, čo má nepriaznivé dôsledky na investície a cezhraničný obchod⁷. Výrazne sa menia aj technológie. Obchod s elektrinou má takmer celoeurópsky rozmer vďaka tzv. prepojeniu trhu (market coupling), ktoré spoločne organizujú energetické burzy a prevádzkovatelia prenosových sústav. Digitalizácia a rýchly rozvoj internetových riešení pre meranie a obchodovanie umožňujú odvetviu, firmám a dokonca aj domácnostiam vyrábať a uskladňovať elektrinu, a zároveň sa aktívne zapájať na trhoch s elektrinou vďaka riešeniam tzv. reakcie na strane spotreby. Trh s elektrinou nadchádzajúceho desaťročia sa bude vyznačovať variabilnejšou a decentralizovanou výrobou, narastajúcou mierou vzájomnej závislosti členských štátov a spotrebiteľom prinesie nové technologické príležitosti na zníženie nákladov a aktívnu účasť na trhoch s elektrinou vďaka reakcii na strane spotreby, vlastnej spotreby či uskladňovania.

⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou, Ú. v. EÚ L 326, 8.12.2011, s. 1 – 16; nariadenie Komisie (EÚ) č. 543/2013 zo 14. júna 2013 o predkladaní a uverejňovaní údajov na trhoch s elektrickou energiou, ktorým sa mení a dopĺňa príloha I k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009, Ú. v. EÚ L 163, 15.6.2013, s. 1 – 12; nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia, Ú. v. EÚ L 197, 25.7.2015, s. 24 – 72; nariadenie Komisie (EÚ) 2016/631 zo 14. apríla 2016, ktorým sa stanovuje sieťový predpis pre požiadavky na pripojenie výrobcov elektriny do elektrizačnej sústavy, Ú. v. EÚ L 112, 27.4.2016, s. 1 – 68; nariadenie Komisie (EÚ) 2016/1388 zo 17. augusta 2016, ktorým sa stanovuje sieťový predpis pre pripojenie odberateľov do elektrizačnej sústavy, Ú. v. EÚ L 223, 18.8.2016, s. 10 – 54; nariadenie Komisie (EÚ) 2016/1447 z 26. augusta 2016, ktorým sa stanovuje sieťový predpis o požiadavkách na pripojenie sietí jednosmerného prúdu vysokého napätia a jednosmerne pripojených jednotiek parku zdrojov do elektrizačnej sústavy, Ú. v. EÚ L 241, 8.9.2016, s. 1 – 65; nariadenie Komisie (EÚ) 2016/1719 z 26. septembra 2016, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie dlhodobých kapacít, Ú. v. EÚ L 259, 27.9.2016, s. 42 – 68; ďalšie usmernenia a sieťové predpisy schválili členské štáty a čaká sa na ich prijatie.

⁷ Pozri oznámenie Komisie „Realizácia vnútorného trhu s elektrickou energiou a čo najefektívnejšie využívanie verejnej intervencie“, C(2013) 7243 final, 5.11.2013.

Cieľom prezentovanej iniciatívy koncepcie trhu s elektrinou je teda prispôbiť súčasné trhové pravidlá novým okolnostiam, a to vytvorením jasných trhových signálov, aby elektrina v správnom čase voľne smerovala tam, kde ju najviac treba, posilnením postavenia spotrebiteľov, čo najlepším využitím cezhraničnej konkurencie v prospech spoločnosti a vytvorením správnych signálov a stimulov pre potrebné investície na dekarbonizáciu celého energetického systému. Zároveň uprednostní riešenia zvyšujúce energetickú efektívnosť a prispeje k cieľu svetového prvenstva vo výrobe energie z obnoviteľných zdrojov, čím zároveň podporí cieľ Únie vytvárať pracovné miesta a rast a priláhať investície.

Prispôsobovanie trhových pravidiel

Súčasným trhovým pravidlám sa opierajú prevažne o výrobné technológie minulého desaťročia, teda centralizované veľké elektrárne na fosilné palivá s obmedzenou účasťou spotrebiteľov. Keďže variabilná výroba elektriny z OZE bude vo výrobnom mixe zohrávať čoraz významnejšiu rolu a spotrebiteľom by sa mala umožniť účasť na trhu, ak o to majú záujem, pravidlá treba upraviť. Krátkodobé trhy s elektrinou, ktoré umožňujú obchodovanie s elektrinou vyrobenou z OZE v zahraničí, sú kľúčové pre úspešné začlenenie elektriny z OZE na trh. Dôvodom je, že väčšinu výroby z obnoviteľných zdrojov možno presne predvídať iba krátko pred samotnou výrobou (pre premenlivosť počasia). Tvorba trhov, ktoré umožňujú účastníkom prístup krátko pred samotnou dodávkou (tzv. vnútrodenne trhy alebo trhy s regulačnou energiou), je kľúčovým krokom, ktorý umožní výrobcovi elektriny z OZE predávať energiu za spravodlivých podmienok a zároveň zvýši trhovú likviditu. Krátkodobé trhy prinesú účastníkom nové obchodné príležitosti ponúkať „záložné“ energetické riešenia v časoch vysokého dopytu a obmedzenej výroby z OZE. Zahŕňa to možnosť spotrebiteľov presúvať spotrebu („reakcia na strane spotreby“), prevádzkovateľov zariadení na uskladnenie elektriny či flexibilných výrobcov. Zatiaľ čo riešenie variability v malých regiónoch môže byť veľmi nákladné, agregácia variabilnej výroby na veľkom území by mohla spotrebiteľom pomôcť ušetriť veľa peňazí. Stále však chýbajú integrované krátkodobé trhy.

Nedostatky aktuálnej trhovej štruktúry znižujú atraktivitu energetického sektora pre nových investorov. Adekvátne prepojený a trhovito orientovaný energetický systém, kde ceny vychádzajú z trhových signálov, účinne stimuluje potrebné investície do výroby a prenosu a zaručuje, aby smerovali tam, kde ich trh najviac potrebuje, čím minimalizujú potrebu štátneho plánovania investícií.

Vnútroštátne trhové pravidlá (napr. cenové stropy) a štátne zásahy momentálne bránia tomu, aby ceny odrážali nedostatok elektriny. Okrem toho cenové zóny nie vždy odrážajú skutočný nedostatok, ak sú nastavené nevhodne a namiesto toho sa riadia politicky stanovenými hranicami. Nová koncepcia trhu má za cieľ zlepšiť cenové signály v záujme podpory investícií v oblastiach, kde ich najviac treba, pričom miesto hraníc štátov zohľadňuje obmedzenia sústavy a centrá dopytu. Cenové signály by tiež mali umožňovať primerané odmeňovanie flexibilných zdrojov (vrátane reakcie na strane spotreby a uskladnenia), keďže tieto môžu rátať s kompenzáciami iba v krátkodobom období (moderné plynové elektrárne, ktoré sa používajú iba v špičke, či zníženie odberu priemyselných zákazníkov v čase špičkovej spotreby alebo pri zaťažení sústavy). Účinné cenové signály zároveň zaisťujú efektívne spustenie existujúcich výrobných kapacít. Preto je kľúčové preskúmať všetky existujúce pravidlá, ktoré narúšajú cenotvorbu (napríklad pravidlá prednostného využívania určitých zariadení), aby sa aktivoval a plne realizoval potenciál flexibility na strane spotreby.

Spotrebiteľ ako ústredný prvok trhu s energiou

Úplnou integráciou spotrebiteľov z kategórie priemyslu, obchodu a domácností do energetického systému možno predísť veľkým nákladom na „záložnú“ výrobu, ktoré by inak

museli znášať samotní spotrebiteľia. Spotrebiteľia tak budú môcť dokonca využiť cenové fluktuácie a na trhovej účasti zarobiť. Aktivácia účasti spotrebiteľov je teda predpokladom úspešného a hospodárneho zvládnutia energetickej transformácie.

Nový prístup s dôrazom na spotrebiteľa je jedným z kľúčových záväzkov energetickej únie. Aktuálne trhové pravidlá však často spotrebiteľom neumožňujú využiť tieto nové príležitosti. Hoci môžu vyrábať a uskladňovať elektrinu a riadiť svoju energetickú spotrebu ľahšie než kedykoľvek predtým, súčasná štruktúra maloobchodného trhu im bráni v plnohodnotnom využití takýchto príležitostí.

Vo väčšine členských štátov spotrebiteľov (takmer) nič nemotivuje meniť spotrebu v reakcii na zmenu cien na trhoch, keďže cenové signály v reálnom čase sa ku konečným spotrebiteľom nedostanú. Balík návrhov koncepcie trhu je príležitosťou naplniť tento záväzok. Transparentnejšie cenové signály v reálnom čase stimulujú účasť spotrebiteľov (či už individuálne alebo agregovane), zvyšujú flexibilitu celého elektrického systému a uľahčujú integráciu elektriny z obnoviteľných zdrojov. Okrem toho, že technologický vývoj prináša veľký potenciál úspor energie pre domácnosti, môžu vďaka nemu spotrebiče a systémy ako inteligentná biela technika, elektrické vozidlá, elektrické kúrenie, klimatizácia a tepelné čerpadlá v zateplených budovách či diaľkové vykurovanie a chladenie automaticky reagovať na cenové výkyvy, a tak poskytnúť významný a flexibilný plošný vstup pre elektrizačnú sústavu. Aby mohli z týchto nových príležitostí finančne profitovať spotrebiteľia, potrebujú prístup k účelným inteligentným systémom, ako aj dodávateľské zmluvy s dynamickými cenami napojenými na spotový trh. Okrem prispôsobovania spotreby cenovým signálom prichádzajú na trh aj nové služby na strane dopytu, pri ktorých noví trhoví aktéri ponúkajú možnosť riadiť odber elektriny skupinám spotrebiteľov, ktorí sú za flexibilitu odmeňovaní. Hoci platná legislatíva EÚ už takéto služby podporuje, prax ukazuje, že sa týmito ustanoveniami nepodarilo účinne odstrániť primárne trhové prekážky vstupu týchto poskytovateľov služieb na trh. Na ďalšiu podporu takýchto nových služieb musia byť tieto ustanovenia razantnejšie.

V mnohých členských štátoch sa ceny elektriny neriadia dopytom a ponukou, ale ich regulujú verejné orgány. Cenová regulácia môže obmedziť rozvoj účinnej hospodárskej súťaže, odrádzať od investícií a vstupu nových účastníkov na trh. Komisia sa preto vo svojej rámcovej stratégii energetickej únie⁸ zaviazala postupne odstraňovať ceny regulované pod úroveň nákladov a podporovať členské štáty pri tvorbe plánu na postupné odbúranie všetkých regulovaných cien. Táto nová trhovú koncepciu má zabezpečiť nezávislosť dodávateľských cien od akýchkoľvek verejných zásahov, okrem riadne odôvodnených výnimiek.

Vďaka rýchlemu poklesu ceny technológií si môže čoraz viac spotrebiteľov znížiť faktúry za energiu napríklad využitím strešných solárnych panelov a batérií. Vlastnú výrobu však stále brzdí nedostatok spoločných pravidiel pre „spotrebiteľov-výrobcov“. Vhodné pravidlá by tieto prekážky mohli odstrániť – napríklad garanciou práva spotrebiteľov na výrobu energie na vlastnú spotrebu a predaj prebytku do sústavy pri zohľadnení nákladov a prínosov pre systém ako celok (napr. znášanie primeranej časti nákladov na prevádzku sústavy).

S energiou môžu na miestnej úrovni efektívne hospodáriť lokálne energetické komunity, ktoré spotrebujú vlastnú vyrobenú energiu – buď priamo ako elektrinu, alebo na (diaľkové) vykurovanie a chladenie, pričom môžu, ale nemusia byť pripojené do distribučných sústav. Aby sa takéto iniciatívy mohli voľne rozvíjať, podľa novej koncepcie trhu sa vyžaduje, aby členské štáty zaviedli vhodné právne rámce, ktoré ich činnosti umožnia.

⁸ Pozri oznámenie „Rámcová stratégia odolnej energetickej únie s výhľadovou politikou v oblasti zmeny klímy“, COM(2015) 080.

V súčasnosti je vyše 90 % obnoviteľných zdrojov variabilnej elektriny pripojených do distribučných sústav. Integrácia miestnych výrobných kapacít v skutočnosti prispela k značnému zvýšeniu sieťových taríf pre domácnosti. Okrem toho výrazne vzrástli aj dane a odvody na financovanie rozširovania sústav a investícií do obnoviteľných zdrojov energie. Nová koncepcia trhu a revízia smernice o obnoviteľných zdrojoch energie sú príležitosťou vysporiadať sa s týmito problémami, ktoré môžu nepomerne zasiahnuť určitých spotrebiteľov v kategórii domácností.

Ak by sa prevádzkovateľom distribučných sústav (PDS) umožnilo riadiť niektoré z aspektov spojených s variabilnou výrobou na lokálnejšej úrovni (napr. spravovanie miestnych zdrojov flexibility), výrazne by to mohlo znížiť sieťové náklady. Keďže je však väčšina PDS vertikálne integrovanými spoločnosťami, ktoré podnikajú aj v sektore dodávok, sú potrebné ochranné regulačné opatrenia, ktoré zabezpečia neutralitu PDS pri vykonávaní nových funkcií, napríklad z hľadiska spravovania údajov či pri využívaní flexibility na riadenie miestnych preťažení.

Ďalším kľúčovým predpokladom hospodárskej súťaže a zapojenia spotrebiteľov je informovanosť. Predchádzajúce konzultácie a štúdie Komisie ukázali, že spotrebiteľia sa sťažujú na nedostatok transparentnosti na trhoch s elektrinou, čo oslabuje ich schopnosť profitovať z hospodárskej súťaže a aktívne pôsobiť na trhoch. Spotrebiteľia sa necítia dostatočne informovaní o alternatívnych dodávateľoch a dostupnosti nových energetických služieb a sťažujú sa na zložitosť ponúk a postupov zmeny dodávateľa. Reforma takisto zaistí ochranu údajov, keďže intenzívnejšie využívanie nových technológií (najmä inteligentných meracích systémov) prinesie rôzne údaje o energii s vysokou komerčnou hodnotou.

Pri stavaní spotrebiteľa do ústrednej roly na trhu s energiou je kľúčovou otázkou novej koncepcie trhu zabezpečiť ochranu tých najzraniteľnejších členov spoločnosti a zabrániť ďalšiemu nárastu celkového počtu energeticky chudobných domácností. Keďže energetická chudoba narastá a nie je jasné, ktoré prostriedky sú na riešenie zraniteľnosti odberateľov a boj proti energetickej chudobe najvhodnejšie, nový návrh koncepcie trhu vyžaduje, aby členské štáty riadne merali a pravidelne monitorovali energetickú chudobu podľa zásad stanovených na úrovni EÚ. Ďalšie opatrenia na boj proti energetickej chudobe obsahuje revidovaná smernica o energetickej efektívnosti a smernica o energetickej hospodárnosti budov.

Bezpečnosť dodávok elektriny

Bezpečnosť dodávok elektriny je pre modernú spoločnosť nevyhnutnosťou, keďže tá je do veľkej miery závislá od systémov využívajúcich elektrinu a internet. Preto treba posúdiť schopnosť európskej elektrizačnej sústavy zaistiť dostatočné výrobné kapacity a flexibilitu na spoľahlivú a nepretržitú dodávku elektrickej energie (primeranosť zdrojov). Zaistenie bezpečnosti dodávok nie je len vnútroštátnou povinnosťou, ale aj kľúčovým pilierom európskej energetickej politiky⁹. Je to preto, že bezpečnosť dodávok možno pri plne prepojenej a synchronizovanej sústave s fungujúcimi trhmi organizovať omnoho efektívnejšie a konkurencieschopnejšie, než iba čisto vnútroštátne. Stabilita sústav v jednotlivých členských štátoch často výrazne závisí od tokov elektriny zo susediacich krajín, a potenciálne problémy s bezpečnosťou dodávok majú teda zvyčajne regionálny dosah. Preto sú často najúčinnnejším opatrením v prípade vnútroštátneho deficitu výrobných kapacít regionálne riešenia, pri ktorých môžu členské štáty využiť prebytok vyrobenej elektriny z iných krajín. Malo by sa preto zaviesť koordinované európske posudzovanie primeranosti podľa spoločne dohodnutej metodiky, ktorého výsledkom bude reálny obraz o možných potrebách výrobných kapacít pri zohľadnení integrácie trhov s elektrinou a potenciálnych tokov z iných krajín. Ak

⁹ Pozri článok 194 ods. 1 písm. b) ZFEÚ.

koordinované posúdenie primeranosti preukáže, že v určitých krajinách alebo regiónoch sú potrebné kapacitné mechanizmy, mali by sa navrhnuť tak, aby minimalizovali narušenia hospodárskej súťaže. Preto by sa mali stanoviť jasné a transparentné kritériá na minimalizáciu narušení cezhraničného obchodu, maximalizáciu využitia reakcie na strane spotreby a zníženie vplyvov na dekarbonizáciu, aby sa predišlo riziku, že fragmentované vnútroštátne kapacitné mechanizmy vytvoria nové trhové prekážky a oslabia hospodársku súťaž¹⁰.

Posilňovanie regionálnej spolupráce

Úzke prepojenie členských štátov EÚ spoločnou transeurópskou sústavou je svetovo jedinečné a mimoriadne hodnotné na efektívne zvládnutie procesu energetickej transformácie. Bez možnosti využívať výrobné či odberné kapacity z iných členských štátov by boli náklady spotrebiteľov na energetickú transformáciu omnoho vyššie. Cezhraničná prevádzka sústav je dnes omnoho prepojenejšia než v minulosti. Je to vďaka nárastu variabilnej a decentralizovanej výroby, ale aj užšej trhovej integrácii, najmä v kratších trhových obchodných intervaloch. Zároveň to znamená, že vnútroštátne kroky regulačných orgánov alebo prevádzkovateľov sústav môžu okamžite ovplyvniť iné členské štáty EÚ. Zo skúsenosti vyplýva, že nekoordinované vnútroštátne rozhodnutia môžu znamenať pre európskych spotrebiteľov nemalé náklady.

Niektoré spojovacie vedenia sa používajú iba na 25 % kapacity (často pre nekoordinované vnútroštátne obmedzenia) a členské štáty sa nedokázali dohodnúť na primeraných cenových oblastiach, čo dokazuje, že medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav (PPS) a regulačnými orgánmi je potrebná lepšia koordinácia. Príklady úspešnej dobrovoľnej i povinnej spolupráce PPS, regulačných orgánov a štátnych správ ukázali, že regionálna spolupráca môže výrazne zlepšiť fungovanie trhu a znížiť náklady. V niektorých oblastiach (napr. celoúnijný mechanizmus prepojenia trhu) sa už spolupráca PPS stala povinnou a systém väčšinového hlasovania o niektorých otázkach sa osvedčil tam, kde dobrovoľná spolupráca (a právo veta pre každého PPS) nepriniesla efektívne riešenia regionálnych problémov. V nadväznosti na tento úspešný príklad by sa povinná spolupráca mala rozšíriť aj na iné oblasti regulačného rámca. Na to by mohli PPS v rámci tzv. regionálnych operačných centier rozhodovať o tých otázkach, pri ktorých by fragmentované a nekoordinované vnútroštátne kroky mohli negatívne ovplyvniť trh a spotrebiteľov (napríklad prevádzka sústavy, výpočet kapacity spojovacích vedení, bezpečnosť dodávok a pripravenosť na riziká).

Prispôsobenie regulačného dohľadu regionálnym trhom

Zdá sa, že novej situácii na trhu by sa mal prispôbiť aj regulačný dohľad. Všetky veľké regulačné rozhodnutia prijímajú v súčasnosti národné regulačné orgány, a to aj tam, kde sa žiada spoločné regionálne riešenie. Hoci agentúra ACER úspešne plnila funkciu fóra na koordináciu národných regulačných orgánov s odlišnými záujmami, jej hlavná rola je momentálne obmedzená na koordináciu, poradenstvo a monitorovanie. Zatiaľ čo trhoví aktéri sa čoraz viac zapájajú do cezhraničnej spolupráce a rozhodujú kvalifikovanou väčšinou o určitých otázkach prevádzky sústavy a obchodovania s elektrinou na regionálnej úrovni či dokonca úrovni Únie¹¹, na regulačnej úrovni ekvivalent takýchto regionálnych rozhodovacích postupov absentuje. Regulačný dohľad je teda naďalej nejednotný, čo vedie k riziku rozdielnych rozhodnutí a zbytočných omeškaní. Posilnenie právomocí agentúry ACER v

¹⁰ V tejto súvislosti pozri tiež návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o pripravenosti na riziká v odvetví elektriny, ktoré zahŕňa riziká pre bezpečnosť dodávok súvisiace s riadením krízových situácií v odvetví elektriny.

¹¹ Pozri napr. článok 9 nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia, Ú. v. EÚ L 197, 25.7.2015, s. 24 – 72.

cezhraničných otázkach, ktoré si vyžadujú koordinované regionálne rozhodnutie, by prispelo k rýchlejšiemu a účinnejšiemu rozhodovaniu o ich riešení. Národné regulačné orgány, ktoré v agentúre o týchto záležitostiach rozhodujú väčšinovým hlasovaním, by boli do procesu naďalej plne zapojené.

Zároveň sa zdá vhodné lepšie vymedziť rolu siete ENTSO-E, aby sa posilnila jej koordinačná funkcia a stransparentnil rozhodovací proces.

Objasnenie textu

Pri prepracovaní nariadenia o elektrine, nariadenia o agentúre a smernice o elektrine sa pristúpi k určitým redakčným objasneniam niektorých existujúcich pravidiel a v niektorých prípadoch k úprave ich štruktúry, aby boli tieto veľmi odborné pravidlá všetkých troch aktov zrozumiteľnejšie, bez zásahu do vecnej podstaty týchto ustanovení.

• Súlad s ostatnými ustanoveniami a návrhmi v danej oblasti politiky

Iniciatíva koncepcie trhu je úzko prepojená s ďalšími súbežne predkladanými legislatívnymi návrhmi v oblasti energetiky a klímy. Patria sem najmä iniciatívy na zvýšenie energetickej efektívnosti Európy, balík opatrení o obnoviteľných zdrojoch energie a zastrešujúca iniciatíva venovaná mechanizmom riadenia a informovania v rámci energetickej únie. Cieľom všetkých týchto iniciatív je prijať potrebné opatrenia na dosiahnutie cieľa konkurencieschopnej, bezpečnej a udržateľnej energetickej únie. Zmyslom zoskupenia týchto jednotlivých iniciatív (ktoré zahŕňajú viacero legislatívnych aj nelegislatívnych nástrojov) je zabezpečiť maximálnu koherentnosť odlišných, no úzko prepojených politických návrhov.

To znamená, že hoci tento návrh sa zameriava na aktualizáciu trhových pravidiel, aby bol prechod na čistú energiu ekonomicky výhodný, tieto ustanovenia pôsobia v synergii so širším rámcom politik EÚ v oblasti klímy a energetiky. Tieto prepojenia sú podrobnejšie vysvetlené v posúdení vplyvu¹², ktoré vykonala Komisia.

Návrh je úzko spojený s návrhom revidovanej smernice o obnoviteľných zdrojoch energie, ktorý vytvára rámec na dosiahnutie cieľa v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na rok 2030 vrátane zásad spojených so systémami podpory obnoviteľných zdrojov energie, ktoré posilnia ich trhovú orientáciu, nákladovú efektívnosť a mieru regionalizácie v prípadoch, keď sa členské štáty rozhodnú systémy podpory zachovať. Opatrenia zamerané na trhovú integráciu energie z obnoviteľných zdrojov, ako sú ustanovenia o spúšťaní výrobných zdrojov, trhových prekážkach zavádzania vlastnej spotreby a ďalších pravidlách prístupu na trh, ktoré boli predtým súčasťou smernice o obnoviteľných zdrojoch energie, sa teraz začlenili do nariadenia o elektrine a smernice o elektrine.

Návrh nariadenia o riadení energetickej únie prispeje k zabezpečeniu politickej jednotnosti zefektívnením povinností členských štátov v oblasti plánovania a podávania správ, aby lepšie podporovali napĺňanie cieľov EÚ v oblasti energetiky a klímy. Ako nový nástroj plánovania, oznamovania a monitorovania posluží na monitorovanie pokroku jednotlivých členských štátov v napĺňaní celoeurópskych trhových požiadaviek zavedených týmito aktmi.

Návrh nariadenia o pripravenosti na riziká v sektore elektriny dopĺňa súčasný návrh, pričom sa zameriava najmä na opatrenia štátnych úradov na riadenie krízových situácií v sektore elektriny a prevenciu krátkodobých rizík pre elektrizačnú sústavu.

¹² [Úrad pre publikácie: doplniť odkaz na posúdenie vplyvu].

Súčasný návrh je úzko prepojený s politikou Komisie v oblasti hospodárskej súťaže v energetike. Zahŕňa najmä výsledky odvetvového prieskumu Komisie v oblasti kapacitných mechanizmov, pričom zabezpečuje plný súlad s jej politikou presadzovania pravidiel štátnej pomoci v energetike.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Cieľom návrhu je implementovať kľúčové ciele energetickej únie vymedzené v rámcovej stratégii odolnej energetickej únie s výhľadovou politikou v oblasti zmeny klímy. Ako sa už uviedlo, podrobnosti balíka sú tiež v súlade s nedávnym zapojením Únie do globálnej iniciatívy ambiciózných klimatických cieľov v zmysle parížskej dohody z 21. konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (COP 21). Súčasný návrh sa vzájomne podporuje a dopĺňa s návrhom revízie systém EÚ na obchodovanie s emisiami z júla 2015.

Okrem toho, keďže revízia trhovej koncepcie v sektore elektriny je zameraná na zvýšenie konkurencieschopnosti európskeho trhu s energiou a jeho otvorenosti novým technológiám, návrh zároveň prispieva k naplneniu cieľov Únie v oblasti tvorby pracovných miest a rastu. Ponúknutím trhových príležitostí pre nové technológie návrh stimuluje zavádzanie mnohých produktov a služieb, vďaka ktorým získajú európske firmy výhodu prvenstva v kontexte globálneho prechodu na čistú energiu.

2. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Právnym základom navrhovaných opatrení je článok 194 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), ktorým sa konsolidovali a ujasnili kompetencie EÚ v oblasti energetiky. Podľa článku 194 ZFEÚ je hlavným cieľom energetickej politiky EÚ: zabezpečovať fungovanie trhu v oblasti energetiky; zabezpečovať bezpečnosť dodávok energie v Únii; presadzovať energetickú efektívnosť, úsporu a vývoj nových a obnoviteľných zdrojov energie a podporovať prepojenie energetických sietí.

Iniciatíva zároveň vychádza z komplexného súboru legislatívnych aktov, ktoré boli prijaté a aktualizované za posledných dvadsať rokov. V záujme vytvorenia vnútorného trhu s energiou EÚ prijala v období rokov 1996 až 2009 tri nadväzujúce legislatívne balíky s hlavným cieľom integrovať a liberalizovať vnútroštátne trhy s elektrinou a plynom. Tieto ustanovenia pokrývajú mnoho aspektov, okrem iného vrátane prístupu na trh, transparentnosti, práv spotrebiteľa a nezávislosti regulačných orgánov.

Vzhľadom na existujúcu legislatívu a trend posilňovania integrácie trhov s energiou by sa teda táto iniciatíva mala vnímať aj ako súčasť trvalého úsilia o integráciu a účinné fungovanie európskych trhov s energiou.

Nedávne výzvy Európskej rady¹³ a Európskeho parlamentu po opatreniach EÚ na dobudovanie európskeho trhu s energiou sú ďalším dôvodom prijať kroky.

¹³ Európska rada vo februári 2011 stanovila cieľ dobudovania vnútorného trhu s energiou do roku 2014 a vybudovania spojovacích vedení na ukončenie izolácie niektorých členských štátov do roku 2015. V júni 2016 okrem toho Európska rada vyzvala na vytvorenie stratégie jednotného trhu v oblasti energetiky s akčnými plánmi, ktoré navrhne Komisia a ktoré sa majú realizovať do roku 2018.

- **Subsidiarita**

Navrhované zmeny ustanovení nariadenia o trhoch s elektrinou, smernice o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a nariadenia, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky, sú nevyhnutné na dosiahnutie cieľa integrovaného trhu EÚ s elektrinou a nemožno ich rovnako efektívne dosiahnuť na vnútroštátnej úrovni. Ako sa podrobne uvádza v hodnotení prepracovaných legislatívnych aktov¹⁴, ukázalo sa, že izolované vnútroštátne prístupy viedli k omeškaniam v budovaní vnútorného trhu s energiou a k suboptimálnym a nekompatibilným regulačným opatreniam, zbytočnému zdvojovaniu zásahov a oneskorenej náprave trhových nedostatkov. Vytvorenie vnútorného trhu s energiou, ktorý prináša konkurencieschopnú a udržateľnú energiu pre všetkých, nemožno dosiahnuť fragmentovanými národnými pravidlami, pokiaľ sa týkajú obchodovania s energiou, prevádzky spoločne využívanej sústavy a určitej miery štandardizácie produktov.

Čoraz prepojenejšie trhy s elektrinou v EÚ si vyžadujú intenzívnejšiu koordináciu aktérov z jednotlivých štátov. Politické zásahy jednotlivých štátov v odvetví elektriny majú vzhľadom na vzájomnú energetickú závislosť a sieťové prepojenia priamy vplyv na susedné členské štáty. Stabilitu sústavy a jej efektívnu prevádzku je čoraz ťažšie zabezpečiť na výlučne vnútroštátnej úrovni, keďže rastúci cezhraničný obchod, využívanie decentralizovanej výroby a účasť spotrebiteľov zvyšujú potenciál externých vplyvov. Žiaden štát nemôže prijať účinné kroky samostatne a dôsledky jednostranného konania sú časom výraznejšie. Táto všeobecná zásada platí pre mnoho opatrení, ktoré tento návrh zavádza, či už ide o obchodovanie s energiou, prevádzku sústavy alebo praktickú angažovanosť spotrebiteľov.

Keďže spoločné regionálne otázky, ktoré si vyžadujú koordinované rozhodnutia, majú často pre jednotlivé členské štáty výrazný hospodársky vplyv, skúsenosti ukázali, že hoci je v mnohých oblastiach dobrovoľná spolupráca členských štátov užitočná, často nestačí na prekonanie technicky zložitých konfliktov s výraznými distribučnými účinkami medzi členskými štátmi¹⁵. Existujúce dobrovoľné iniciatívy (napríklad päťstranné energetické fórum) sú takisto geograficky obmedzené, keďže pokrývajú len určité časti trhu EÚ s elektrinou a nemusia nevyhnutne spájať všetky krajiny, ktoré sú fyzicky najviac prepojené.

Konkrétny príklad na ilustráciu: nekoordinované vnútroštátne politiky v oblasti zásad pre stanovovanie distribučných taríf môžu narušiť vnútorný trh natoľko, že stimuly trhovej účasti pre decentralizovanú výrobu alebo skladovanie energie budú veľmi odlišné. Vzhľadom na zavádzanie nových technológií a čoraz intenzívnejšie cezhraničné obchodovanie s energetickými službami má činnosť EÚ veľkú hodnotu pri zabezpečovaní rovnakých podmienok a efektívnejších trhových výsledkov pre všetkých zainteresovaných.

Koordinačná funkcia agentúry ACER sa prispôsobila novému vývoju na trhoch s energiou – napríklad zvýšenej potrebe koordinácie v časoch vyšších cezhraničných tokov energie a vzostupu výroby elektriny z nestálych OZE. Nezávislé národné regulačné orgány (NRO) zohrávajú významnú úlohu v regulačnom dohľade nad energetickými sektormi vo svojich krajinách. Systémy členských štátov sú však čoraz prepojenejšie – tak z hľadiska trhových transakcií, ako aj prevádzky sústav, čo si vyžaduje regulačný dohľad presahujúci hranice. Agentúra ACER bola zriadená práve na takýto regulačný dohľad v situáciách, ktoré sa týkajú viac než dvoch členských štátov. Jej hlavná úloha koordinácie činnosti národných regulačných orgánov sa zachovala; agentúre sa priznali určité obmedzené dodatočné

¹⁴ [Úrad pre publikácie: doplniť odkaz na posúdenie vplyvu – hodnotiacu časť].

¹⁵ Pozri napr. diskusiu o riadení preťaženia v strednej Európe, kde odlišné vnútroštátne záujmy výrazne oneskorili intenzívnejšiu trhovú integráciu.

kompetencie v tých oblastiach, kde by fragmentované rozhodovanie členských štátov o otázkach cezhraničného významu viedlo k problémom alebo nezrovnalostiam na vnútornom trhu. Napríklad vytvorenie regionálnych operačných centier v rámci [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 navrhovaného v dokumente COM(2016) 861/2] si vyžaduje nadnárodné monitorovanie, ktoré musí realizovať ACER, keďže regionálne centrá zahŕňajú viacero členských štátov. Podobne, zavedenie celoúijného koordinovaného posudzovania primeranosti v [prepracovanom znení nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2] si vyžaduje regulačné schválenie jeho metodiky a výpočtov, ktoré možno prisúdiť iba agentúre, keďže posúdenie primeranosti sa má vykonávať vo všetkých členských štátoch.

Pridelenie nových úloh si bude vyžadovať posilnenie personálu agentúry ACER, no jej koordinačná rola zníži zaťaženie národných orgánov, čím uvoľní administratívne zdroje na národnej úrovni. Navrhovaný prístup zefektívni regulačné postupy (napr. zavedením priameho schválenia ACER miesto 28 samostatných schválení). Koordinované vypracovanie metodík (napríklad pre posudzovanie primeranosti) zníži pracovné zaťaženie národných orgánov a zabráni zbytočnej práci navyše na vyriešenie potenciálnych problémov v dôsledku nezosúladených vnútroštátnych regulačných krokov.

• **Proporcionalita**

Cieľom politických rozhodnutí zahrnutých v nariadení o elektrine, smernici o elektrine a nariadení o agentúre je prispôbiť koncepciu trhu s elektrinou rastúcemu podielu decentralizovanej výroby a neustálemu technologickému vývoju.

Navrhované reformy sú orientované výlučne na to, čo je nevyhnutné na dosiahnutie potrebného pokroku v budovaní vnútorného trhu, pričom členským štátom, národným regulačným orgánom a národným aktérom sa ponechávajú najširšie možné kompetencie a zodpovednosti.

V posúdení vplyvu sa jednoznačne zamietli možnosti zahŕňajúce hlbšiu harmonizáciu – napríklad navrhnutím jediného nezávislého celoeurópskeho regulačného orgánu v odvetví energetiky, jediného integrovaného európskeho prevádzkovateľa prenosovej sústavy, či priamejšie zákazy štátnych zásahov bez možnosti výnimiek. Návrhy sa miesto toho zameriavajú na vyvážené riešenia, ktoré obmedzujú priestor na vnútroštátne regulačné zásahy iba tam, kde má koordinovaná činnosť jednoznačne väčší prínos pre spotrebiteľa.

Zvolené možnosti politiky sú zamerané na vytvorenie rovnakých podmienok pre všetky výrobné technológie a na odstraňovanie narušení trhu, okrem iného aby dokázali obnoviteľné zdroje energie rovnocenne konkurovať na trhu s energiou. Všetci trhoví účastníci budú navyše niesť finančnú zodpovednosť za rovnováhu sústavy. Odstránia sa prekážky pre služby zabezpečujúce flexibilitu sústavy, ako sú napríklad služby riadenia odberu. Okrem toho je cieľom opatrení vytvorenie likvidnejšieho krátkodobého trhu, aby cenové výkyvy riadne odrážali nedostatok a náležite stimulovali poskytovanie flexibility v sústave.

Na úrovni maloobchodného trhu budú členské štáty podporované v tom, aby postupne upúšťali od plošnej cenovej regulácie, počnúc cenami pod úrovňou nákladov. Zraniteľných odberateľov možno chrániť prechodnou cenovou reguláciou. Na ďalšie posilnenie hospodárskej súťaže sa obmedzí využívanie poplatkov za vypovedanie zmluvy, čo uľahčí zmenu dodávateľa. Všeobecnými zásadami sa takisto zaručí prehľadnosť a zrozumiteľnosť faktúr za energiu, ako aj nediskriminačný prístup k spotrebiteľským údajom, a to pri rešpektovaní všeobecných pravidiel ochrany súkromia.

V súlade s vývojom cezhraničného obchodu s elektrinou a postupnou integráciou trhu sa upraví inštitucionálny rámec vzhľadom na potrebu zintenzívnenej regulačnej spolupráce a nové úlohy. Agentúre ACER sa zveria dodatočné úlohy, najmä v oblasti regionálnej

prevádzky energetického systému, pričom sa národným regulačným orgánom ponecháva ústredná úloha z hľadiska energetickej regulácie.

Proporcionalita všetkých možností sa dôsledne preverila v posúdení vplyvu, ktoré je k návrhu priložené. Treba poznamenať, že navrhované politiky sú kompromisom medzi iniciatívami „zdola“ a direktívnym riadením trhu. V súlade so zásadou proporcionality opatrenia nijako nenahrádzajú úlohu národných úradov, NRO či PPS členských štátov v jednotlivých kritických funkciách. Jednoducho podporujú účinnejšiu formálnu aj neformálnu spoluprácu národných regulačných orgánov v regionálnom prostredí na riešení otázok vyplývajúcich z riadenia elektrizačnej sústavy v mierke, ktorá zodpovedá rozsahu problému.

Opatrenia v žiadnom prípade nepresadzujú „úplnú harmonizáciu“ – miesto toho majú za cieľ vytvoriť rovnaké podmienky pre všetkých účastníkov trhu, najmä tam, kde trhové príležitosti presahujú hranice štátov. Efektívny cezhraničný obchod s elektrinou si v konečnom dôsledku vyžaduje určitú štandardizáciu pravidiel a produktov, inak by rozhodnutia o prevádzke sústavy ponechané na konanie jednotlivých členských štátov a regulačných orgánov v izolovanom prostredí viedli k suboptimálnym trhovým výsledkom. Priame skúsenosti s formuláciou a prijímaním spoločných sieťových a obchodných pravidiel (tzv. sieťové predpisy a usmernenia) od čias prijatia tretieho energetického balíka z roku 2009 jasne ukázali, akú pridanú hodnotu má, keď si zástupcovia regulačných a národných orgánov sadnú za jeden stôl a dohodnú sa na spoločných pravidlách a metodikách – či už ide o zastrešujúce pravidlá alebo technické zásady.

Medzi maloobchodným a veľkoobchodným trhom sa jednoznačne prehlbuje rozdiel v úrovni hospodárskej súťaže: maloobchodný trh stále zaostáva z hľadiska ponuky služieb a hmatateľných prínosov pre spotrebiteľa. Monitorovaním energetickej chudoby, transparentnosti a zrozumiteľnosti informácií pre spotrebiteľov a ich prístupu k údajom navrhované opatrenia nebudú neprimerane obmedzovať vnútroštátne právomoci.

- **Výber právneho nástroja**

Návrhom sa menia kľúčové právne akty, ktoré boli súčasťou tretieho energetického balíka. Patrí sem nariadenie o elektrine (č. 714/2009) a smernica o elektrine (č. 2009/72/ES) spolu s nariadením, ktorým sa zriaďuje agentúra ACER (č. 713/2009). Voľba prepracovaného znenia ako riešenia zlepši právnu zrozumiteľnosť. Pozmeňujúci akt by nemusel byť primeraný vzhľadom na rozsiahly súbor nových ustanovení. Voľba nástroja si teda v rámci prirodzeného vývoja súčasnej legislatívy vyžaduje revíziu už prijatých a zavedených pravidiel.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia ex post/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Útvary Komisie hodnotili výsledky aktuálneho legislatívneho rámca (tretí energetický balík) z hľadiska piatich kritérií: relevantnosť, účinnosť, efektívnosť, koherentnosť a pridaná hodnota pre EÚ. Popri posúdení vplyvu sa vykonalo samostatné hodnotenie, ktorého výsledky sa zohľadnili pri identifikácii problému v rámci posúdenia vplyvu.

Z tohto hodnotenia vyplýva všeobecný záver, že zámer tretieho energetického balíka posilniť hospodársku súťaž a odstrániť prekážky cezhraničnej konkurencii na trhoch s elektrinou sa dosiahol. Aktívne presadzovanie legislatívy prinieslo pozitívne výsledky pre trhy i spotrebiteľov a trhy sú vo všeobecnosti menej koncentrované a integrovanejšie než v roku 2009. Pokiaľ ide o maloobchodné trhy, súbor nových práv spotrebiteľov zavedených tretím energetickým balíkom výrazne posilnil postavenie spotrebiteľa na trhoch s energiou.

Úspešnosť pravidiel tretieho balíka v rozvoji vnútorného trhu s elektrinou je však vo viacerých oblastiach stále obmedzená, a to tak na veľkoobchodnej, ako aj maloobchodnej úrovni. Celkovo hodnotenie preukázalo, že by sa dalo mnoho dosiahnuť zdokonalením trhovej koncepcie, čo naznačuje nevyužitý potenciál všeobecného zlepšenia životných podmienok a konečných prínosov pre spotrebiteľov. Na veľkoobchodných trhoch pretrvávajú bariéry cezhraničného obchodovania a kapacity spojovacích vedení sa naplno využívajú len zriedka. Okrem iného to pramení z nedostatočnej spolupráce medzi vnútroštátnymi prevádzkovateľmi sústav a regulačnými orgánmi v oblasti spoločného využívania prepojovacích vedení. Vnútroštátne orientované postoje zainteresovaných aktérov v mnohých prípadoch stále bránia účinným cezhraničným riešeniam a v konečnom dôsledku obmedzujú inak prospešné cezhraničné toky. Situácia nie je na všetkých trhoch rovnaká a mení sa aj v závislosti od časového rámca – rôzna je integrácia pri denných, vnútrodenných trhoch a trhoch s regulačnou energiou.

Pokiaľ ide o maloobchodné trhy, výrazne by sa dala posilniť hospodárska súťaž. Medzi jednotlivými členskými štátmi pretrvávajú veľké rozdiely v cene elektriny z netrhových príčin a ceny pre domácnosti v posledných rokoch zaznamenávali stabilný nárast pre výrazné zvyšovanie záväzných poplatkov vrátane sieťových poplatkov, daní a odvodov. V oblasti ochrany spotrebiteľa brzdí ďalšie prehlbovanie vnútorného trhu s energiou narastajúca energetická chudoba, ako aj nejasnosti v tom, ktoré prostriedky sú na riešenie zraniteľnosti odberateľov a boj proti energetickej chudobe najvhodnejšie. Poplatky spojené so zmenou dodávateľa vrátane pokuty za vypovedanie zmluvy sú aj naďalej veľkou finančnou bariérou aktívnej účasti spotrebiteľov. Okrem toho vysoký počet sťažností na vyúčtovania¹⁶ naznačuje, že priestor na zlepšenie je aj v oblasti porovnateľnosti a zrozumiteľnosti informácií vo vyúčtovaní.

Okrem nedostatkov v napĺňaní pôvodných cieľov tretieho energetického balíka sa objavili aj určité nové výzvy, s ktorými sa v čase jeho prípravy nepočítalo. Ako už bolo spomenuté, patrí sem mimoriadny nárast podielu obnoviteľných zdrojov na objeme výroby elektriny, zintenzívnenie štátnych zásahov na trhoch s elektrinou z dôvodov bezpečnosti dodávok, ale aj prebiehajúce technologické zmeny. Všetky tieto faktory viedli k markantnej zmene fungovania trhov (najmä za posledných päť rokov), oslabeniu pozitívneho účinku reforiem pre spotrebiteľa a k nevyužitému potenciálu modernizácie. Existujúca legislatíva má v otázke riešenia týchto skutočností medzery.

V súlade s výsledkom hodnotenia a súvisiaceho posúdenia vplyvu má súčasný návrh za cieľ tieto medzery vyplniť a predstaviť podporný rámec na zohľadnenie technologického vývoja odvetvia pri transformácii nášho energetického systému na nové výrobné a spotrebné modely.

• **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Pri príprave tejto iniciatívy Komisia uskutočnila niekoľko verejných konzultácií prístupných občanom EÚ a orgánom členských štátov, účastníkom trhu s energiou a ich združeniam, ako aj všetkým ostatným relevantným zainteresovaným stranám vrátane MSP a spotrebiteľov energie.

Vyzdvihnúť treba najmä tri konzultácie a ich výsledky:

¹⁶ Európska komisia (2016), „Druhá štúdia spotrebiteľského trhu o fungovaní maloobchodných trhov s elektrinou pre spotrebiteľov v EÚ“.

1. Otázky primeranosti zdrojov boli predmetom verejnej konzultácie¹⁷ vedenej od 15. novembra 2012 do 7. februára 2013 pod názvom „Konzultácia o primeranosti výroby, kapacitných mechanizmov a vnútornom trhu s elektrinou“. Cieľom bolo získať názory zainteresovaných strán na zaistovanie primeranosti zdrojov a bezpečnosti dodávok elektriny na vnútornom trhu.

V rámci konzultácie bolo prijatých 148 individuálnych odpovedí od verejných orgánov, zástupcov odvetvia (výrobcov aj odberateľov) a akademickej obce. Podrobné grafické členenie odpovedí je k dispozícii online¹⁸, rovnako ako individuálne príspevky a zhrnutie výsledkov konzultácie¹⁹.

2. Verejná konzultácia venovaná maloobchodným trhom s elektrinou a konečným spotrebiteľom²⁰ prebehla od 22. januára 2014 do 17. apríla 2014. Komisia dostala 237 podnetov, z toho zhruba 20 % od dodávateľov energie, 14 % od PDS, 7 % od spotrebiteľských organizácií a 4 % od NRO. Do tejto konzultácie sa zapojilo aj veľa individuálnych občanov. Súhrn odpovedí je dostupný na webových stránkach Komisie²¹.

3. Rozsiahla verejná konzultácia²² o novej koncepcii trhu s energiou prebiehala od 15. júla 2015 do 9. októbra 2015.

Komisii prišlo na túto konzultáciu 320 odpovedí, z toho približne 50 % od vnútroštátnych alebo celounijných odvetvových asociácií. 26 % odpovedí prišlo od spoločností pôsobiacich v sektore energetiky (dodávateľia, sprostredkovatelia, spotrebiteľia) a 9 % od prevádzkovateľov sústav. Do konzultácie sa zapojilo aj 17 úradov členských štátov, viacero NRO a veľa individuálnych občanov. Podrobný opis názorov zainteresovaných strán pri každej z konkrétnych možností politiky sa uvádza v posúdení vplyvu pripojenom k tejto legislatívnej iniciatíve.

- **Získavanie a využívanie expertízy**

Príprava navrhovaných pravidiel aj posúdenie vplyvu vychádza z veľkého množstva materiálov – v posúdení vplyvu sú všetky citované v poznámkach pod čiarou. Patrí sem takmer 30 štúdií a modelov zameraných na hodnotenie konkrétnych možností v rámci súčasného návrhu, ktoré pripravili najmä nezávislé externé strany. Ich úplný zoznam je uvedený v prílohe V k posúdeniu vplyvu. Tieto štúdie využívajú mnoho metodík a zameriavajú sa na kvantitatívne odhady analýz hospodárskych a sociálnych nákladov a prínosov.

¹⁷ Európska komisia (2012) „Konzultačný dokument o primeranosti výroby, kapacitných mechanizmov a vnútornom trhu s elektrinou“. https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20130207_generation_adequacy_consultation_document.pdf

¹⁸ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

¹⁹ Konzultácia Európskej komisie (2012) o primeranosti výroby, kapacitných mechanizmov a vnútornom trhu s elektrinou. <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-generation-adequacy-capacity-mechanisms-and-internal-market-electricity>

²⁰ Konzultácia Európskej komisie (2014) o maloobchodnom trhu s energiou. <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-retail-energy-market>

²¹ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

²² Konzultácia Európskej komisie (2015) o novej koncepcii trhu s energiou [COM(2015) 340 final], <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/public-consultation-new-energy-market-design>.

Komisia okrem toho vykonala odvetvový prieskum vnútroštátnych kapacitných mechanizmov, ktorého priebežné výsledky sa ihneď použili pri príprave súčasného návrhu²³. Výsledky týchto štúdií doplnili už spomínanú bohatú spätnú väzbu zainteresovaných strán, takže Komisia mala celkovo rozsiahle zdroje poznatkov na podloženie súčasného návrhu.

• **Posúdenie vplyvu**

Všetky navrhované opatrenia majú v posúdení vplyvu oporu. Výbor pre kontrolu regulácie vydal 7. novembra 2016 kladné stanovisko. V prílohe I k posúdeniu vplyvu je uvedené, ako sa názory výboru pre kontrolu regulácie zohľadnili.

V posúdení vplyvu sa hodnotili viaceré možnosti politiky pre každý z identifikovaných súborov otázok. Tieto súbory, ako aj alternatívne možnosti intervencie sú uvedené nižšie:

Prispôsobenie koncepcie trhu nárastu využívania obnoviteľných zdrojov energie a technologickému vývoju:

Posúdenie vplyvu sa priklonilo k posilneniu súčasných trhových pravidiel na vytvorenie rovnakých podmienok pre všetky technológie výroby a zdroje odstránením existujúcich narušení trhu. Týka sa to pravidiel, ktoré diskriminujú určité zdroje a obmedzujú či uprednostňujú prístup určitých technológií do elektrizačnej sústavy. Zároveň by všetci účastníci trhu niesli finančnú zodpovednosť za spôsobené odchýlky v sústave a všetky zdroje by na trhu boli odmeňované za rovnocenných podmienok. Odstránili by sa prekážky reakcie na strane spotreby. Zvolená možnosť by zároveň posilnila krátkodobé trhy, keďže by ich priblížila reálnemu času v záujme maximalizácie príležitostí naplniť potreby flexibility a trhy s regulačnou energiou by sa zefektívnili. Zvolená možnosť zahŕňa opatrenia, ktoré by pomohli integrovať na trh všetky flexibilné decentralizované zdroje výroby, odberu i uskladnenia, a to vhodnými stimulmi, vyhovujúcejším trhovým rámcom a opatreniami na zvýšenie motivácie pre PDS.

Neregulačný prístup sa zamietol, keďže ponúka málo priestoru na zlepšenie trhu a zaistenie rovnakých podmienok pre všetky zdroje. Aktuálny regulačný rámec EÚ v relevantných oblastiach je naozaj obmedzený a v iných celkom absentuje. Dospelo sa navyše k záveru, že dobrovoľná spolupráca nezabezpečuje trhu primeranú mieru harmonizácie ani istoty. Rovnako bola zamietnutá aj možnosť úplnej harmonizácie trhu, keďže takéto zmeny by mohli porušiť zásadu proporcionality a všeobecne nie sú vzhľadom na súčasný stav európskych trhov s energiou potrebné.

Otázka budúcich investícií do výroby a nekoordinovaných kapacitných mechanizmov

Posudzovali sa aj rôzne možnosti politiky nad rámec základného scenára, pričom každá z nich predpokladala rôzne úrovne zosúladenia a koordinácie členských štátov na úrovni EÚ a mieru, do akej by boli účastníci trhu závislí od platieb z trhu s energiou.

Pri možnosti trhu založeného „iba na energii“ by sa európske trhy zlepšili a prepojili dostatočne na to, aby sa vytvorili potrebné cenové signály pre investície do nových zdrojov na správnych miestach. Pri tomto scenári by už neboli potrebné žiadne kapacitné mechanizmy.

Zvolená možnosť uplatňuje tento scenár, ale nevylučuje možnosť členských štátov využívať kapacitné mechanizmy za predpokladu, že sú založené na spoločnej metodike posudzovania primeranosti zdrojov, ktoré celkom transparentne vykonáva ENTSO-E a ACER, a že sú v súlade so spoločnými prvkami koncepcie v záujme lepšej compatibility vnútroštátnych kapacitných mechanizmov a harmonizovanej cezhraničnej spolupráce. Táto možnosť

²³ Predbežná správa zo sektorového zisťovania týkajúceho sa kapacitných mechanizmov, C(2016) 2107 final.

vychádza okrem odvetvového prieskumu kapacitných mechanizmov z usmernení Európskej komisie o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia a energetiku na roky 2014 – 2020.

Neregulačný prístup sa zamietol, keďže existujúce ustanovenia legislatívy EÚ nie sú dostatočne jasné a stabilné na zvládnutie výziev, ktorým európsky sektor elektriny čelí. Dobrovoľná spolupráca navyše nemusí priniesť primeranú mieru harmonizácie medzi všetkými členskými štátmi, ani trhovej istoty. Legislatíva je v tejto oblasti potrebná, aby sa problémy riešili konzistentne. Možnosť, pri ktorej by sa od celých regiónov a v konečnom dôsledku aj všetkých členských štátov EÚ v závislosti od regionálnych alebo celoúnijných posúdení primeranosti výroby vyžadovalo povinné zavedenie kapacitných mechanizmov, bola zamietnutá ako neprimeraná.

Neuspokojivé výsledky na maloobchodných trhoch: pomalý rozvoj a nízka úroveň služieb

Podľa schválenej možnosti by členské štáty postupne upúšťali od plošnej cenovej regulácie do termínu stanoveného v legislatíve EÚ, pričom by sa začalo cenami pod úrovňou nákladov. Táto možnosť umožňuje prechodnú reguláciu cien pre zraniteľných spotrebiteľov. V záujme posilneného angažovania spotrebiteľov sa obmedzuje využívanie poplatkov za vypovedanie zmluvy. Dôveru spotrebiteľov v porovnávajúce webové stránky by národné orgány mali posilniť zavedením certifikačných nástrojov. Okrem toho sa zavedú všeobecné zásady upravujúce požiadavky na obsah, ktoré zaisťujú, aby boli faktúry za energiu jasné a ľahko zrozumiteľné. Od členských štátov sa zároveň vyžaduje monitorovanie počtu domácností, ktoré trpia energetickou chudobou. Napokon sa v záujme rozvoja nových služieb od nových trhových aktérov a spoločností poskytujúcich energetické služby zaisťuje nediskriminačný prístup k údajom spotrebiteľov.

Ďalšie zvažované a zamietnuté možnosti zahŕňali úplnú harmonizáciu spotrebiteľskej legislatívy a rozsiahle mechanizmy na ochranu spotrebiteľov; výnimky z cenovej regulácie stanovené na úrovni EÚ buď na základe stanovenia prahovej spotreby alebo ceny; štandardný model spracovania údajov, ktorý by presadzoval a za ktorý by niesol zodpovednosť neutrálny trhový aktér ako PPS; zákaz všetkých poplatkov za zmenu dodávateľa vrátane pokút za vypovedanie zmluvy a čiastočnú harmonizáciu obsahu účtov za energiu a napokon rámec EÚ na monitorovanie energetickej chudoby na základe prieskumu energetickej efektívnosti bytového fondu, ktorý by vykonávali členské štáty, ako aj zavedenie preventívnych opatrení proti odpojeniu. Všetky tieto možnosti sa zamietli vzhľadom na zásadu subsidiarity a proporcionality. Zachovanie súčasného stavu zároveň nepovažovali za schodnú možnosť takmer všetky konzultované zainteresované strany.

Zdokonalenie inštitucionálneho rámca a úloha agentúry

Cieľom inštitucionálneho rámca tretieho balíka je rozvoj spolupráce medzi NRO, ako aj medzi PPS. Agentúra aj siete ENTSO od svojho zriadenia zohrávali kľúčovú úlohu v budovaní fungujúceho vnútorného trhu s energiou. Najnovšie dianie na európskych energetických trhoch zohľadnené v aktuálnom posúdení vplyvu a následných návrhoch iniciatívy trhovej koncepcie si však vyžaduje prispôbenie inštitucionálneho rámca. Vykonávanie tretieho balíka navyše odhalilo oblasti, kde je priestor na zlepšenie rámcov fungovania agentúry ACER aj sietí ENTSO. Z hľadiska zvažovaných možností reformy inštitucionálneho rámca bol scenár zachovania súčasného stavu zamietnutý, pretože by vzhľadom na úpravu trhových ustanovení zavedených v iných častiach tohto návrhu a na aktuálny pokrok vo vývoji sekundárneho práva na úrovni EÚ viedol k medzerám v regulácii a trhovom dohľade.

Zvažoval sa aj neregulačný prístup „prísnejšieho presadzovania“ a dobrovoľnej spolupráce bez akýchkoľvek nových dodatočných opatrení na prispôbenie inštitucionálneho rámca.

Lepšie presadzovanie existujúcich právnych predpisov zahŕňa pokračovanie vo vykonávaní tretieho balíka a úplné vykonávanie sieťových predpisov a usmernení – ako sa opisuje v možnosti zachovania súčasného stavu – spolu s prísnejším presadzovaním. Samotné prísnejšie presadzovanie by však neprinieslo žiadne zlepšenie súčasného inštitucionálneho rámca.

Legislatívna možnosť transformácie agentúry ACER na subjekt podobný paneurópskemu regulačnému orgánu sa zvažila tiež, no napokon sa zamietla. Aby agentúra mohla takúto rolu plniť, musel by sa výrazne posilniť jej rozpočet a personál, keďže by si to vyžadovalo výraznú koncentráciu expertov v agentúre. Zároveň sa zdá vhodné zachovať zapojenie národných regulačných orgánov do rozhodovacích procesov agentúry a nenahrádzať systematicky väčšinové rozhodnutia národných regulačných orgánov rozhodnutiami riaditeľa.

Uvažovalo sa teda o legislatívnych možnostiach zlepšenia agentúry ACER na základe existujúceho rámca. Možnosť, ktorú podporuje posúdenie vplyvu, umožňuje prispôbenie inštitucionálneho rámca EÚ novej realite v sektore elektriny. Reaguje zároveň na výslednú potrebu dodatočnej regionálnej spolupráce a na existujúce i očakávané regulačné nedostatky na trhu s energiou, čím zaisťuje flexibilitu kombináciou zostupných a vzostupných prístupov.

Okrem toho, s cieľom vysporiadať sa s existujúcim regulačným nedostatkom spojeným s regulačnými funkciami NRO na regionálnej úrovni, by politické iniciatívy vychádzajúce z tejto možnosti stanovili flexibilný regionálny regulačný rámec na posilnenie regionálnej koordinácie a rozhodovania NRO. Touto možnosťou by sa zaviedol systém koordinovaných regionálnych rozhodnutí a dohľadu NRO príslušného regiónu nad určitými oblasťami (napr. regionálne operačné centrá a iné, ktoré vyplývajú z navrhovaných iniciatív koncepcie trhu), a zároveň by agentúra ACER prevzala úlohu ochrany záujmov EÚ.

Základné práva

Súčasný návrh môže mať vplyv na viacero základných práv stanovených v charte základných práv EÚ, a to najmä: rešpektovanie súkromného a rodinného života (článok 7), právo na ochranu osobných údajov (článok 8), zákaz diskriminácie (článok 21), právo na sociálnu pomoc (článok 34), prístup k službám všeobecného hospodárskeho záujmu (článok 36), integrácia vysokej miery ochrany životného prostredia (článok 37) a právo na účinný prostriedok nápravy (článok 47).

T tejto otázke sa venuje najmä viacero ustanovení zameraných na ochranu spotrebiteľa, energetickú chudobu, ochranu zraniteľných odberateľov, prístup k službám všeobecného hospodárskeho záujmu, ochranu údajov a súkromia.

Zhrnutie posúdenia vplyvu je k dispozícii na webových stránkach Komisie²⁴ spolu s kladným stanoviskom výboru pre kontrolu regulácie.

• **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Návrh môže zvýšiť administratívne požiadavky, hoci iba v obmedzenej miere. Napríklad vytvorením rovnakých podmienok plnej účasti na trhoch s energiou pre všetky technológie by tieto technológie museli spĺňať viacero požiadaviek trhového súladu, čo môže byť spojené s určitým administratívnym zaťažením.

Plánované opatrenia na zvýšenie likvidity a integrácie trhov s energiou môžu tiež mať krátkodobý vplyv na podniky, ktoré by sa museli prispôbiť novým podmienkam obchodovania s energiou. Oproti základnému scenáru bez opatrení sa však tieto vplyvy

²⁴ [Úrad pre publikácie: doplniť odkaz na posúdenie vplyvu].

považujú za minimálne, keďže hospodárske prínosy reformy by zďaleka prevážili nad aspektmi akejkol'vek krátko- či dlhodobej administratívnej reorganizácie.

Zároveň bude postupné odbúravanie regulovaných cien na úrovni členských štátov vyžadovať, aby NRO posilnili úsilie v oblasti monitorovania trhov, zaisťovania efektívnej súťaže a ochrany spotrebiteľa. Tieto vplyvy môže vyvážiť intenzívnejšie zapojenie spotrebiteľov, ktoré by prirodzene posilnilo hospodársku súťaž na trhu.

Rozsah činností, ktoré sa majú vykonávať v rámci aktualizovaného inštitucionálneho usporiadania, vytvorí aj nový súbor požiadaviek na administratívne zapojenie národných regulačných orgánov a prevádzkovateľov prenosových sústav. Zahŕňa to ich účasť v rámci agentúry a v rozhodovacích procesoch, ktoré povedú k dohode na metodikách a postupoch zaistenia bezproblémového obchodovania s energiou na hraniciach.

Podrobnosti o administratívnom a hospodárskom dosahu každej zo zvažovaných možností politiky na podniky a verejné orgány sú uvedené v kapitole 6 posúdenia vplyvu.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Rozpočtový vplyv návrhu podľa tohto balíka sa týka zdrojov agentúry pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) opísaných v legislatívnom finančnom výkaze pripojenom k návrhu Komisie na prepracovanie nariadenia, ktorým sa zriaďuje agentúra ACER. V zásade si nové úlohy, ktoré by mala agentúra ACER vykonávať, najmä v oblasti posudzovania primeranosti sústavy a zariadenia regionálnych operačných centier, budú v roku 2020 vyžadovať postupné navýšenie personálu v rozsahu do 18 ekvivalentov plného pracovného času, ako aj zodpovedajúce finančné prostriedky.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Komisia bude monitorovať transpozíciu a súlad členských štátov a ostatných aktérov s prijatými opatreniami a podľa potreby prijme prípadné opatrenia na presadzovanie. Navyše rovnako ako pri vykonávaní tretieho energetického balíka poskytne Komisia usmerňujúce dokumenty, ktoré s vykonávaním prijatých opatrení pomôžu.

V celom procese monitorovania a vykonávania bude Komisiu podporovať najmä agentúra ACER. Ustanovenia v rámci predkladanej iniciatívy upravujú aj výročné správy agentúry, súbežné hodnotenie zo strany Komisie a podávanie správ skupiny pre koordináciu v oblasti elektrickej energie. Agentúra bude vyzvaná na ďalšie prehodnotenie svojich monitorovacích ukazovateľov v záujme zachovania ich relevantnosti v procese monitorovania dosahovania cieľov, na ktorých sú súčasné návrhy založené, aby sa dali primerane zohľadniť okrem iného vo výročnej správe agentúry o monitorovaní trhu.

Súbežne s navrhovanými iniciatívami Komisia predloží iniciatívu v oblasti riadenia energetickej únie, ktorá zefektívni požiadavky na plánovanie, podávanie správ a monitorovanie. Na základe iniciatívy riadenia energetickej únie sa aktuálne požiadavky tretieho energetického balíka na monitorovanie a podávanie správ zo strany Komisie a členských štátov zlúčia do horizontálnych správ o pokroku a monitorovaní. Viac informácií o zefektívnení požiadaviek na monitorovanie a podávanie správ možno nájsť v posúdení vplyvu iniciatívy riadenia energetickej únie.

Úprava monitorovacích mechanizmov a referenčných ukazovateľov je podrobnejšie rozpísaná v kapitole 8 posúdenia vplyvu.

6. VYSVETLENIE KONKRÉTNÝCH USTANOVENÍ NÁVRHOV

• Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou (prepracované znenie)

V kapitole I navrhovanej smernice sa uvádzajú určité objasnenia rozsahu pôsobnosti a predmetu úpravy smernice, pričom sa zdôrazňuje zameranie na spotrebiteľa a význam vnútorného trhu a jeho hlavných zásad. Okrem toho sa tu aktualizuje vymedzenie hlavných pojmov použitých v smernici.

Kapitola II navrhovanej smernice stanovuje všeobecnú zásadu, podľa ktorej členské štáty musia zabezpečiť, aby bol trh EÚ s elektrinou konkurenčný, orientovaný na spotrebiteľa, flexibilný a nediskriminačný. Zdôrazňuje, že vnútroštátne opatrenia by nemali nadmieru brániť cezhraničným tokom, účasti spotrebiteľov či investíciám. Ďalej sa tu stanovuje zásada, že dodávateľské ceny musia byť okrem riadne odôvodnených výnimiek trhové. V tejto kapitole sa zároveň objasňujú niektoré zásady spojené s fungovaním trhov EÚ s elektrinou, ako napríklad právo na voľbu dodávateľa. Taktiež sa aktualizujú pravidlá prípadných záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, ktoré môžu členské štáty za určitých podmienok uložiť energetickým podnikom.

V kapitole III navrhovanej smernice sa posilňujú už existujúce práva spotrebiteľov a zavádzajú sa nové práva, ktorých cieľom je postaviť spotrebiteľov do ústrednej roly na trhoch s energiou zaistením ich silnejšieho angažovania a lepšej ochrany. Stanovujú sa tu pravidlá upravujúce jasnejšie vyúčtovania a certifikované nástroje na porovnávanie. Kapitola obsahuje aj ustanovenia na zaistenie toho, aby si spotrebiteľia mohli slobodne vybrať a zmeniť dodávateľa či agregátora, aby mali nárok na dynamickú cenotvorbu a aby sa mohli zapájať do reakcie na strane spotreby, vlastnej výroby a vlastnej spotreby elektriny. Každému spotrebiteľovi priznáva právo žiadať o inteligentné meradlo vybavené určitým minimálnym súborom funkcií. Zároveň zdokonaľuje existujúce pravidlá upravujúce možnosť spotrebiteľa poskytnúť svoje údaje dodávateľom a poskytovateľom služieb, pričom objasňuje úlohu jednotlivých strán zodpovedných za spravovanie údajov a zavádza spoločný celoeurópsky formát údajov, ktorý má pripraviť Komisia vo vykonávacom akte. Ďalším zámerom je zaistiť, aby členské štáty riešili problém energetickej chudoby. Okrem toho od členských štátov vyžaduje stanovenie rámca pre nezávislých agregátorov a reakciu na strane spotreby v súlade so zásadami, ktoré umožnia ich plnohodnotnú trhovú účasť. Vymedzuje rámec pre miestne energetické komunity, ktoré sa môžu zapájať do miestnej výroby, distribúcie, agregácie, uskladňovania, dodávky elektriny či do služieb energetickej účinnosti. Ďalej sa tu uvádza určité objasnenie existujúcich ustanovení o inteligentných meradlách, jednotných kontaktných miestach a právach na mimosúdne urovnávanie sporov, univerzálnu službu a právach zraniteľných spotrebiteľov.

Kapitola IV navrhovanej smernice obsahuje určité vysvetlenia úloh PDS, najmä pokiaľ ide o ich činnosti spojené s obstarávaním sieťových služieb na zaistenie flexibility, integráciu elektrických vozidiel a spravovanie údajov. Objasňuje sa tu úloha PDS v oblasti uskladnenia a nabíjacích staníc pre elektrické vozidlá.

V kapitole V navrhovanej smernice sa sumarizujú všeobecné pravidlá platné pre PPS, ktoré do veľkej miery vychádzajú z existujúceho textu a obsahujú len určité vysvetlenia v oblasti podporných služieb a nových regionálnych operačných centier.

Kapitola VI navrhovanej smernice, v ktorej sa stanovujú pravidlá oddelenia v zmysle tretieho energetického balíka, zostáva nezmenená z hľadiska vecnej podstaty hlavných pravidiel pre oddelenie, najmä pokiaľ ide o tri režimy pre PPS (oddelenie vlastníctva, nezávislý prevádzkovateľ sústavy a nezávislý prevádzkovateľ prenosovej sústavy) a ustanovenia o

určení a certifikácii PPS. Ujasňuje sa len možnosť PPS vlastniť zariadenia na uskladnenie alebo poskytovať podporné služby.

Kapitola VII navrhovanej smernice obsahuje pravidlá o zriadení, právomociach a povinnostiach, ako aj pravidlá fungovania nezávislých národných regulačných orgánov v sektore energetiky. Návrh predovšetkým zdôrazňuje povinnosť regulačných orgánov spolupracovať so susednými regulačnými orgánmi a agentúrou ACER v otázkach cezhraničného významu a zároveň aktualizuje zoznam ich úloh, okrem iného v oblasti dohľadu nad novými regionálnymi operačnými centrami.

V kapitole VIII navrhovanej smernice sa menia niektoré všeobecné ustanovenia, okrem iného o výnimkách z uplatňovania smernice, vykonávaní delegovaných právomocí Komisie a o výbore zriadenom podľa komitologických pravidiel v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Novými prílohami k navrhovanej smernici sa stanovujú ďalšie požiadavky na nástroje porovnávania, vyúčtovanie a informácie o vyúčtovaní, a zároveň sa menia existujúce požiadavky na inteligentné meradlá a ich zavádzanie.

• Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vnútornom trhu s elektrinou (prepracované znenie)

Kapitola I navrhovaného nariadenia zahŕňa rozsah pôsobnosti, predmet úpravy a vymedzenie použitých pojmov. Zdôrazňuje sa tu význam nedeformovaných trhových signálov pre zvyšovanie flexibility, dekarbonizáciu a inováciu, a zároveň sa aktualizuje a dopĺňa vymedzenie hlavných pojmov použitých v nariadení.

Kapitola II navrhovaného nariadenia zavádza nový článok s hlavnými zásadami, ktoré musí vnútroštátna energetická legislatíva rešpektovať v záujme fungovania vnútorného trhu s elektrinou. Zároveň sa tu stanovujú hlavné právne zásady pravidiel obchodovania s elektrinou v rôznych časových rámcoch (vyrovnávací, vnútrodenný, denný a forwardový trh) vrátane princípov cenotvorby. Objasňuje zásadu zodpovednosti za vyrovnávanie odchýlok a poskytuje rámec trhovu kompatibilnejších pravidiel upravujúcich spúšťanie a obmedzovanie prevádzky výrobných zariadení a riadenia odberu vrátane podmienok prípadných výnimiek.

Kapitola III navrhovaného nariadenia opisuje proces koordinovaného určovania ponukových oblastí v súlade s postupom preskúmania stanoveným v nariadení 1222/2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia²⁵. Na riešenie pretrvávajúceho problému výrazných vnútroštátnych obmedzení cezhraničných tokov elektriny sa objasňujú podmienky takýchto výnimočných obmedzení, a najmä sa zavádzajú pravidlá, ktoré zaistia, aby dovoz a vývoz elektriny neobmedzovali vnútroštátni aktéri z ekonomických dôvodov. Táto kapitola navyše zahŕňa zmeny existujúcich zásad platných pre prenosové a distribučné sieťové tarify a stanovuje proces postupného zbližovania metodík určovania prenosových a distribučných taríf. Zároveň obsahuje zmenené pravidlá využívania poplatkov za preťaženie.

V kapitole IV navrhovaného nariadenia sa stanovujú nové všeobecné zásady koordinovaného riešenia problémov s primeranosťou zdrojov zo strany členských štátov. Stanovujú sa v nej zásady a postup vypracovania posúdenia primeranosti zdrojov na európskej úrovni s cieľom lepšie identifikovať potrebu kapacitných mechanizmov a prípadne stanovenia štandardu

²⁵ Nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia, Ú. v. EÚ L 197, 25.7.2015, s. 24 – 72.

spoľahlivosti zo strany členských štátov. Objasňuje, ako a za akých podmienok možno zaviesť kapacitné mechanizmy v súlade s trhom. Zároveň vysvetľuje zásady trhovo kompatibilnej tvorby kapacitných mechanizmov vrátane pravidiel účasti kapacity z iného členského štátu a využitia energetických prepojení. V tejto kapitole sa stanovuje, ako budú regionálne operačné centrá, vnútroštátni PPS, ENTSO pre elektrinu a národné regulačné orgány (prostredníctvom ACER) zapojení do prípravy technických parametrov účasti kapacít z iných členských štátov, ako aj prevádzkové pravidlá ich účasti.

V kapitole V navrhovaného nariadenia sa vymedzujú úlohy a povinnosti ENTSO pre elektrinu a monitorovacie úlohy agentúry ACER v tomto smere, pričom sa objasňuje jej povinnosť konať nezávisle a pre dobro Európy. Vymedzuje sa tu poslanie regionálnych operačných centier a uvádzajú sa kritériá a postupy vymedzenia prevádzkových regiónov každého z regionálnych operačných centier, ako aj koordinačnej funkcie, ktorú tieto centrá vykonávajú. Zároveň sa v nej stanovujú pracovné a organizačné aspekty, požiadavky na konzultácie, požiadavky a postupy prijímania a revízie rozhodnutí a odporúčaní, zloženie a zodpovednosti riadiacej rady a úprava zodpovednosti regionálnych operačných centier. Okrem toho táto kapitola zahŕňa pravidlá pripojenia kogeneračných jednotiek, ktoré boli predtým súčasťou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti. Pravidlá desaťročného plánu rozvoja siete, mechanizmus kompenzácie medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav, výmena informácií a certifikácia zostávajú z veľkej časti nezmenené.

V kapitole VI navrhovaného nariadenia sa zriaďuje európsky subjekt pre PDS, vymedzuje sa postup jeho zriadenia a jeho úlohy, aj v oblasti konzultácií so zainteresovanými stranami. Okrem toho sa tu uvádzajú podrobné pravidlá spolupráce medzi PDS a PPS v oblasti plánovania a prevádzky ich sústav.

V kapitole VII navrhovaného nariadenia sa vymedzujú existujúce právomoci a pravidlá Komisie na prijímanie delegovaných aktov v podobe sieťových predpisov alebo usmernení. Objasňuje sa v nej právna povaha a prijímanie sieťových predpisov a usmernení, pričom sa ich možný obsah rozširuje o oblasti ako štruktúra distribučných taríf; pravidlá poskytovania nefrekvenčných podporných služieb; pravidlá riadenia odberu, uskladňovania energie a obmedzovania dopytu; pravidlá v oblasti kybernetickej bezpečnosti; pravidlá týkajúce sa regionálnych operačných centier a obmedzenie výroby a úprava prevádzky výrobných zdrojov a odberu (redispečing). Zjednodušuje a zefektívňuje sa proces prípravy sieťových predpisov v oblasti elektriny a národným regulačným orgánom sa priznáva možnosť rozhodovať v rámci ACER o otázkach vykonávania sieťových predpisov a usmernení. Zároveň intenzívnejšie zapája európsky subjekt pre PDS a ďalšie zainteresované strany do postupu prípravy návrhov sieťových predpisov v oblasti elektriny.

V kapitole VIII navrhovaného nariadenia sa vymedzujú jeho záverečné ustanovenia. Zahŕňa existujúce pravidlá oslobodenia nových spojovacích vedení jednosmerného prúdu od určitých požiadaviek smernice a nariadenia o elektrine, a zároveň objasňuje postup ich následných zmien zo strany NRO.

V prílohe k navrhovanému nariadeniu sa podrobnejšie vymedzujú funkcie regionálnych operačných centier, ktoré sa nariadením stanovujú.

- **Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (prepracované znenie)**

Vo všeobecnosti sa navrhuje prispôsobenie pravidiel týkajúcich sa ACER „spoločnému prístupu“ EÚ k decentralizovaným agentúram, ktorý bol dohodnutý medzi Európskym

parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou (ďalej len „spoločný prístup“)²⁶. V momentálnej fáze sa však ponecháva možnosť pre ACER v obmedzenej miere sa odchýliť od spoločného prístupu.

V kapitole I navrhovaného nariadenia sa opisuje rola, ciele a úlohy agentúry ACER a typ aktov, ktoré môže prijímať, a zároveň sa uvádzajú pravidlá konzultácií a monitorovania. Zoznam úloh sa aktualizoval tak, že zahŕňa povinnosti agentúry v oblasti dohľadu nad veľkoobchodným trhom a cezhraničnej infraštruktúry, ktoré boli agentúre ACER zverené po prijatí nariadenia.

V oblasti prijímania sieťových predpisov v oblasti elektriny dostáva ACER viac zodpovednosti pri príprave a predkladaní konečného návrhu sieťového predpisu Komisii, pričom ENTSO-E si zachová funkciu technického experta. Návrh zároveň zahŕňa formálne zastúpenie PDS na úrovni EÚ, najmä v rámci prípravy návrhov sieťových predpisov, v súlade s ich rozšírenými zodpovednosťami. Agentúre sa priznáva právomoc rozhodovať o podmienkach, metodikách a algoritmoch vykonávania sieťových predpisov a usmernení v oblasti elektriny.

Pre úlohy v regionálnom kontexte, ktoré sa týkajú len obmedzeného počtu národných regulačných orgánov, sa zavádza regionálny rozhodovací proces. Z toho vyplýva, že riaditeľ by musel poskytnúť stanovisko k tomu, či má daný problém primárne regionálny význam. Ak sa rada regulačných orgánov zhodne, že to tak je, regionálny podvýbor rady regulačných orgánov by mal pripraviť príslušné rozhodnutie, ktoré by napokon schválila alebo zamietla samotná rada regulačných orgánov. Inak by rada regulačných orgánov rozhodla bez intervencie regionálneho podvýboru.

V danej kapitole sa zároveň vymedzuje viacero nových úloh agentúry ACER v oblasti koordinácie určitých funkcií spojených s regionálnymi operačnými centrami v rámci agentúry, dohľadu nad nominovanými organizátormi trhu s elektrinou a schvaľovania metód a návrhu súvisiacich s primeranosťou výroby a pripravenosti na riziká.

Kapitola II návrhu nariadenia obsahuje organizačné pravidlá, ktoré sa vzťahujú na správnu radu, radu regulačných orgánov, riaditeľa, odvoláciu radu a (ako nové ustanovenie) pracovné skupiny agentúry. Hoci sa niektoré individuálne ustanovenia prispôbujú spoločnému prístupu EÚ k decentralizovaným agentúram alebo novým pravidlám hlasovania Rady, hlavné prvky existujúcej riadiacej štruktúry – najmä rady regulačných orgánov – zostávajú zachované.

Táto odchýlka ACER od spoločného prístupu je odôvodnená nasledovne:

Hlavné ciele európskej politiky v oblasti elektriny, bezpečnosti dodávok, cenovej dostupnosti elektriny a dekarbonizácie by dokázal nákladovo najefektívnejšie dosiahnuť integrovaný európsky trh s elektrinou. Preto sa postupne čoraz viac prepája prenosová elektrická infraštruktúra, čoraz viac elektriny sa obchoduje cezhranične, výrobné kapacity sa zdieľajú v celoeurópskom meradle a prenosová sústava je prevádzkovaná pri zohľadnení regionálnych cezhraničných aspektov. Súčasné legislatívne balíky ďalej posilňujú tieto trendy, ktorých výsledkom má byť zvýšenie efektívnosti v prospech európskych spotrebiteľov.

Predpokladom vytvorenia vnútorného trhu s elektrinou je otvorenie odvetvia hospodárskej súťaži. Ako aj v iných odvetviach hospodárstva, otváranie trhu s elektrinou si vyžiadalo nové predpisy, najmä v oblasti prenosových a distribučných sústav a regulačného dohľadu. Na

²⁶ Pozri spoločné vyhlásenie Európskeho parlamentu, Rady EÚ a Európskej komisie o decentralizovaných agentúrach z 19. 7. 2012.

tento účel boli zavedené nezávislé regulačné orgány. Tieto subjekty nesú osobitnú zodpovednosť v otázke dohľadu nad vnútroštátnymi aj európskymi pravidlami platnými v sektore elektriny.

S narastajúcim objemom cezhraničného obchodu a prevádzkou sústavy, ktorá zohľadňuje regionálny a európsky kontext, sa od NRO vyžadovala čoraz intenzívnejšia koordinácia ich činností s NRO z iných členských štátov. Agentúra ACER sa mala stať platformou takejto interakcie a túto úlohu si plní od svojho založenia v roku 2011. Orgánom agentúry, ktorý pripravuje najviac z jej stanovísk, odporúčaní a rozhodnutí, je spolu s personálom ACER rada regulačných orgánov, ktorá zahŕňa vyššie postavených zástupcov NRO a zástupcu Komisie bez hlasovacieho práva. V prvých rokoch fungovania ACER sa ukázalo, že rada regulačných orgánov dokázala účinne prispieť k plneniu úloh agentúry.

Keďže trhy s elektrinou sú do značnej miery stále regulované na vnútroštátnej úrovni, národné regulačné orgány zohrávajú na trhoch s energiou kľúčovú rolu. Hlavnou úlohou ACER nie je výkon delegovaných regulačných kompetencií Komisie, ale koordinácia regulačných rozhodnutí nezávislých národných regulačných orgánov. Súčasný legislatívny návrh stále do veľkej miery zachováva rozdelenie týchto rolí. Súčasná štruktúra zaisťuje precíznu rovnováhu právomocí jednotlivých aktérov, pričom zohľadňuje osobitnú povahu vyvíjajúceho sa vnútorného trhu s energiou. Zmenou takej rovnováhy v tomto štádiu by sa mohlo ohroziť vykonávanie politických iniciatív v predmetných legislatívnych návrhoch, čo by vytvorilo prekážky ďalšej integrácii trhu s energiou, ktorá je hlavným cieľom súčasného návrhu. Preto sa javí ako predčasné presúvať rozhodovacie právomoci na správnu radu v zmysle spoločného prístupu. Namiesto toho sa zdá vhodné ponechať aktuálnu štruktúru, ktorá zaisťuje pôsobenie národných regulačných orgánov bez akejkoľvek intervencie zo strany inštitúcií EÚ či členských štátov v konkrétnych otázkach. Zároveň všetka práca regulačných orgánov naďalej podlieha schváleniu inštitúcií EÚ v rámci programovacích, rozpočtových a strategických dokumentov. Inštitúcie EÚ sú zapojené aj do otázok administratívy. Preto sa nenavrhuje meniť organizáciu a prevádzku existujúcej rady regulačných orgánov.

Nenavrhuje sa ani prispôbovať fungovanie správnej rady modelu uvedenému v spoločnom prístupe. Správna rada agentúry v súčasnom zložení sa v posledných rokoch ukázala ako mimoriadne účinná a efektívna. Jej fungovanie zaisťujú zástupcovia Európskeho parlamentu, Rady a Komisie.

Hoci Komisia v tejto fáze nepovažuje za vhodné plne prispôbovať štruktúru riadenia agentúry spoločnému prístupu, bude aj naďalej monitorovať, či sú uvedené odchýlky od spoločného prístupu stále opodstatnené, pričom ďalšie hodnotenie je naplánované na rok 2021 a okrem posudzovania cieľov, mandátu a úloh agentúry sa zameria osobitne na štruktúru jej riadenia.

Kapitola III navrhovaného nariadenia obsahuje finančné ustanovenia. Navrhuje sa prispôbenie niektorých individuálnych ustanovení spoločnému prístupu o decentralizovaných agentúrach.

Kapitola IV navrhovaného nariadenia aktualizuje niekoľko individuálnych ustanovení v súlade so spoločným prístupom a obsahuje inak zväčša nezmenené ustanovenia o personálnom zabezpečení a zodpovednosti.

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)

2016/0380 (COD)

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

**o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica
2003/54/ES**

(prepracované znenie)

(Text s významom pre EHP)

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva ☒ o fungovaní Európskej únie ☒ , a najmä na jej článok 47 ods. 2 a článok 55 a 95 ☒ 194 ods. 2 ☒,

so zreteľom na návrh ☒ Európskej ☒ komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru²⁷,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov²⁸,

konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 251 zmluvy ☒ riadnym legislatívnym postupom ☒,

keďže:

↓ nový

- (1) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES²⁹ by sa mala zmeniť. V záujme prehľadnosti je vhodné túto smernicu prepracovať.

²⁷ Ú. v. EÚ C 211, 19.8.2008, s. 23.

²⁸ Ú. v. EÚ C 172, 5.7.2008, s. 55.

²⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 55).

↓ 2009/72/ES (prispôsobené) odôvodnenie 1 ⇒ nový
--

- (2) Cieľom vnútorného trhu s elektrinou, ktorý sa postupne zavádza v celom Spoločenstve ☒ celej Únii ☒ od roku 1999, je ⇒ organizáciou konkurenčných cezhraničných trhov s elektrinou ⇐ ponúknuť všetkým spotrebiteľom v Európskej únii, či ide o občanov alebo podniky, skutočný výber, nové obchodné príležitosti a zvýšiť objem cezhraničného obchodu v snahe získať výhody vyplývajúce z vyššej efektívnosti, konkurenčné ceny a cien, ⇒ efektívne investičné signály, ⇐ a vyšších štandardov služieb a prispieť k bezpečnosti dodávok a trvalej udržateľnosti.

↓ 2009/72/ES (prispôsobené) odôvodnenie 2 ⇒ nový
--

- (3) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/54/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou³⁰ ⇒ a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES ⇐ významne prispeli k vytvoreniu takéhoto vnútorného trhu s elektrinou. ⇒ Energetický systém Európy však prechádza hlbokou zmenou. Spoločný cieľ dekarbonizovať energetický systém prináša účastníkom trhu nové príležitosti a výzvy. Zároveň technologický vývoj umožňuje nové formy účasti spotrebiteľov a cezhraničnej spolupráce. Trhové pravidlá Únie treba prispôbiť novým trhovým okolnostiam ⇐.

↓ nový

- (4) Rámcová stratégia energetickej únie ponúka víziu energetickej únie, v ktorej srdci je občan, v ktorej občania preberajú zodpovednosť za transformáciu energetického systému, vďaka novým technológiám platia menej za energie, aktívne sa zúčastňujú na trhu, a ktorá chráni zraniteľných odberateľov.

↓ nový

- (5) Oznámenie Komisie z 15. júla 2015 „Vytváranie nového prístupu s dôrazom na spotrebiteľov energie“³¹ predstavilo víziu Komisie o maloobchodnom trhu, ktorý lepšie plní potreby spotrebiteľov energie, a to aj lepším prepojením veľkoobchodných a maloobchodných trhov. Využitím nových technológií by nové a inovačné spoločnosti poskytujúce energetické služby mali všetkým spotrebiteľom umožniť plnú účasť na energetickej transformácii prostredníctvom riadenia vlastnej spotreby s cieľom vytvoriť energeticky účinné riešenia, ktoré im ušetria peniaze a prispejú k celkovému zníženiu spotreby energie.

³⁰ Ú. v. EÚ L 176, 15.7.2003, s. 37 – 56.

³¹ COM (2015) 339 final, 15.7.2015.

↓ nový

- (6) Oznámenie Komisie z 15. júla 2015 „Otvorenie verejnej konzultácie o novej koncepcii trhu s energiou“³² poukázalo na to, že odklon od výroby vo veľkých ústredných elektrárnach smerom k distribuovanej výrobe z obnoviteľných zdrojov energie a k dekarbonizovaným trhom si vyžaduje prispôsobenie súčasných pravidiel obchodovania s elektrinou a zmeny existujúcich trhových rolí. Zdôraznila sa v ňom potreba organizovať trhy s elektrinou flexibilnejšie a plne integrovať všetkých trhových aktérov vrátane výrobcov energie z obnoviteľných zdrojov, poskytovateľov nových energetických služieb, uskladňovania energie a flexibilného dopytu.

↓ nový

- (7) Okrem nových výziev je cieľom smernice riešiť aj pretrvávajúce prekážky dobudovania vnútorného trhu s elektrinou. Vylepšený regulačný rámec musí prispievať k prekonaniu súčasných problémov fragmentovaných národných trhov, ktoré sa stále často vyznačujú vysokou mierou regulačných zásahov. Tie bránia predaju elektriny za rovnocenných podmienok a spôsobujú zvýšené náklady v porovnaní s riešeniami založenými na cezhraničnej spolupráci a trhových zásadách.

↓ nový

- (8) Pri dosahovaní flexibility potrebnej na prispôsobenie elektrizačnej sústavy variabilnej a distribuovanej výrobe z obnoviteľných zdrojov zohráva zásadnú úlohu spotrebiteľ. Technologický pokrok v riadení sústavy a vo výrobe elektriny z obnoviteľných zdrojov prináša spotrebiteľom mnohé príležitosti, pričom zdravá konkurencia na maloobchodných trhoch bude kľúčom k zaisteniu trhového zavádzania nových inovačných služieb, ktoré reagujú na meniace sa potreby a možnosti spotrebiteľov a zároveň zvyšujú flexibilitu sústavy. Ak sa spotrebiteľom umožní intenzívnejšia účasť na energetickom trhu a nové formy účasti, občania by mali pocítiť výhody vnútorného trhu s elektrinou pri súčasnom dosiahnutí cieľov Únie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 3

- (9) Slobody, ako sú voľný pohyb tovaru, sloboda usadiť sa a sloboda poskytovať služby, ktoré občanom Európskej únie zaručuje zmluva, sú dosiahnuteľné len na úplne otvorenom trhu, ktorý umožňuje všetkým spotrebiteľom slobodný výber svojich dodávateľov a všetkým dodávateľom slobodu zásobovať svojich odberateľov.

³² COM (2015) 340 final, 15.7.2015.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 57
(prispôbené)

- (10) Za najdôležitejšie by členské štáty mali považovať posilňovanie spravodlivej hospodárskej súťaže a ľahkého prístupu ~~k rozličným dodávateľom~~ ☒ rozličných dodávateľov na trh ☒ ~~, ako aj udeľovanie kapacít pre nové spôsoby výroby elektriny,~~ aby tým umožnili spotrebiteľom plne využiť príležitosti liberalizovaného vnútorného trhu s elektrinou.
-

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 8
⇒ nový

- (11) Členské štáty a národné regulačné orgány by mali s cieľom zabezpečiť hospodársku súťaž a dodávky elektriny za čo najkonkurenčnejšie ceny uľahčovať cezhraničný prístup nových dodávateľov elektriny z rôznych zdrojov energie, ako aj nových výrobcov energie ☒ , poskytovateľov uskladňovania a riadenia odberu. ⇐
-

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 60

- (12) Ďalším z hlavných cieľov tejto smernice by malo byť zabezpečenie spoločných pravidiel pre skutočne vnútorný trh a široká ponuka elektriny dostupnej každému. Na tento účel poskytnú nedeformované trhové ceny stimul pre cezhraničné prepojenia a investície do nových spôsobov výroby energie, ktoré z dlhodobého hľadiska povedú ku konvergencii cien.
-

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 56

- (13) Trhové ceny by mali poskytovať vhodné stimuly na rozvoj sústavy a investície do nových spôsobov výroby elektriny.
-

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 22
(prispôbené)

- (14) ~~Podľa tejto smernice budú n~~ Na vnútornom trhu s elektrinou ~~existovať~~ ☒ existujú ☒ rozdielne druhy organizácie trhu. Opatrenia, ktoré by mohli členské štáty prijať na zabezpečenie rovnakých podmienok hospodárskej súťaže, by mali vychádzať z nadradených požiadaviek všeobecného záujmu. Otázka súladu takýchto opatrení so zmluvou a právom ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒ by sa mala konzultovať s Komisiou.
-

↓ nový

- (15) V záujme dosahovania cieľov všeobecného hospodárskeho záujmu by sa členským štátom mala ponechať veľká miera voľnosti v ukladaní povinností služby vo verejnom záujme elektroenergetickým podnikom. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby

odberatelia elektriny v domácnosti, a pokiaľ to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky, mali právo byť zásobovaní elektrinou stanovenej kvality za jasne porovnateľné, transparentné a konkurencieschopné ceny. Povinnosti služby vo verejnom záujme v podobe regulácie dodávateľských cien sú však v zásade rušivým opatrením, ktoré často vedie k hromadeniu tarifných deficitov, obmedzovaniu voľby spotrebiteľa, slabšej stimulácii úspor energie a investícií do energetickej efektívnosti, nižšej úrovni služieb, nižšej miere zapojenia a spokojnosti spotrebiteľov, obmedzovaniu hospodárskej súťaže a menšiemu počtu inovačných produktov a služieb na trhu. Členské štáty by preto mali na zaistenie cenovej dostupnosti dodávok elektriny pre svojich občanov uplatňovať iné politické nástroje, a to najmä ciele opatrenia sociálnej politiky. Intervencie v oblasti stanovovania cien by sa mali uplatňovať len za určitých obmedzených výnimočných okolností. Plne liberalizovaný maloobchodný trh s elektrinou by stimuloval cenovú i necenovú konkurenciu existujúcich dodávateľov, ako aj vstup nových aktérov na trh, čím by sa pre spotrebiteľov zlepšili možnosti výberu a zvýšila ich spokojnosť.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 45
(prispôbené)

- (16) ~~Členské štáty by mali zabezpečiť, aby odberatelia elektriny v domácnosti, a pokiaľ to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky, mali právo byť zásobovaní elektrinou stanovenej kvality za jasne porovnateľné, transparentné a primerané ceny. S cieľom zabezpečiť udržiavanie vysokého štandardu služby vo verejnom záujme v Spoločenstve ☒ Únii ☒ by sa mali všetky opatrenia prijaté členskými štátmi na dosiahnutie cieľov tejto smernice pravidelne oznamovať Komisii. Komisia, aby mohla vydať odporúčania týkajúce sa opatrení, ktoré by sa mali prijať na vnútroštátnej úrovni s cieľom dosiahnuť vysoký štandard služby vo verejnom záujme, by mala pravidelne uverejňovať správy, v ktorých sa budú analyzovať opatrenia prijaté na vnútroštátnej úrovni s cieľom dosiahnuť ciele služby vo verejnom záujme a v ktorých sa bude porovnávať ich účinnosť. Členské štáty by mali prijať opatrenia potrebné na ochranu zraniteľných odberateľov na vnútornom trhu s elektrinou. Takéto opatrenia sa môžu líšiť podľa konkrétnych okolností v jednotlivých členských štátoch a môžu zahŕňať špecifické opatrenia týkajúce sa platenia účtov za elektrinu alebo všeobecnejšie opatrenia prijaté v systéme sociálneho zabezpečenia. Ak sa univerzálna služba poskytuje aj malým podnikom, môžu sa opatrenia na zabezpečenie jej poskytovania odlišovať podľa toho, či sú zamerané na odberateľov elektriny v domácnosti alebo na malé podniky.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 47

- (17) Členské štáty by mali mať možnosť určiť dodávateľa poslednej inštancie. Týmto dodávateľom môže byť obchodné oddelenie vertikálne integrovaného podniku, ktorý je aj distribútorom, za podmienky, že spĺňa požiadavky tejto smernice na oddelenie.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 48
(prispôsobené)

- (18) Opatrenia na dosiahnutie cieľov sociálnej a hospodárskej súdržnosti vykonané členskými štátmi môžu zahŕňať najmä zabezpečenie primeraných hospodárskych stimulov, podľa potreby prostredníctvom všetkých existujúcich vnútroštátnych nástrojov a nástrojov Spoločenstva ☒ Únie ☒. Medzi tieto nástroje môžu patriť aj mechanizmy zodpovednosti na zaručenie nevyhnutných investícií.
-

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 49
(prispôsobené)

- (19) Pokiaľ opatrenia prijaté členskými štátmi na splnenie povinností služby vo verejnom záujme predstavujú štátnu pomoc podľa článku ~~87 ods. 1~~ ☒ 107 ods. 1 ☒ zmluvy, podľa článku ~~88 ods. 3~~ ☒ 108 ods. 3 ☒ zmluvy sú členské štáty povinné oznamovať ich Komisii.
-

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 52
(prispôsobené)
⇒ nový

- (20) Spotrebiteľia by mali mať jasné a zrozumiteľné informácie o svojich právach v oblasti energetického sektora. Komisia ~~by~~ po porade s príslušnými zainteresovanými stranami vrátane členských štátov, národných regulačných orgánov, spotrebiteľských organizácií a elektroenergetických podnikov ~~mala vypracovať~~ ☒ vypracovala ☒ ~~dostupný a zrozumiteľný~~ zoznam pre spotrebiteľov energie poskytujúci spotrebiteľom praktické informácie o ich právach. Tento zoznam by sa mal ⇒ pravidelne aktualizovať, ⇐ poskytnúť všetkým spotrebiteľom a mal by byť verejne prístupný.
-

↓ nový

- (21) V súčasnosti existuje viacero faktorov, ktoré znemožňujú spotrebiteľom pristupovať k rôznym zdrojom trhových informácií, ktoré majú k dispozícii, rozumieť im a reagovať na ne.. Preto by sa mala zlepšiť porovnateľnosť ponúk a prekážky zmeny dodávateľa by sa mali minimalizovať v najväčšej možnej miere, ktorá neprimerane neobmedzí spotrebiteľove možnosti voľby.
-

↓ nový

- (22) Odberateľom sa pri zmene dodávateľa energie stále účtuje množstvo rôznych priamych či nepriamych poplatkov. Tieto poplatky sťažujú výpočet najvýhodnejšieho produktu či služby a znižujú bezprostrednú finančnú výhodnosť takejto zmeny. Hoci odstránenie týchto poplatkov môže spotrebiteľom obmedziť možnosti voľby, keďže sa eliminujú produkty založené na odmeňovaní verných zákazníkov, ďalšie obmedzenie

ich uplatňovania by malo spotrebiteľom prospieť a posilniť ich aktívnu účasť, ako aj súťažiť na trhu.

↓ nový

- (23) Nezávislé porovnávacie nástroje vrátane webových stránok sú pre spotrebiteľov účinným nástrojom vyhodnocovania jednotlivých energetických ponúk dostupných na trhu. Náklady na vyhľadávanie sú nižšie, keďže už nemusia zhromažďovať informácie od jednotlivých dodávateľov a poskytovateľov služieb. Takéto nástroje môžu priniesť správnu rovnováhu medzi potrebou, aby boli informácie jasné a stručné, ale zároveň úplné a komplexné. Mali by sa usilovať o zahrnutie čo najširšieho spektra dostupných ponúk a čo najúplnejšie pokrytie trhu, aby mal odberateľ reprezentatívny prehľad. Je kľúčové, aby boli informácie poskytované takýmito nástrojmi dôveryhodné, nestranné a transparentné.
-

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 54

- (24) Dostupnosť efektívnych prostriedkov urovnávania sporov pre všetkých spotrebiteľov zaručuje väčšiu ochranu spotrebiteľa. Členské štáty by mali zaviesť rýchle a efektívne postupy na vybavovanie sťažností.
-

↓ nový

- (25) Všetci spotrebiteľia by mali mať možnosť priamo sa zúčastňovať na trhu, najmä úpravou svojej spotreby v závislosti od trhových signálov, a následne ťažiť z nižších cien elektriny alebo iných stimulačných platieb. Prínosy takejto aktívnej účasti sa pravdepodobne prehĺbia časom, keď vzrastie konkurencieschopnosť elektrických vozidiel, tepelných čerpadiel a iných flexibilných zdrojov odberu. Spotrebiteľom by sa mala umožniť účasť na všetkých formách riadenia spotreby, a preto by mali mať možnosť rozhodnúť sa pre inteligentný merací systém, ako aj zmluvu o dodávke elektriny s dynamickou cenotvorbou. To by im malo umožniť prispôbenie spotreby v závislosti od cenových signálov v reálnom čase, ktoré odrážajú hodnotu elektriny a náklady na jej výrobu a prenos v rôznych časových obdobiach, pričom členské štáty by mali zabezpečiť primerané vystavenie spotrebiteľov riziku veľkoobchodných cien. Členské štáty by zároveň mali zabezpečiť, aby spotrebiteľia, ktorí sa rozhodnú aktívne nezúčastňovať na trhu, neboli penalizovaní, ale aby sa ich informované rozhodovanie o dostupných možnostiach uľahčilo spôsobom, ktorý je najvhodnejší vzhľadom na domáce trhové podmienky.
- (26) Všetky skupiny odberateľov (priemyselní, komerční a domácnosti) by mali mať prístup k trhom s energiou a možnosť obchodovať so svojou flexibilitou a vlastnou vyrobenou elektrinou. Odberateľom by sa malo umožniť plné využitie výhod agregácie výroby a dodávky vo väčších regiónoch, ako aj cezhraničnej hospodárskej súťaže. Významnú úlohu sprostredkovateľov medzi skupinami odberateľov a trhom pravdepodobne zohrajú agregátori. Mali by sa zaviesť transparentné a spravodlivé pravidlá, ktoré túto funkciu umožnia vykonávať aj nezávislým agregátorom. Na všetkých organizovaných trhoch s energiou vrátane podporných služieb a kapacitných

trhov by sa mali vymedziť produkty, aby sa podporila účasť subjektov s riadením odberu.

- (27) V európskej stratégii pre nízkoemisnú mobilitu³³ sa zdôrazňuje potreba dekarbonizácie sektora dopravy a zníženia jeho emisií, najmä v mestských oblastiach, a poukazuje sa na potenciálny význam roly elektromobility pri napĺňaní týchto cieľov. Zavádzanie elektromobility je zároveň významným prvkom energetickej transformácie. Trhové pravidlá stanovené v tejto smernici by preto mali prispievať k vytvoreniu priaznivých podmienok pre všetky druhy elektrických vozidiel. Mali by najmä zaručovať účinné zavádzanie verejne dostupných i súkromných nabíjajúcich staníc pre elektrické vozidlá a zaistiť efektívnu integráciu nabíjania vozidiel do prevádzky sústavy.
- (28) Riadenie odberu bude kľúčové na umožnenie inteligentného nabíjania elektrických vozidiel, ktoré umožní ich efektívnu integráciu do elektrizačnej sústavy, čo zas má rozhodujúci význam pre dekarbonizáciu dopravy.
- (29) Spotrebiteľia by mali mať možnosť vlastnú vyrobenú elektrinu spotrebúvať, uskladňovať a/alebo predávať na trhu. V budúcnosti tieto činnosti podporí nový technologický vývoj. Existujú však právne a obchodné bariéry ako napríklad neprimerané poplatky za interne spotrebovanú elektrinu, povinnosť odovzdávať vlastnú vyrobenú elektrinu do sústavy, administratívne prekážky ako napríklad povinnosť výrobcov vlastnej elektriny, ktorí ju predávajú do sústavy, spĺňať požiadavky na dodávateľov atď. Všetky tieto prekážky, ktoré bránia spotrebiteľom vo vlastnej výrobe a v spotrebe, uskladnení či trhovom predaji vlastnej vyrobenej elektriny by sa mali odstrániť, pričom treba zabezpečiť, aby spotrebiteľia vyrábajúci vlastnú elektrinu primerane prispievali na systémové náklady.
- (30) Vďaka technológiám distribuovanej energetiky a posilneniu postavenia spotrebiteľov sa energetické komunity a družstvá stali účinným a úsporným modelom napĺňania potrieb a očakávaní občanov z hľadiska energetických zdrojov, služieb a účasti na miestnej úrovni. Energetické komunity ponúkajú všetkým spotrebiteľom inkluzívnu možnosť získať priamy podiel na výrobe, spotrebe či zdieľaní energie v geograficky obmedzenej komunitnej sieti, ktorá môže fungovať buď izolovane, alebo môže byť pripojená k verejnej distribučnej sústave. Namiesto tvorby zisku, ako je to pri tradičných energetických podnikoch, sa iniciatívy komunitnej energetiky zameriavajú v prvom rade na poskytovanie cenovo dostupnej energie určitého druhu (napríklad energia z obnoviteľných zdrojov) svojim členom alebo podielnikom. Priamym vzťahom so spotrebiteľmi tieto iniciatívy preukazujú svoj potenciál podpory integrovaného zavádzania nových technológií a vzorov spotrebiteľského správania vrátane inteligentných distribučných sietí a reakcie na strane spotreby. Energetické komunity môžu posilniť aj energetickú hospodárnosť na úrovni domácností a pomôcť v boji proti energetickej chudobe obmedzením spotreby a znižovaním taríf za dodávky elektriny. Zároveň umožňujú účasť na trhu s energiou určitým skupinám spotrebiteľov v kategórii domácností, ktorí by sa inak zapojiť nemohli. Tam, kde sa tieto iniciatívy úspešne zaviedli, priniesli danej komunite okrem zrejmých prínosov z poskytovania energetických služieb aj hospodársku, sociálnu i environmentálnu hodnotu. Miestnym energetickým komunitám by sa malo umožniť pôsobenie na trhu za rovnakých podmienok bez narušania hospodárskej súťaže. Spotrebiteľia v domácnosti by mali mať možnosť dobrovoľnej účasti na iniciatíve energetickej komunity, ako aj možnosť túto komunitu opustiť bez toho, aby stratili prístup k sieti prevádzkovej danou

³³

SWD(2016) 244 final.

iniciatívou či svoje spotrebiteľské práva. Prístup k miestnej sieti energetickej komunity by sa mal poskytovať za spravodlivých podmienok pri zohľadnení nákladov.

- (31) Významným kanálom na informovanie odberateľov sú faktúry za elektrinu a ročné vyúčtovania. Popri údajoch o spotrebe a nákladoch môžu sprostredkovať aj ďalšie informácie, ktoré spotrebiteľom pomôžu porovnať ich aktuálne zmluvné podmienky s inými ponukami. Keďže sú však spory spojené s faktúrami veľmi bežným predmetom spotrebiteľských sťažností, čo prispieva k pretrvávajúcej nízkej miere spokojnosti a zapojenia spotrebiteľov v sektore energetiky, treba zabezpečiť, aby boli faktúry a ročné vyúčtovania jasnejšie a zrozumiteľnejšie a aby faktúry obsahovali všetky informácie, ktoré spotrebiteľom pomôžu regulovať ich spotrebu energie, porovnávať ponuky a meniť dodávateľov.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 27

- (32) Členské štáty by mali podporovať modernizáciu distribučných sústav napríklad prostredníctvom zavádzania inteligentných sústav, ktoré by sa mali budovať tak, aby podporovali decentralizovanú výrobu a zabezpečovali energetickú účinnosť.

↓ nový

- (33) Na zaangažovanie spotrebiteľov sú potrebné primerané stimuly a technológie ako inteligentné meranie. Inteligentné meracie systémy posilňujú postavenie spotrebiteľov, keďže im takmer v reálnom čase poskytujú presnú spätnú väzbu o ich spotrebe či výrobe, ktoré vďaka tomu môžu lepšie riadiť; zároveň sa môžu zapájať do programov riadenia spotreby a iných služieb a využívať ich výhody, ale i znížiť si faktúry za elektrinu. Okrem toho inteligentné meranie poskytuje prevádzkovateľom distribučných sústav lepší prehľad o ich sieti, čím znižuje ich náklady na prevádzku a údržbu a tieto úspory sa môžu premietiť do distribučných taríf, ktoré v konečnom dôsledku znáša spotrebiteľ.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 55
(prispôbené)
⇒ nový

- (34) ⇒ Pri rozhodovaní o zavádzaní inteligentného merania na vnútroštátnej úrovni by ~~by~~ malo ~~by~~ byť možné, aby sa ~~zavedenie inteligentných meracích systémov~~ zakladalo na ekonomickom hodnotení. Ak by sa v tomto hodnotení dospelo k záveru, že zavedenie takýchto meracích systémov je ekonomicky prijateľné a nákladovo efektívne iba pre spotrebiteľov s určitou spotrebou elektriny, členské štáty ~~to môžu~~ ☒ by to mali môcť ☒ pri zavádzaní inteligentných meracích systémov zohľadniť.

↓ nový

- (35) Členské štáty, ktoré systematicky nezavádzajú inteligentné meranie, by mali dať spotrebiteľom možnosť profitovať z inštalácie inteligentného elektromeru na požiadanie a za spravodlivých a primeraných podmienok, pričom by im mali

poskytnúť všetky relevantné informácie. Ak spotrebitelia inteligentné meradlá nemajú, mali by mať nárok na meradlá, ktoré spĺňajú minimálne požiadavky potrebné na to, aby im poskytovali fakturačné údaje uvedené v tejto smernici.

- (36) V záujme podpory aktívnej účasti spotrebiteľov na trhu s elektrinou by mali byť inteligentné meracie systémy, ktoré členské štáty na svojom území zavedú, interoperabilné, nemali by byť prekážkou pri zmene dodávateľa a mali by byť vybavené účelnými funkciami, ktoré spotrebiteľom umožnia takmer v reálnom čase pristupovať k údajom o svojej spotrebe, upravovať spotrebu energie a (v rozsahu, v akom to umožňuje podporná infraštruktúra) ponúkať sústave a podnikom energetických služieb svoju flexibilitu, získať za ňu odmenu a dosahovať úspory nákladov na elektrinu.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 50
(prispôbené)
⇒ nový

- (37) ~~Požiadavky služby vo verejnom záujme vrátane požiadaviek týkajúcich sa univerzálnej služby a spoločné minimálne normy, ktoré z nich vyplývajú, sa musia ďalej posilniť s cieľom zabezpečiť, aby všetci spotrebitelia, najmä tí zraniteľní, mali prospech z hospodárskej súťaže a zo spravodlivých cien. Požiadavky služby vo verejnom záujme by sa mali vymedziť na vnútroštátnej úrovni s prihliadnutím na vnútroštátne okolnosti. Členské štáty by však mali rešpektovať právo Spoločenstva. Občania Európskej únie a, ak to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky, by mali mať možnosť využívať záväzky služby vo verejnom záujme, najmä pokiaľ ide o bezpečnosť dodávky a primerané ceny.~~ Kľúčovým aspektom pri dodávke elektriny odberateľom je prístup k objektívnym a transparentným údajom o spotrebe. Spotrebitelia by preto mali mať prístup k údajom o svojej spotrebe a k súvisiacim cenám a nákladom na služby, aby mohli vyzvať konkurenčné podniky na predloženie ponuky na základe týchto údajov. Spotrebitelia by takisto mali mať právo na náležité informácie o svojej spotrebe energie. Zálohové platby by ⇒ nemali neúmerne znevýhodňovať užívateľov a ⇐ ~~mali odrážať odhadovanú spotrebu elektriny a rôzne~~ platobné systémy by mali byť nediskriminačné. Dostatočne ~~pravidelné~~ ☒ časté ☒ poskytovanie informácií spotrebiteľom o nákladoch na energiu bude motiváciou na úsporu energie, pretože odberateľom budú poskytovať priamu spätnú väzbu o účinkoch investícií do energetickej efektívnosti a zmeny správania. V tejto súvislosti pomôže spotrebiteľom znižovať ich náklady na energiu úplné vykonávanie ~~smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/32/ES z 5. apríla 2006 o energetickej účinnosti konečného využitia energie a energetických služieb~~³⁴ ☒ smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ³⁵ ☒.

³⁴ Ú. v. EÚ L 114, 27.4.2006, s. 64.

³⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2009/125/ES a 2010/30/EÚ a ktorou sa zrušujú smernice 2004/8/ES a 2006/32/ES (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 1).

↓ nový

- (38) V nadväznosti na zavádzanie inteligentných meracích systémov sa v členských štátoch vyvinuli alebo sa v súčasnosti vyvíjajú rôzne modely spravovania údajov. Nezávisle od modelu spravovania údajov je dôležité, aby členské štáty zaviedli transparentné pravidlá, na základe ktorých možno k údajom pristupovať za nediskriminačných podmienok, a zabezpečili maximálnu mieru kybernetickej bezpečnosti a ochrany údajov, ako aj nestrannosť subjektov, ktoré s údajmi nakladajú.
-

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 45
(prispôbené)
⇒ nový

- (39) ~~Členské štáty by mali zabezpečiť, aby odberatelia elektriny v domácnosti, a pokiaľ to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky, mali právo byť zásobovaní elektrinou stanovenej kvality za jasne porovnateľné, transparentné a primerané ceny. S cieľom zabezpečiť udržiavanie vysokého štandardu služby vo verejnom záujme v Spoločenstve by sa mali všetky opatrenia prijaté členskými štátmi na dosiahnutie cieľov tejto smernice pravidelne oznamovať Komisii. Komisia, aby mohla vydať odporúčania týkajúce sa opatrení, ktoré by sa mali prijať na vnútroštátnej úrovni s cieľom dosiahnuť vysoký štandard služby vo verejnom záujme, by mala pravidelne uverejňovať správy, v ktorých sa budú analyzovať opatrenia prijaté na vnútroštátnej úrovni s cieľom dosiahnuť ciele služby vo verejnom záujme a v ktorých sa bude porovnávať ich účinnosť. Členské štáty by mali prijať opatrenia potrebné na ochranu zraniteľných ⇒ a energeticky chudobných ⇐ odberateľov na vnútornom trhu s elektrinou. Takéto opatrenia sa môžu líšiť podľa konkrétnych okolností v jednotlivých členských štátoch a môžu zahŕňať špecifické opatrenia ⇒ sociálnej alebo energetickej politiky ⇐ týkajúce sa platenia účtov za elektrinu alebo všeobecnejšie opatrenia prijaté v systéme sociálneho zabezpečenia. ⇒ , investícií do energetickej hospodárnosti v sektore bývania alebo ochrany spotrebiteľov, ako napríklad ochrana pred odpojením ⇐. Ak sa univerzálna služba poskytuje aj malým podnikom, môžu sa opatrenia na zabezpečenie jej poskytovania odlišovať podľa toho, či sú zamerané na odberateľov elektriny v domácnosti alebo na malé podniky.~~
-

↓ nový

- (40) Energetické služby sú základom zabezpečenia blahobytu občanov Únie. Primerané vykurovanie, chladenie, osvetlenie a energia napájajúca spotrebiče sú nevyhnutnými službami na zaistenie dôstojnej životnej úrovne a zdravia občanov. Okrem toho prístup k týmto energetickým službám umožňuje európskym občanom naplniť svoj potenciál a podporuje sociálne začlenenie. Energeticky chudobné domácnosti si tieto energetické služby nemôžu dovoliť pre kombináciu nízkeho príjmu, vysokých výdavkov na energie a vysokej energetickej náročnosti ich domovov. Členské štáty by mali zhromažďovať správne informácie na monitorovanie počtu domácností žijúcich v energetickej chudobe. Presné meranie by malo členským štátom pomôcť identifikovať domácnosti postihnuté energetickou chudobou v záujme cieľenej podpory. Komisia by

mala aktívne podporovať vykonávanie ustanovení o energetickej chudobe uľahčovaním šírenia osvedčených postupov medzi členskými štátmi.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 53
(prispôbené)
⇒ nový

- (41) ~~Energetická chudoba je v Spoločenstve čoraz väčším problémom.~~ Členské štáty, ktorých sa ~~to~~ ⇒ energetická chudoba ⇐ týka a ktoré tak ešte neurobili, by mali vypracovať národné akčné plány a iné primerané rámce na riešenie ⇒ tohto ⇐ problému ~~energetickej chudoby~~ zamerané na znižovanie počtu ľudí, ktorí sú takouto situáciou postihnutí. ⇒ Nízky príjem, vysoké výdavky na energie a nízka energetická hospodárnosť domovov sú relevantnými faktormi pri navrhovaní ukazovateľov na meranie energetickej chudoby. ⇐ Členské štáty by mali každopádne v každom prípade zabezpečiť nevyhnutné dodávky energie pre zraniteľných ⇒ a energeticky chudobných ⇐ odberateľov. V tejto súvislosti by sa mohol využiť integrovaný prístup, napríklad v rámci ⇒ energetickej a ⇐ sociálnej politiky, a opatrenia by mohli zahŕňať sociálne politiky alebo zlepšovanie energetickej účinnosti v oblasti bývania. Táto smernica by mala ~~napokon~~ ☒ prinajmenšom ☒ umožniť vnútroštátne politiky v prospech zraniteľných ⇒ a energeticky chudobných ⇐ odberateľov.
-

↓ nový

- (42) Prevádzkovatelia distribučných sústav musia nákladovo efektívne integrovať novú výrobu elektriny, najmä výrobné zariadenia využívajúce obnoviteľné zdroje energie, ako aj nové odberné zariadenia ako tepelné čerpadlá a elektrické vozidlá. Na tento účel by prevádzkovatelia distribučných sústav mali dostať možnosť a stimuly využívať na základe trhových postupov služby distribuovaných zdrojov energie ako riadenie odberu a uskladňovanie energie, aby mohli efektívne prevádzkovať svoje siete a vyhnúť sa ich nákladnému rozširovaniu. Členské štáty by mali zaviesť primerané opatrenia ako vnútroštátne sieťové predpisy a trhové pravidlá a motivovať prevádzkovateľov distribučných sústav sieťovými tarifami, ktoré nebránia flexibilita či zlepšovaniu energetickej efektívnosti v sústave. Členské štáty by takisto mali zaviesť plány rozvoja distribučných sústav v záujme podpory integrácie výrobných zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie, uľahčenia rozvoja zariadení na uskladňovanie energie a elektrifikácie sektora dopravy, ako aj náležitého informovania užívateľov sústavy o predpokladanom rozšírení či modernizácii siete, keďže vo väčšine členských štátov takýto postup v súčasnosti absentuje.
-

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 26

- (43) Nediskriminačný prístup k distribučnej sústave určuje prístup k odberateľom na maloobchodnej úrovni. ~~Priestor pre diskrimináciu, pokiaľ ide o prístup tretích strán a investície, je však menej významný na distribučnej úrovni ako na úrovni prenosu, pretože preťaženie a vplyv výrobných alebo dodávateľských záujmov je vo všeobecnosti na úrovni prenosu významnejší ako na distribučnej úrovni. Okrem toho~~

~~sa právne a funkčné oddelenie prevádzkovateľov distribučných sústav stalo podľa smernice 2003/54/ES povinným až od 1. júla 2007 a jeho účinky na vnútorný trh s elektrinou sa ešte musia zhodnotiť. Platné pravidlá právneho a funkčného oddelenia môžu viesť k účinnému oddeleniu za predpokladu, že sa vymedzia jasnejšie, budú sa riadnym spôsobom vykonávať a podrobne monitorovať.~~ Na vytvorenie rovnakých podmienok na úrovni maloobchodu by sa teda mala činnosť prevádzkovateľov distribučných sústav monitorovať tak, aby sa im zabránilo využívať vertikálnu integráciu, pokiaľ ide o ich konkurenčné postavenie na trhu, a to najmä vo vzťahu k odberateľom elektriny v domácnosti i k malým odberateľom elektriny mimo domácnosti.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 30

- (44) Ak sa uzavretá distribučná sústava využíva na zabezpečovanie optimálnej účinnosti integrovanej dodávky energie, ktorá si vyžaduje konkrétne prevádzkové normy, alebo sa uzavretá distribučná sústava prevádzkuje najmä na využívanie vlastníkom sústavy, mala by z dôvodu osobitnej povahy vzťahu medzi prevádzkovateľom distribučnej sústavy a jej užívateľmi existovať možnosť oslobodiť prevádzkovateľa distribučnej sústavy od povinností, ktoré by boli zbytočnou administratívnou záťažou. Priemyselné a obchodné zóny a zóny spoločných služieb, ako sú napríklad železničné stanice, letiská, nemocnice, veľké táboriská s integrovanými zariadeniami alebo chemické závody, môžu mať uzavretú distribučnú sústavu vzhľadom na osobitnú povahu ich činnosti.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 8
(prispôbené)

- (45) Členské štáty a národné regulačné orgány by mali s cieľom zabezpečiť hospodársku súťaž a dodávky elektriny za čo najkonkurenčnejšie ceny uľahčovať cezhraničný prístup nových dodávateľov elektriny z rôznych zdrojov energie, ako aj nových výrobcov ~~energie~~ ☒ elektriny ☒.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 9
(prispôbené)

- (46) Bez účinného oddelenia sústav od výrobných a dodávateľských činností (ďalej len „účinné oddelenie“) existuje ~~podstatné~~ ☒ prirodzené ☒ riziko diskriminácie nielen pri prevádzkovaní sústavy, ale aj v súvislosti so stimulmi pre vertikálne integrované podniky primerane investovať do svojich sústav.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 11

- (47) Účinné oddelenie sa môže zabezpečiť len odstránením stimulov pre vertikálne integrované podniky vedúcich k diskriminácii konkurentov, pokiaľ ide o prístup k sústave a investície. Oddelenie vlastníctva, ktoré v sebe zahŕňa vymenovanie vlastníka sústavy za prevádzkovateľa sústavy a jeho nezávislosť od akýchkoľvek

záujmov týkajúcich sa dodávky alebo výroby, jednoznačne predstavuje účinný a stabilný spôsob, ako vyriešiť vnútorný konflikt záujmov a zaistiť bezpečnosť dodávok. Z tohto dôvodu Európsky parlament vo svojom uznesení z 10. júla 2007 o vyhliadkach vnútorného trhu s plynom a elektrickou energiou³⁶ označil oddelenie vlastníctva na úrovni prenosu za najúčinnnejší nástroj pre nediskriminačnú podporu investícií do infraštruktúry, spravodlivého prístupu k sústave pre nové spoločnosti a transparentnosti na trhu. Členské štáty by teda v rámci oddelenia vlastníctva mali byť povinné zabezpečiť, aby tá istá osoba alebo osoby neboli oprávnené vykonávať kontrolu nad výrobným alebo dodávateľským podnikom a súčasne nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prenosovou sústavou a ani v súvislosti s nimi neuplatňovali žiadne práva. Naopak, kontrola nad prenosovou sústavou alebo prevádzkovateľom prenosovej sústavy by mala vylučovať možnosť vykonávať kontrolu nad výrobným alebo dodávateľským podnikom alebo v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek práva. Výrobný alebo dodávateľský podnik by mal mať možnosť v rámci týchto obmedzení vlastniť v prevádzkovateľovi prenosovej sústavy alebo prenosovej sústave minoritný podiel.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 12

- (48) Akýkoľvek systém oddelenia by mal účinne odstraňovať každý konflikt záujmov medzi výrobcami, dodávateľmi a prevádzkovateľmi prenosovej sústavy s cieľom vytvoriť stimuly na potrebné investície a zaručiť prístup novým subjektom na trhu v transparentnom a účinnom regulačnom režime a nemal by vytvárať príliš zložitý regulačný režim pre národné regulačné orgány.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 14

- (49) Keďže v niektorých prípadoch si oddelenie vlastníctva vyžaduje reštrukturalizáciu podnikov, mal by sa členským štátom, ktoré sa rozhodnú uplatniť oddelenie vlastníctva, poskytnúť dodatočný čas na uplatnenie príslušných ustanovení. Vzhľadom na vertikálne prepojenia medzi odvetviami elektriny a plynu by sa ustanovenia o oddelení mali uplatňovať v oboch týchto odvetviach.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 15

- (50) V snahe zabezpečiť oddelením vlastníctva úplnú nezávislosť prevádzky sústavy od záujmov dodávateľských a výrobných podnikov a zabrániť výmene dôverných informácií by tá istá osoba nemala byť členom správnych rád prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prenosovej sústavy a zároveň podniku, ktorý vykonáva akúkoľvek výrobnú alebo dodávateľskú činnosť. Z toho istého dôvodu by tá istá osoba nemala byť oprávnená vymenúvať členov správnych rád prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prenosovej sústavy a zároveň vykonávať kontrolu nad výrobným alebo dodávateľským podnikom alebo v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek práva.

³⁶ Ú. v. EÚ C 175 E, 10.7.2008, s.206.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 16

- (51) Zriadenie prevádzkovateľa sústavy alebo prevádzkovateľa prenosovej sústavy nezávislého od dodávateľských a výrobných záujmov by malo vertikálne integrovanému podniku umožniť zachovať si vlastníctvo aktív sústavy a súčasne zabezpečiť účinné oddelenie záujmov za predpokladu, že takýto nezávislý prevádzkovateľ sústavy alebo nezávislý prevádzkovateľ prenosovej sústavy vykonáva všetky funkcie prevádzkovateľa sústavy a že sa zaviedla dôkladná regulácia a rozsiahly regulačný kontrolný mechanizmus.

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)
odôvodnenie 17

- (52) Ak ☒ bol ☒ je podnik, ktorý vlastní prenosovú sústavu, k 3. septembru 2009 súčasťou vertikálne integrovaného podniku, členské štáty by preto mali mať možnosť vybrať si medzi oddelením vlastníctva a zriadením prevádzkovateľa sústavy alebo prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ktorý je nezávislý od dodávateľských a výrobných záujmov.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 18

- (53) S cieľom v plnej miere chrániť záujmy akcionárov vertikálne integrovaných podnikov by členské štáty mali mať možnosť vybrať si, či uskutočnia oddelenie vlastníctva priamo zbavením sa majetku alebo rozdelením akcií integrovaného podniku na akcie podniku prevádzkovateľa sústavy a zvyšné akcie dodávateľského a výrobného podniku, pričom sa musia dodržať požiadavky vyplývajúce z oddelenia vlastníctva.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 19

- (54) Úplná účinnosť alternatívy zriadenia nezávislého prevádzkovateľa sústavy alebo nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy by sa mala zabezpečiť prostredníctvom osobitných dodatočných pravidiel. Pravidlá týkajúce sa nezávislých prevádzkovateľov prenosovej sústavy sú vhodným regulačným rámcom na zaručenie spravodlivej hospodárskej súťaže, dostatočných investícií, prístupu pre nové subjekty na trhu a integrácie trhov s elektrinou. Účinné oddelenie prostredníctvom nezávislých prevádzkovateľov prenosovej sústavy by sa malo opierať o organizačné opatrenia, opatrenia týkajúce sa riadenia prevádzkovateľov prenosových sústav a o opatrenia týkajúce sa investícií, pripojenia nových výrobných kapacít k sústave a integrácie trhu prostredníctvom regionálnej spolupráce. Nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy by sa mala okrem iného zabezpečiť tiež určitými prechodnými obdobiami, počas ktorých nebude vo vertikálne integrovanom podniku možné vykonávať žiadnu riadiacu alebo inú relevantnú činnosť, ktorá by poskytovala prístup k rovnakým informáciám ako riadiaca činnosť. ~~Model účinného oddelenia prostredníctvom nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy spĺňa požiadavky stanovené Európskou radou na jej zasadnutí 8. a 9. marca 2007.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 21

- (55) Členský štát má právo rozhodnúť sa, že bude na svojom území vyžadovať úplné oddelenie vlastníctva. V takomto prípade podnik nemá právo zriadiť nezávislého prevádzkovateľa sústavy alebo nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy. Podnik, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, navyše nesmie priamo ani nepriamo vykonávať kontrolu nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy z členského štátu, ktorý si zvolil úplné oddelenie vlastníctva, ani si v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek právo.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 23

- (56) Pri vykonávaní účinného oddelenia by sa mala dodržiavať zásada nediskriminácie medzi verejným a súkromným sektorom. Na tento účel by tá istá osoba nemala mať možnosť sama alebo spoločne vykonávať v rozpore so zásadami oddelenia vlastníctva alebo s alternatívou nezávislého prevádzkovateľa sústavy kontrolu zloženia, hlasovania alebo rozhodovania orgánov prevádzkovateľov prenosových sústav alebo prenosových sústav a súčasne výrobných alebo dodávateľských podnikov, ani si v súvislosti s nimi uplatňovať akékoľvek práva. Pokiaľ ide o oddelenie vlastníctva a alternatívu nezávislého prevádzkovateľa sústavy, za predpokladu, že príslušný členský štát môže preukázať, že sa táto požiadavka dodržiava, dva samostatné orgány verejnej moci by mali byť schopné kontrolovať výrobné a dodávateľské činnosti na jednej strane a činnosti prenosu na druhej strane.

↓ 2009/72/ES (prispôbené)
odôvodnenie 24

- (57) Plne účinné oddelenie sieťových činností od dodávateľských a výrobných činností by sa malo uplatňovať v ~~celom Spoločenstve~~ ☒ celej Únii ☒ na podniky ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒, ako aj na podniky mimo ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒. Regulačné orgány by mali mať na zabezpečenie zachovania vzájomnej nezávislosti sieťových činností a dodávateľských a výrobných činností v ~~celom Spoločenstve~~ ☒ celej Únii ☒ právomoc zamietnuť certifikáciu prevádzkovateľov prenosových sústav, ktorí nedodržiavajú pravidlá oddelenia. Regulačné orgány by mali pri rozhodovaní o certifikácii v čo najväčšej miere prihliadať ~~k stanovisku~~ na stanovisko Komisie, ~~by~~ ☒ aby ☒ sa zabezpečilo jednotné uplatňovanie týchto pravidiel v ~~celom Spoločenstve~~ ☒ celej Únii ☒. Komisia by mala mať právo vyjadriť svoje stanovisko k certifikácii vo vzťahu k vlastníkovi prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľovi prenosovej sústavy kontrolovaných osobou alebo osobami z tretej krajiny alebo tretích krajín, aby sa zabezpečilo aj dodržiavanie medzinárodných záväzkov ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒ a solidarita a energetická bezpečnosť v rámci ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 31

- (58) Postupy na udeľovanie povolení by nemali viesť k administratívne mu zaťaženiu, ktoré nezodpovedá veľkosti a potenciálnemu vplyvu výrobcov elektriny. Neodôvodnene dlhé postupy udeľovania povolení môžu byť prekážkou prístupu na trh pre nových účastníkov.
-

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 34
(prispôsobené)

- (59) Ak má vnútorný trh s elektrinou správne fungovať, energetickí regulátori musia mať možnosť prijímať rozhodnutia vo všetkých relevantných regulačných záležitostiach a musia byť úplne nezávislí od akýchkoľvek iných verejných alebo súkromných záujmov. Toto nebráni súdnemu preskúmaniu ani parlamentnému dohľadu v súlade s ústavným právom členských štátov. Navyše, schvaľovanie rozpočtu regulátora zákonodarným orgánom členského štátu nepredstavuje prekážku rozpočtovej nezávislosti. Ustanovenia týkajúce sa nezávislosti pri implementácii vyčlenených rozpočtových prostriedkov regulačného orgánu by sa mali uplatňovať v rámci stanovenom vnútroštátnymi právnymi predpismi a pravidlami v oblasti rozpočtu. Členské štáty by mali podporovať nezávislosť národných regulačných orgánov od akýchkoľvek politických alebo ekonomických záujmov prostredníctvom ☒ vhodného ☒ rotačného systému, pričom by mali mať možnosť pritom náležite zohľadňovať dostupnosť ľudských zdrojov a veľkosť príslušného orgánu.
-

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 36
(prispôsobené)

- (60) Národné regulačné orgány by mali mať možnosť stanovovať a schvaľovať tarify alebo metodiky na výpočet taríf na základe návrhu prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľa (prevádzkovateľov) distribučných sústav alebo na základe návrhu dohodnutého medzi týmito prevádzkovateľmi a užívateľmi sústavy. Pri vykonávaní týchto úloh by národné regulačné orgány mali zabezpečiť, aby prenosové a distribučné tarify neboli diskriminačné a odzrkadľovali náklady, a mali by zohľadňovať dlhodobé marginálne náklady sústavy, ~~ktorým sa možno vyhnúť~~ ☒ ktorým sa subjekt vyhol ☒ prostredníctvom distribuovanej výroby energie a ☒ opatrení ☒ riadenia na strane ~~dopytu~~ spotreby.
-

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 37
(prispôsobené)
→₁ 2009/72/ES odôvodnenie 38

- (61) Energetickí regulátori by mali mať právomoc vydávať záväzné rozhodnutia pre elektroenergetické podniky a ukladať elektroenergetickým podnikom, ktoré si neplnia povinnosti, účinné, primerané a odrádzajúce sankcie, alebo navrhnúť, aby takéto sankcie uložil príslušný súd. →₁ ☒ Na tento účel ☒ ~~Okrem toho~~ by regulačné orgány mali mať ☒ možnosť ☒ ~~právomoc~~ požadovať od elektroenergetických

podnikov relevantné informácie, uskutočňovať primerané a dostatočné vyšetrovanie a urovnávať spory. ⬅ Energetickí regulátori by mali mať aj právomoc rozhodovať bez ohľadu na uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže o vhodných opatreniach zabezpečujúcich prospech pre odberateľov prostredníctvom podpory efektívnej hospodárskej súťaže potrebnej pre riadne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou. ~~Zriadenie virtuálnych elektrární — t. j. programov uvoľňovania elektriny, v rámci ktorých je podnik, ktorý vyrába elektrinu, povinný predat' alebo dať k dispozícii určitý objem elektriny alebo udeliť na isté časové obdobie prístup k časti svojej výrobnnej kapacity dodávateľom, ktorí prejavili záujem — je jedným z možných opatrení na podporu efektívnej hospodárskej súťaže a zabezpečenie riadneho fungovania trhu.~~ Energetickým regulátorom by sa rovnako mala udeliť právomoc prispievať k zabezpečovaniu vysokej úrovne univerzálnej služby a služby vo verejnom záujme ~~v súlade s otvorením sa trhu, ochrane zraniteľných odberateľov a úplnej účinnosti opatrení na ochranu spotrebiteľov.~~ Týmto ustanoveniami by nemali byť dotknuté právomoci Komisie týkajúce sa uplatňovania pravidiel hospodárskej súťaže vrátane skúmania splynutí a zlúčení na úrovni Spoločenstva, ani predpisy o vnútornom trhu, napr. o voľnom pohybe kapitálu. Nezávislým orgánom, ku ktorému má právo odvolať sa subjekt dotknutý rozhodnutím národného regulátora, by mohol byť súd alebo iný súdny orgán s právomocou viesť súdne preskúmanie.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 37
(prispôbené)

- (62) ~~Energetickí regulátori by mali mať právomoc vydávať záväzné rozhodnutia pre elektroenergetické podniky a ukladať elektroenergetickým podnikom, ktoré si neplnia povinnosti, účinné, primerané a odrádzajúce sankcie, alebo navrhnúť, aby takéto sankcie uložil príslušný súd. Energetickí regulátori by mali mať aj právomoc rozhodovať bez ohľadu na uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže o vhodných opatreniach zabezpečujúcich prospech pre odberateľov prostredníctvom podpory efektívnej hospodárskej súťaže potrebnej pre riadne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou. Zriadenie virtuálnych elektrární — t. j. programov uvoľňovania elektriny, v rámci ktorých je podnik, ktorý vyrába elektrinu, povinný predat' alebo dať k dispozícii určitý objem elektriny alebo udeliť na isté časové obdobie prístup k časti svojej výrobnnej kapacity dodávateľom, ktorí prejavili záujem — je jedným z možných opatrení na podporu efektívnej hospodárskej súťaže a zabezpečenie riadneho fungovania trhu.~~ Energetickým regulátorom by sa rovnako mala udeliť právomoc prispievať k zabezpečovaniu vysokej úrovne univerzálnej služby a služby vo verejnom záujme v súlade s otvorením sa trhu, ochrane zraniteľných odberateľov a úplnej účinnosti opatrení na ochranu spotrebiteľov. Týmto ustanoveniami by nemali byť dotknuté právomoci Komisie týkajúce sa uplatňovania pravidiel hospodárskej súťaže vrátane skúmania splynutí a zlúčení na úrovni ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒, ani predpisy o vnútornom trhu, napr. o voľnom pohybe kapitálu. Nezávislým orgánom, ~~ku ktorému~~ na ktorý má právo odvolať sa subjekt dotknutý rozhodnutím národného regulátora, by mohol byť súd alebo iný súdny orgán s právomocou viesť súdne preskúmanie.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 63
⇒ nový

- (63) Podľa [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2] ~~nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do sústavy pre cezhraničnú výmenu elektriny⁽⁴⁶⁾~~, môže Komisia prijímať usmernenia ⇒ alebo sieťové predpisy ⇐ na dosiahnutie potrebného stupňa harmonizácie. Takéto usmernenia ⇒ alebo sieťové predpisy ⇐, ktoré sú záväznými vykonávacími opatreniami, predstavujú, aj pokiaľ ide o niektoré ustanovenia tejto smernice, užitočný nástroj, ktorý sa môže v prípade potreby rýchlo upraviť.

↓ nový

- (64) Členské štáty a zmluvné strany Energetického spoločenstva by mali úzko spolupracovať vo všetkých otázkach týkajúcich sa rozvoja integrovaného regiónu obchodovania s elektrinou a nemali by prijímať opatrenia, ktoré by ohrozili ďalšiu integráciu trhov s elektrinou alebo bezpečnosť dodávok členských štátov a zmluvných strán.
- (65) Túto smernicu treba vykladať v spojení s [prepracovaným znením nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016)861/2], kde sa stanovujú hlavné zásady novej koncepcie trhu s elektrinou, ktorá umožní lepšie odmeňovanie za flexibilitu, poskytne primerané cenové signály a zaisťuje rozvoj fungujúcich integrovaných krátkodobých trhov. [Prepracovaným znením nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016)861/2] sa zároveň stanovujú nové pravidlá v rôznych oblastiach vrátane kapacitných mechanizmov a spolupráce medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 62
(prispôbené)

- (66) Keďže cieľ tejto smernice, a to vytvorenie plne funkčného vnútorného trhu s elektrinou, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒, môže ~~Spoločenstvo~~ ☒ Únia ☒ prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 zmluvy ☒ o Európskej únii ☒. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 68

- (67) Táto smernica rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané najmä Chartou základných práv Európskej únie.

- (68) V záujme minimálnej miery harmonizácie potrebnej na dosiahnutie cieľa tejto smernice by sa mala v súlade s článkom 290 Zmluvy na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty na stanovenie usmernení o rozsahu povinností regulačných orgánov v oblasti ich vzájomnej spolupráce a spolupráce s Agentúrou pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ďalej len „agentúra“), ako aj podrobností tohto postupu. Je mimoriadne dôležité, aby Komisia v rámci prípravných prác viedla primerané konzultácie, a to aj na expertnej úrovni, a aby sa tieto konzultácie viedli v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode o lepšej tvorbe práva z 13. apríla 2016³⁷. Najmä na zaistenie rovnocennej účasti na príprave delegovaných aktov dostáva Európsky parlament a Rada všetky dokumenty v rovnakom čase ako experti členských štátov a ich experti majú systematický prístup na stretnutia expertných skupín Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou týchto delegovaných aktov.
- (69) Na zaistenie jednotných podmienok vykonávania tejto smernice by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci s cieľom určiť spoločný európsky formát údajov, ako aj nediskriminačné a transparentné postupy prístupu k údajom o meraní, spotrebe, ako aj údajov potrebných na spotrebiteľskú zmenu dodávateľa. Tieto právomoci by sa mali uplatňovať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011³⁸.
- (70) Povinnosť transponovať túto smernicu do vnútroštátneho práva by sa mala obmedziť na tie ustanovenia, ktoré predstavujú podstatnú zmenu v porovnaní s predchádzajúcou smernicou. Povinnosť transponovať ustanovenia, ktoré sa nezmenili, vyplýva z predchádzajúcej smernice.
- (71) V súlade so spoločným politickým vyhlásením členských štátov a Komisie z 28. septembra 2011 k vysvetľujúcim dokumentom³⁹ sa členské štáty zaviazali v odôvodnených prípadoch pripojiť k svojim oznámeniam o transpozičných opatreniach jeden alebo viacero dokumentov vysvetľujúcich vzťah medzi prvkami smernice a zodpovedajúcimi časťami vnútroštátnych transpozičných nástrojov. V súvislosti s touto smernicou sa zákonodarca domnieva, že zasielanie takýchto dokumentov je odôvodnené.

- (72) Táto smernica by sa mala uplatňovať bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov týkajúce sa lehoty uvedenej v prílohe IV na transpozíciu smernice do vnútroštátneho práva a na jej dátum uplatňovania.

³⁷ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

³⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

³⁹ Ú. v. EÚ C 369, 17.12.2011, s. 14.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 67

~~Vzhľadom na rozsah zmien a doplnení, ktoré sa majú vykonať v smernici 2003/54/ES, je kvôli jasnosti a racionalizácii žiadúce, aby sa dotknuté ustanovenia prepracovali a spojili do jedného textu novej smernice.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 5

~~Bezpečné dodávky elektriny sú veľmi dôležité pre vývoj európskej spoločnosti, implementáciu trvalo udržateľnej politiky v oblasti klimatických zmien a podporu hospodárskej súťaže na vnútornom trhu. Mali by sa preto ďalej rozvíjať cezhraničné prepojenia, aby sa pre odberateľov a priemysel v rámci Spoločenstva zabezpečili dodávky všetkých zdrojov energie za čo najkonkurenčnejšie ceny.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 59

~~Jedným z hlavných cieľov tejto smernice by malo byť vytvorenie skutočného vnútorného trhu s elektrinou prostredníctvom prepojenej sústavy v celom Spoločenstve, a preto by regulačné otázky týkajúce sa cezhraničných prepojení a regionálnych trhov mali byť jednou z hlavných úloh regulačných orgánov, v prípade potreby v úzkej spolupráci s agentúrou.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 7

~~V oznámení Komisie z 10. januára 2007 s názvom „Energetická politika pre Európu“ sa zdôraznil význam dobudovania vnútorného trhu s elektrinou a vytvorenia rovnakých podmienok pre všetky elektroenergetické spoločnosti usadené v Spoločenstve. Oznámenia Komisie z 10. januára 2007 s názvom „Výhliadky vnútorného trhu s plynom a elektrickou energiou“ a „Vyšetrovanie podľa článku 17 nariadenia (ES) č. 1/2003 v odvetviach plynu a elektrickej energie v Európe (záverečná správa)“ ukázali, že súčasné pravidlá a opatrenia neposkytujú potrebný rámec na dosiahnutie cieľa, ktorým je dobre fungujúci vnútorný trh.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 4

~~V súčasnosti však existujú prekážky, ktoré bránia tomu, aby sa v Spoločenstve mohla predávať elektrina za rovnakých podmienok, bez diskriminácie alebo znevýhodnenia. Vo všetkých členských štátoch zatiaľ nie je zabezpečený najmä nediskriminačný prístup k sústave a rovnako účinná úroveň regulačného dohľadu.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 41

~~Členské štáty alebo regulačný orgán, ak tak členský štát stanoví, by mali podnecovať vypracúvanie zmlúv o prerušiteľnej dodávke.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 6

~~Dobre fungujúci vnútorný trh s elektrinou by mal vytvárať pre výrobcov vhodné stimuly na investície do nových spôsobov výroby energie vrátane elektriny z obnoviteľných zdrojov a venovať pritom osobitnú pozornosť najizolovanejším krajinám a regiónom v rámci energetického trhu Spoločenstva. Dobre fungujúci trh by mal tiež vytvárať pre odberateľov primerané opatrenia na podporu účinnejšieho využívania energie, predpokladom čoho sú bezpečné dodávky energie.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 32

~~Mali by sa prijať ďalšie opatrenia na zabezpečenie transparentných a nediskriminačných taríf za prístup do sústav. Tieto tarify by sa mali uplatňovať voči všetkým užívateľom sústavy na nediskriminačnom základe.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 20

~~V záujme vytvorenia konkurencie na vnútornom trhu s elektrinou by veľkoodberatelia okrem odberateľov z radov domácností mali mať možnosť vybrať si dodávateľov a uzatvárať zmluvy na zabezpečenie svojej dodávky elektriny s viacerými dodávateľmi. Títo odberatelia by mali byť chránení pred doložkami o exkluzivite, ktorých cieľom je vylúčiť konkurenčné a/alebo doplnkové ponuky.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 51

~~Záujmy spotrebiteľov by mali byť stredobodom tejto smernice a hlavnou zodpovednosťou elektroenergetických podnikov by mala byť kvalita služieb. Existujúce práva spotrebiteľov sa musia posilniť a zaručiť a mali by byť transparentnejšie. Ochrana spotrebiteľa by mala zabezpečiť, aby všetci spotrebiteľia v širšom meradle Spoločenstva mali úžitok z konkurenčného trhu. Členské štáty alebo, ak tak ustanoví členský štát, regulačné orgány, by mali presadzovať práva spotrebiteľov.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 29

~~S cieľom vyhnúť sa neprimeranému finančnému a administratívemu zaťaženiu malých prevádzkovateľov distribučných sústav by členské štáty mali mať možnosť vyňať v prípade potreby dotknuté podniky zo zákonných požiadaviek na oddelenie distribúcie.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 28

~~V prípade malých sústav môže byť potrebné zabezpečiť poskytovanie podporných služieb prevádzkovateľmi prenosovej sústavy prepojenými s malými sústavami.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 10

~~Pravidlá právneho a funkčného oddelenia ustanovené v smernici 2003/54/ES však nevedli k účinnému oddeleniu prevádzkovateľov prenosových sústav. Európska rada preto na zasadnutí 8. a 9. marca 2007 vyzvala Komisiu, aby vypracovala legislatívne návrhy na „účinné oddelenie dodávateľských a výrobných činností od prevádzky sústav“.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 13

~~Vymedzenie pojmu „kontrola“ sa prevzalo z nariadenia Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (nariadenie ES o fúziách)⁴⁰.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 43

~~Takmer všetky členské štáty si zvolili zabezpečenie hospodárskej súťaže na trhu výroby elektriny prostredníctvom transparentného postupu na vydávanie povolení. Členské štáty by však mali zabezpečiť možnosť prispievať k bezpečnosti dodávky prostredníctvom výberového konania alebo rovnocenného postupu v prípade, že postupom na vydávanie povolení sa nevytvorila dostatočná kapacita na výrobu elektriny. Členské štáty by mali mať v záujme ochrany životného prostredia a podpory najnovších technológií možnosť vypisovať výberové konania na nové kapacity na základe uverejnených kritérií. Nové kapacity zahŕňajú okrem iného elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanú výrobu tepla a elektriny.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 33

~~V smernici 2003/54/ES sa zaviedla požiadavka, aby členské štáty zriadili regulátorov s osobitnými právomocami. Skúsenosti však ukazujú, že účinnosť regulácie je často obmedzená z dôvodu nedostatočnej nezávislosti regulátorov od vlády a nedostatočných právomocí a slobody rozhodovať. Z tohto dôvodu Európska rada na zasadnutí 8. a 9. marca 2007 vyzvala Komisiu, aby vypracovala legislatívne návrhy, ktoré zabezpečia ďalšiu harmonizáciu právomocí a posilnenie nezávislosti národných energetických regulátorov. Malo by sa umožniť, aby tieto národné regulačné orgány pokrývali tak odvetvie elektriny ako aj zemného plynu.~~

⁴⁰

Ú. v. EÚ L 24, 29.1.2004, s. 1.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 38

~~Akákoľvek harmonizácia právomocí národných regulačných orgánov by mala zahŕňať právomoc poskytovať elektroenergetickým podnikom stimuly a ukladať účinné, primerané a odrádzajúce sankcie alebo navrhovať príslušnému súdu, aby uložil takéto sankcie. Okrem toho by regulačné orgány mali mať právomoc požadovať od elektroenergetických podnikov relevantné informácie, uskutočňovať primerané a dostatočné vyšetrovanie a urovnávať spory.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 61

~~Regulačné orgány by mali tiež poskytovať informácie o trhu, aby mohla Komisia vykonávať svoju úlohu ako pozorovateľ a monitorovať vnútorný trh s elektrinou a jeho vývoj z krátkodobého, strednodobého a dlhodobého hľadiska vrátane takých aspektov, ako je výrobná kapacita, rozdielne zdroje výroby elektriny, prenosová a distribučná infraštruktúra, kvalita služieb, cezhraničný obchod, riadenie preťaženia sústavy, investície, veľkoobchodné a spotrebiteľské ceny, likvidita trhu a zlepšenia v oblasti životného prostredia a účinnosti. Národné regulačné orgány by mali orgánom pre hospodársku súťaž a Komisii oznamovať tie členské štáty, v ktorých ceny narušajú hospodársku súťaž a riadne fungovanie trhu.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 42

~~Všetky priemyselné odvetvia a obchod Spoločenstva, vrátane malých a stredných podnikov a všetci občania Únie, ktorí majú hospodárske výhody z vnútorného trhu, by tiež mali mať možnosť využívať vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, najmä odberatelia elektriny v domácnosti, a ak to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky, by mali mať možnosť využívať záruky služieb vo verejnom záujme, najmä vzhľadom na bezpečnosť dodávky a primerané tarify z dôvodov spravodlivosti, konkurencieschopnosti a nepriamo kvôli vytváraniu pracovných príležitostí. Títo odberatelia by tiež mali mať právo na voľbu, spravodlivosť, zastupovanie svojich záujmov a mechanizmy urovnávania sporov.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 45

~~Členské štáty by mali zabezpečiť, aby odberatelia elektriny v domácnosti, a pokiaľ to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky, mali právo byť zásobovaní elektrinou stanovenej kvality za jasne porovnateľné, transparentné a primerané ceny. S cieľom zabezpečiť udržiavanie vysokého štandardu služby vo verejnom záujme v Spoločenstve by sa mali všetky opatrenia prijaté členskými štátmi na dosiahnutie cieľov tejto smernice pravidelne oznamovať Komisii. Komisia, aby mohla vydať odporúčania týkajúce sa opatrení, ktoré by sa mali prijať na vnútroštátnej úrovni s cieľom dosiahnuť vysoký štandard služby vo verejnom záujme, by mala pravidelne uverejňovať správy, v ktorých sa budú analyzovať opatrenia prijaté na vnútroštátnej úrovni s cieľom dosiahnuť ciele služby vo verejnom záujme a v ktorých sa bude porovnávať ich účinnosť. Členské štáty by mali prijať opatrenia potrebné na ochranu zraniteľných odberateľov na vnútornom trhu s elektrinou. Takéto opatrenia sa môžu líšiť podľa konkrétnych okolností v jednotlivých členských štátoch a môžu zahŕňať špecifické opatrenia týkajúce sa platenia účtov za elektrinu alebo všeobecnejšie opatrenia prijaté v systéme sociálneho zabezpečenia. Ak sa univerzálna služba poskytuje aj malým podnikom,~~

môžu sa opatrenia na zabezpečenie jej poskytovania odlišovať podľa toho, či sú zamerané na odberateľov elektriny v domácnosti alebo na malé podniky.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 46

Rešpektovanie požiadaviek služby vo verejnom záujme je základnou požiadavkou tejto smernice a je dôležité, aby sa v tejto smernici určili spoločné minimálne normy dodržiavané všetkými členskými štátmi, ktoré budú zohľadňovať ciele ochrany spotrebiteľa, bezpečnosť dodávky, ochranu životného prostredia a rovnocenné úrovne hospodárskej súťaže vo všetkých členských štátoch. Je dôležité, aby sa požiadavky služby vo verejnom záujme mohli vykladať vo vnútroštátnom kontexte, berúc do úvahy vnútroštátne pomery, pričom sa však musia dodržiavať právne predpisy Spoločenstva.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 50

Požiadavky služby vo verejnom záujme vrátane požiadaviek týkajúcich sa univerzálnej služby a spoločné minimálne normy, ktoré z nich vyplývajú, sa musia ďalej posilniť s cieľom zabezpečiť, aby všetci spotrebiteľia, najmä tí zraniteľní, mali prospech z hospodárskej súťaže a zo spravodlivých cien. Požiadavky služby vo verejnom záujme by sa mali vymedziť na vnútroštátnej úrovni s prihliadnutím na vnútroštátne okolnosti. Členské štáty by však mali rešpektovať právo Spoločenstva. Občania Európskej únie a, ak to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky, by mali mať možnosť využívať záväzky služby vo verejnom záujme, najmä pokiaľ ide o bezpečnosť dodávky a primerané ceny. Kľúčovým aspektom pri dodávke elektriny odberateľom je prístup k objektívnym a transparentným údajom o spotrebe. Spotrebiteľia by preto mali mať prístup k údajom o svojej spotrebe a k súvisiacim cenám a nákladom na služby, aby mohli vyzvať konkurenčné podniky na predloženie ponuky na základe týchto údajov. Spotrebiteľia by takisto mali mať právo na náležité informácie o svojej spotrebe energie. Zálohové platby by mali odrážať odhadovanú spotrebu elektriny a rôzne platobné systémy by mali byť nediskriminačné. Dostatočne pravidelné poskytovanie informácií spotrebiteľom o nákladoch na energiu bude motiváciou na úsporu energie, pretože odberateľom budú poskytovať priamu spätnú väzbu o účinkoch investícií do energetickej efektívnosti a zmene správania. V tejto súvislosti pomôže spotrebiteľom znižovať ich náklady na energiu úplné vykonávanie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/32/ES z 5. apríla 2006 o energetickej účinnosti konečného využitia energie a energetických služieb⁴¹.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 64 a 65

Opatrenia potrebné na vykonávanie tejto smernice by sa mali prijať v súlade s rozhodnutím Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovujú postupy pre výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu⁴².

⁴¹ Ú. v. EÚ L 114, 27.4.2006, s. 64.

⁴² Ú. v. ES L 184, 17.7.1999, s. 23.

~~Komisia by mala byť predovšetkým splnomocnená na prijatie usmernení potrebných na zabezpečenie minimálneho stupňa harmonizácie požadovanej na dosiahnutie cieľa tejto smernice. Keďže tieto opatrenia majú všeobecnú pôsobnosť a ich cieľom je zmeniť nepodstatné prvky tejto smernice jej doplnením o nové nepodstatné prvky, musia sa prijať v súlade s regulačným postupom s kontrolou ustanoveným v článku 5a rozhodnutia 1999/468/ES.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 66

~~V súlade s bodom 34 Medziinštitucionálnej dohody o lepšej tvorbe práva⁴³ sa členské štáty vyzývajú, aby pre seba a v záujme Spoločenstva vypracovali a zverejnili vlastné tabuľky, ktoré budú čo najlepšie vyjadrovať vzájomný vzťah medzi touto smernicou a opatreniami na jej transpozíciu.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 25

~~Bezpečnosť dodávky energie je zásadným prvkom verejnej bezpečnosti, a je preto neodmysliteľne spojené s účinným fungovaním vnútorného trhu s elektrinou a integráciou izolovaných trhov s elektrinou v členských štátoch. Elektrina sa k občanom Únie môže dostať len cez sústavu. Fungujúce trhy s elektrinou a predovšetkým sústavy a iné aktiva súvisiace s dodávkou elektriny sú nevyhnutné pre verejnú bezpečnosť, konkurencieschopnosť hospodárstva a blahobyt občanov Európskej únie. Osobám z tretích krajín by sa preto mala umožniť kontrola nad prenosovou sústavou alebo prevádzkovateľom prenosovej sústavy, iba ak spĺňajú požiadavky na skutočné oddelenie, ktoré platia v Spoločenstve. Spoločenstvo sa domnieva, že odvetvie prenosových sústav elektriny má preň mimoriadny význam, a že sú preto potrebné, bez toho, aby boli dotknuté medzinárodné záväzky Spoločenstva, dodatočné ochranné opatrenia v oblasti zachovania bezpečnosti dodávky energie do Spoločenstva, aby sa zabránilo akémukoľvek ohrozeniu verejného poriadku a verejnej bezpečnosti v Spoločenstve a blahobytu občanov Európskej únie. Bezpečnosť dodávky energie do Spoločenstva si okrem iného vyžaduje posúdenie nezávislosti prevádzky sústavy, úrovne závislosti Spoločenstva a jednotlivých členských štátov na dodávke energie z tretích krajín, ako aj posúdenie domáceho aj zahraničného obchodu s energiou konkrétnej tretej krajiny i jej investícií do energetiky. Bezpečnosť dodávky by sa teda mala posudzovať na základe faktických okolností každého prípadu, ako aj práv a povinností vyplývajúcich z medzinárodného práva, najmä pokiaľ ide o medzinárodné dohody medzi Spoločenstvom a dotknutou treťou krajinou. Komisia sa nabáda, aby vo vhodných prípadoch predkladala odporúčania na dojednanie relevantných dohôd s tretími krajinami, ktorých predmetom bude bezpečnosť dodávky energie do Spoločenstva, alebo aby začlenila potrebné otázky do iných rokovaní s takýmito tretími krajinami.~~

⁴³ Ú. v. EÚ C 321, 31.12.2003, s. 1.

~~S cieľom zabezpečiť efektívny prístup na trh všetkým účastníkom trhu vrátane nových subjektov sú potrebné nediskriminačné mechanizmy na vyrovnanie odchýlok, ktoré odzrkadľujú náklady. Bezprostredne po tom, ako trh s elektrinou dosiahne dostatočnú likviditu, by sa mal zabezpečiť efektívny prístup na trh ustanovením transparentných trhových mechanizmov na dodávku a nákup elektriny potrebnej v rámci požiadaviek na vyrovnanie odchýlok. V prípade absencie takéhoto likvidného trhu by mali národné regulačné orgány aktívne zabezpečovať, aby tarify za vyrovnanie odchýlok boli nediskriminačné a aby odzrkadľovali náklady. Zároveň by sa mali zabezpečiť náležité stimuly na vyrovnanie dodávky a odberu elektriny tak, aby nebola ohrozená sústava. Prevádzkovatelia prenosovej sústavy by mali uľahčovať účasť koncových odberateľov a ich zoskupení na rezervných a vyrovnávacích trhoch.~~

~~Vnútroštrný trh s elektrinou trpí nedostatkom likvidity a transparentnosti, čo bráni efektívnemu pridelovaniu prostriedkov, zabezpečovaniu proti riziku a novým vstupom na trh. Je potrebné posilniť hospodársku súťaž a bezpečnosť dodávok prostredníctvom ľahšej integrácie nových elektrární do elektrizačných sústav vo všetkých členských štátoch, a najmä motivovať nové subjekty k vstupu na trh. Je potrebné, aby narastala dôvera v trh, jeho likvidita a počet účastníkov na ňom, a preto by sa mal zintenzívniť regulačný dohľad nad podnikmi aktívnymi v oblasti dodávok elektriny. Takýmito požiadavkami by nemali byť dotknuté platné právne predpisy Spoločenstva o finančných trhoch a mali by byť s nimi v súlade. Energetický regulátor a regulátori finančného trhu musia spolupracovať, aby si navzájom umožnili získať prehľad o dotknutých trhoch.~~

~~Predtým ako Komisia prijme usmernenia, prostredníctvom ktorých sa vymedzia požiadavky na vedenie záznamov, by Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky zriadená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 713/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa zriaďuje Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky⁽⁴⁴⁾ (ďalej len „agentúra“), a Výbor európskych regulačných orgánov cenných papierov zriadený rozhodnutím Komisie 2009/77/ES⁽⁴⁵⁾ mali obsah týchto usmernení spoločne preskúmať a poradiť Komisii, pokiaľ ide o ich obsah. Agentúra a Výbor európskych regulačných orgánov cenných papierov by mali spolupracovať aj s cieľom hlbšie skúmať otázky, či by sa na transakcie na základe zmlúv o dodávke elektriny a na deriváty elektriny mali vzťahovať požiadavky na transparentnosť pred obchodovaním a/alebo po obchodovaní a ak áno, aký by mal byť obsah týchto požiadaviek, a mali by poskytnúť v tejto súvislosti príslušné poradenstvo.~~

⁴⁴ Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 1.

⁴⁵ Ú. v. EÚ L 25, 29.1.2009, s. 18.

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 44

~~V záujme bezpečnosti dodávok by sa malo vykonávať monitorovanie rovnováhy medzi ponukou a dopytom v jednotlivých členských štátoch, na ktoré by mala nadväzovať správa o situácii na úrovni Spoločenstva zohľadňujúca kapacitu prepojení medzi jednotlivými oblasťami. Takéto monitorovanie by sa malo vykonávať dostatočne včas, aby sa mohli v prípade ohrozenia bezpečnosti dodávky prijať vhodné opatrenia. K zabezpečeniu stabilnej dodávky elektriny by mala prispievať výstavba a údržba potrebnej infraštruktúry sústavy vrátane kapacity prepojení. Údržba a výstavba potrebnej infraštruktúry sústavy vrátane kapacity prepojení a decentralizovanej výroby elektriny predstavujú dôležité prvky v rámci zabezpečovania stabilnej dodávky elektriny.~~

↓ 2009/72/ES odôvodnenie 58

~~Členské štáty by mali s cieľom vytvoriť vnútorný trh s elektrinou posilňovať integráciu svojich národných trhov a spoluprácu medzi prevádzkovateľmi sústav na úrovni Spoločenstva a na regionálnej úrovni, ktorá zahŕňa aj izolované systémy, ktoré tvoria energetické ostrovy existujúce v Spoločenstve.~~

↓ 2009/72/ES článok 1
(prispôbené)
⇒ nový

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

KAPITOLA I

PREDMET ÚPRAVY, ~~ROZSAH PÔSOBNOSTI~~ A VYMEDZENIE POJMOV

Článok 1

Predmet úpravy ~~a rozsah pôsobnosti~~

Táto smernica ustanovuje spoločné pravidlá výroby, prenosu, distribúcie ⇒ , uskladňovania ⇐ a dodávky elektriny spolu s ustanoveniami týkajúcimi sa ochrany spotrebiteľa s cieľom ~~zlepšiť~~ ⇒ vytvoriť skutočne integrované, spotrebiteľsky orientované a flexibilné ⇐ ~~integrovať~~ konkurenčné trhy s elektrinou v Spoločenstve ☒ Únii ☒. ⇒ Zámerom smernice je využiť výhody integrovaného trhu na zabezpečenie dostupných cien energie pre spotrebiteľov, vysokej miery bezpečnosti dodávok a hladkého prechodu na dekarbonizovaný energetický systém ⇐. Ustanovuje ⇒ kľúčové ⇐ pravidlá týkajúce sa organizácie a fungovania ☒ európskeho ☒ elektroenergetického odvetvia ⇒ – najmä pravidlá o posilnení postavenia a ochrane spotrebiteľov ⇐, otvoreného prístupu na ⇒ integrovaný ⇐ trh, ⇒ prístupu tretích strán k prenosovej a distribučnej infraštruktúre, pravidlá oddelenia a pravidlá o nezávislých národných regulačných orgánoch v oblasti energetiky. ⇐ ~~kritérií a postupov vzťahujúcich sa na vyhlasovanie výberových konaní,~~

~~udeľovania povolení a prevádzky sústav. Stanovuje tiež povinnosti univerzálnej služby a práva spotrebiteľov elektriny a objasňuje požiadavky týkajúce sa hospodárskej súťaže.~~

Článok 2 Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „odberateľ“ je veľkoobchodný alebo koncový odberateľ elektriny;

82. „veľkoobchodný odberateľ“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá nakupuje elektrinu na účely jej ďalšieho predaja v rámci alebo mimo sústavy, v ktorej je usadená;

93. „koncový odberateľ“ je odberateľ, ktorý nakupuje elektrinu pre svoju vlastnú spotrebu;

104. „odberateľ elektriny v domácnosti“ je odberateľ, ktorý nakupuje elektrinu pre vlastnú spotrebu v domácnosti, okrem obchodných a profesionálnych činností;

115. „odberateľ elektriny mimo domácnosti“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá nakupuje elektrinu, ktorá nie je určená pre jej vlastnú spotrebu v domácnosti, vrátane výrobcov ⇨, priemyselných odberateľov, malých a stredných podnikov, podnikateľských subjektov ⇨ a veľkoobchodných odberateľov;

~~12. „oprávnený odberateľ“ je odberateľ, ktorý môže nakupovať elektrinu od dodávateľa podľa svojho výberu, v zmysle článku 33;~~

↕ nový

6. „aktívny odberateľ“ je odberateľ alebo skupina spoločne konajúcich odberateľov, ktorí spotrebúvajú, uskladňujú alebo predávajú elektrinu vyrobenú v ich priestoroch, a to aj prostredníctvom agregátorov, alebo sa zúčastňujú na riadení odberu alebo systémoch energetickej efektívnosti, za predpokladu, že tieto činnosti nie sú ich hlavnou obchodnou alebo podnikateľskou činnosťou;

7. „miestna energetická komunita“ je združenie, družstvo, partnerstvo, nezisková organizácia alebo iný právny subjekt pod faktickou kontrolou miestnych podielnikov alebo členov, ktorý je všeobecne zameraný na tvorbu hodnoty a nie zisku, zapojený do distribuovanej výroby a do činností prevádzkovateľa distribučnej sústavy, dodávateľa alebo agregátora na miestnej úrovni, a to aj cezhranične;

↓ 2009/72/ES

198. „dodávka“ je predaj elektriny odberateľom vrátane jej ďalšieho predaja;

329. „zmluva o dodávke elektriny“ je zmluva na dodávku elektriny, nevzťahuje sa však na derivát elektriny;

~~33~~10. „derivát elektriny“ je finančný nástroj špecifikovaný v bodoch 5, 6 alebo 7 oddielu C prílohy I k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi⁴⁶, ak sa tento nástroj týka elektriny;

↓ nový

11. „zmluva s dynamickou cenou elektriny“ je zmluva o dodávke elektriny medzi dodávateľom a koncovým odberateľom, ktorá odráža cenu na spotovom trhu vrátane denného trhu v intervaloch, ktoré prinajmenšom zodpovedajú frekvencii zúčtovania trhu;

12. „poplatok za vypovedanie zmluvy“ je akýkoľvek poplatok alebo sankcia, ktorú odberateľom uložia dodávatelia alebo agregátori za odstúpenie od zmluvy o dodávke elektriny alebo od zmluvy o poskytnutí služby;

13. „poplatok spojený so zmenou“ je akýkoľvek poplatok alebo sankcia, ktorú odberateľom priamo alebo nepriamo uložia dodávatelia alebo prevádzkovatelia sústav za zmenu dodávateľa, pričom zahŕňa aj poplatky za vypovedanie zmluvy;

14. „agregátor“ je účastník trhu, ktorý zlučuje viacero odberateľských zaťažení alebo vyrobených kapacít elektriny na účely predaja, nákupu alebo aukcie na akomkoľvek organizovanom trhu s energiou;

15. „nezávislý agregátor“ je agregátor, ktorý nie je prepojený so žiadnym dodávateľom ani iným účastníkom trhu;

16. „riadenie odberu“ je zmena odberu elektriny zo strany koncových odberateľov, ktorá je odklonom od ich bežných alebo aktuálnych vzorov spotreby v reakcii na trhové signály vrátane časovo variabilných cien elektriny alebo stimulačných platieb, alebo v reakcii na akceptáciu ponuky koncového odberateľa (samostatnej alebo agregovanej) na predaj zníženia alebo zvýšenia odberu za odplatu na organizovanom trhu v zmysle vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 1348/2014⁴⁷;

17. „konvenčné meradlo“ je analógové meradlo alebo elektronické meradlo bez schopnosti vysielat' a prijímať údaje;

18. „inteligentný merací systém“ je elektronický systém schopný merať spotrebu elektriny, ktorý poskytuje viac informácií než konvenčné meradlo a využíva určitú formu elektronickej komunikácie na vysielanie a prijímanie údajov na účely informovania, monitorovania a regulácie;

19. „interoperabilita“ je v kontexte inteligentného merania schopnosť dvoch alebo viacerých energetických alebo komunikačných sietí, systémov, zariadení, aplikácií alebo komponentov fungovať vo vzájomnej súčinnosti, vymieňať si a využívať údaje na výkon požadovaných funkcií;

20. „takmer v reálnom čase“ znamená v kontexte inteligentného merania čas – obyčajne daný v sekundách – uplynutý medzi zaznamenaním údajov a ich automatickým spracovaním a prenosom na použitie alebo na informačné účely;

⁴⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi (Ú. v. EÚ L 145, 30.4.2004, s. 1).

⁴⁷ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1348/2014 zo 17. decembra 2014 o oznamovaní údajov, ktorým sa vykonáva článok 8 ods. 2 a 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (Ú. v. EÚ L 363, 18.12.2014, s. 121).

21. „najlepšie dostupné techniky“ znamenajú v kontexte ochrany a bezpečnosti údajov v prostredí inteligentného merania najúčinnnejšie a najvyspelejšie štádium vývoja činností a ich prevádzkových metód, ktoré poukazuje na praktickú vhodnosť konkrétnych techník prevencie alebo zmiernenia rizík pre súkromie, osobné údaje a bezpečnosť na zabezpečenie principiálneho základu súladu s rámcom Únie pre ochranu údajov;

↓ 2009/72/ES
⇒ nový

~~522.~~ „distribúcia“ je preprava elektriny vo vysokonapäťových, strednonapäťových a nízkonapäťových distribučných sústavách s cieľom jej distribuovania odberateľom, nezahŕňa však dodávku;

~~623.~~ „prevádzkovateľ distribučnej sústavy“ je fyzická alebo právnická osoba zodpovedná za prevádzku, zabezpečovanie údržby, a v prípade potreby rozvoj distribučnej sústavy v danej oblasti a prípadne aj rozvoj jej prepojení s inými sústavami a za zabezpečovanie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primeraný dopyt po distribúcii elektriny;

~~2924.~~ „energetická účinnosť“ ~~riadenie na strane dopytu~~ je ⇒ pomer výstupu výkonnosti, služby, tovaru alebo energie k energetickému vstupu ⇒ ~~komplexný alebo integrovaný prístup zameraný na ovplyvňovanie množstva a časového plánu spotreby elektriny s cieľom znížiť primárnu spotrebu energie a zaťaženie počas špičky uprednostňovaním investícií do opatrení zabezpečujúcich energetickú účinnosť alebo iných opatrení, akými sú zmluvy o prerušiteľnej dodávke, pred investíciami na zvýšenie výrobnnej kapacity, ak sú uprednostnené investície najúčinnnejším a najhospodárnejším riešením s prihliadnutím na pozitívny vplyv zníženia spotreby energie na životné prostredie a súvisiace aspekty bezpečnosti dodávky a distribučných nákladov;~~

~~3025.~~ „obnoviteľné zdroje energie“ ⇒ energia z obnoviteľných zdrojov ⇒ ~~„sú“ je ⇒ energia z ⇒ obnoviteľných nefosílnych zdrojov energie ⇒ , najmä ⇒ ťveterná, slnečná ⇒ (tepelná a fotovoltická), ⇒ geotermálna energia, ⇒ teplo z okolia, vodná energia a energia prílivu, oceánu, ⇒ energia vln ⇒ a obnoviteľné palivá: biopalivá, biokvapaliny, bioplyn, pevné biopalivá a palivové odpady obnoviteľného pôvodu ⇒ a prílivu, vodná energia, energia z biomasy, skládkového plynu, plynu z čističiek odpadových vôd a bioplynov);~~

~~3126.~~ „distribuovaná výroba“ sú podniky vyrábajúce elektrinu pripojené na distribučnú sústavu;

⇓ nový

27. „nabíjacia stanica“ je rozhranie, ktoré v určitom čase umožňuje nabíjanie jedného elektrického vozidla alebo výmenu batérie jedného elektrického vozidla;

↓ 2009/72/ES (prispôsobené) ⇒ nový

~~328.~~ „prenos“ je preprava elektriny v prepojenej sústave veľmi vysokého napätia a vysokého napätia s cieľom jej prepravy koncovým odberateľom alebo distribútorom, nezahŕňa však dodávku;

~~429.~~ „prevádzkovateľ prenosovej sústavy“ je fyzická alebo právnická osoba zodpovedná za prevádzku, zabezpečovanie údržby a rozvoj prenosovej sústavy v danej oblasti a prípadne aj rozvoj jej prepojení s inými sústavami a za zabezpečovanie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primeraný dopyt po prenose elektriny;

~~430.~~ „užívateľ sústavy“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá dodáva elektrinu do prenosovej alebo distribučnej sústavy, alebo ktorej je elektrina z týchto sústav dodávaná;

~~431.~~ „výroba“ je výroba elektriny;

~~432.~~ „výrobca“ je fyzická alebo právnická osoba vyrábajúca elektrinu;

~~433.~~ „spojovacie vedenie“ je ~~zariadenie používané na prepájanie sústav~~ ⇒ prenosové vedenie prechádzajúce alebo siahajúce cez hranicu ponukových oblastí, členských štátov alebo ku hranici právomoci EÚ, medzi členskými štátmi a tretími krajinami ⇐;

~~434.~~ „prepojená sústava“ je niekoľko prenosových a distribučných sústav navzájom prepojených prostredníctvom jedného alebo viacerých spojovacích vedení;

~~435.~~ „priame vedenie“ je buď elektrické vedenie spájajúce izolované miesto výroby s izolovaným odberateľom, alebo elektrické vedenie spájajúce výrobcu elektriny a podnik dodávajúci elektrinu, ktorý priamo zásobuje svoje vlastné zariadenia, dcérske spoločnosti alebo oprávnených odberateľov;

~~25.~~ „dlhodobé plánovanie“ je ~~plánovanie potreby investícií do výrobných a prenosových a distribučných kapacít z dlhodobého hľadiska s cieľom uspokojiť dopyt po elektrine v sústave a zabezpečiť dodávky odberateľom;~~

~~2636.~~ „malá izolovaná sústava“ je každá sústava, ktorá mala v roku 1996 spotrebu menšiu ako 3 000 GWh, ak sa menej ako 5 % jej ročnej spotreby získava prostredníctvom prepojenia s inými sústavami;

~~27.~~ „izolovaná mikrosústava“ je každá sústava, ktorá mala v roku 1996 spotrebu menšiu ako 500 GWh a ktorá nie je prepojená s inými sústavami;

~~16.~~ „hospodárska priorita“ je klasifikácia zdrojov dodávky elektriny podľa hospodárskych kritérií;

~~437.~~ „podporná služba“ je služba potrebná na prevádzku prenosovej alebo distribučnej sústavy ⇒ vrátane vyrovnávania odchýlok a nefrekvenčných podporných služieb, nezahŕňa však riadenie preťaženia ⇐;

↓ nový

38. „nefrekvenčná podporná služba“ je služba, ktorú využíva prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy na reguláciu napätia v ustálenom stave, rýchly prívod jalového prúdu, zotrvačnosť a schopnosť štartu z tmy;

39. „regionálne operačné centrum“ je regionálne operačné centrum v zmysle článku 32 [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016)861/2].

↓ 2009/72/ES

~~2040.~~ „integrovaný elektroenergetický podnik“ je vertikálne alebo horizontálne integrovaný podnik;

~~2141.~~ „vertikálne integrovaný podnik“ je elektroenergetický podnik alebo skupina elektroenergetických podnikov, v ktorých je na vykonávanie kontroly priamo alebo nepriamo oprávnená tá istá osoba alebo osoby a kde podnik alebo skupina podnikov vykonáva v súvislosti s elektrinou aspoň jednu z týchto činností: prenos alebo distribúcia elektriny, a zároveň aspoň jednu z činností: výroba alebo dodávka elektriny;

~~2242.~~ „príbuzné podniky“ sú prepojené podniky v zmysle článku 2 ods. 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ⁴⁸ ~~41. siedmej smernice Rady 83/349/EHS z 13. júna 1983 o konsolidovaných účtovných závierkach, vychádzajúcej z článku 44 ods. 2 písm. g) (13) zmluvy (14), a/alebo pridružené podniky v zmysle článku 33 ods. 1 uvedenej smernice, a/alebo podniky, ktoré patria tým istým akcionárom/spoločníkom;~~

~~2343.~~ „horizontálne integrovaný podnik“ je podnik, ktorý vykonáva aspoň jednu z týchto činností: výroba elektriny na účely predaja, prenos, distribúcia alebo dodávka elektriny; ako aj inú činnosť nesúvisiacu s elektrinou;

~~3444.~~ „kontrola“ sú všetky práva, zmluvy alebo iné prostriedky, ktoré samostatne alebo v kombinácii a vzhľadom na príslušné skutočnosti alebo právne predpisy dávajú možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv nad podnikom predovšetkým prostredníctvom:

- a) vlastníckych alebo užívacích práv k všetkým aktívam podniku alebo k ich časti;
- b) práv alebo zmlúv, ktoré umožňujú vykonávať rozhodujúci vplyv na zloženie, hlasovanie alebo rozhodovanie orgánov podniku.

~~3545.~~ „elektroenergetický podnik“ je každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá vykonáva aspoň jednu z týchto činností: výroba, prenos, distribúcia, dodávka alebo nákup elektriny a ktorá je v súvislosti s týmito činnosťami zodpovedná za obchodné a technické úlohy a/alebo údržbu; nezahŕňa však koncových odberateľov;

~~24. „výberové konanie“ je postup, prostredníctvom ktorého sa pokrývajú ďalšie plánované požiadavky a doplnujúce kapacity dodávkami z nových alebo existujúcich výrobných kapacít;~~

~~2846.~~ „bezpečnosť“ je bezpečnosť dodávky a poskytovania elektriny, ako aj technická bezpečnosť;

⁴⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ z 26. júna 2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES a zrušujú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS (Ú. v. EÚ L 182, 29.6.2013, s. 19).

↓ nový

47. „uskladňovanie elektriny“ je v kontexte elektrizačnej sústavy oddialenie okamihu použitia vyrobenej elektriny, buď v podobe koncovej energie alebo premenou na iný energetický nosič.

↓ 2009/72/ES

KAPITOLA II

VŠEOBECNÉ PRAVIDLÁ ORGANIZÁCIE ODVETVIA

↓ nový

Článok 3

Konkurenčný, spotrebiteľsky orientovaný, flexibilný a nediskriminačný trh s elektrinou

1. Členské štáty zabezpečia, aby ich vnútroštátna legislatíva neprimerane nebránila cezhraničným tokom elektriny, účasti spotrebiteľov, a to aj riadením odberu, investíciám do flexibilnej výroby energie, uskladňovania energie, zavádzania elektromobility či nových spojovacích vedení, a aby ceny elektriny odrážali skutočný dopyt a ponuku.
 2. Členské štáty zabezpečia, aby neexistovali žiadne neopodstatnené prekážky vstupu na trh a výstupu z neho pre podniky vyrábajúce a dodávajúce elektrinu.
-

↓ 2009/72/ES článok 33
⇒ nový

Článok ~~433~~

⇒ Slobodná voľba dodávateľa elektriny ⇐

~~Otváranie trhu a reciprocita~~

- ~~1. Členské štáty zabezpečia, aby oprávnení odberatelia boli: ⇒ všetci odberatelia mohli slobodne nakupovať elektrinu od dodávateľa, ktorého si sami vyberú. ⇐~~
 - ~~a) do 1. júla 2004 oprávnenými odberateľmi určenými v článku 19 ods. 1 až 3 smernice 96/92/ES. Členské štáty uverejnia do 31. januára každého roka kritériá pre definovanie takýchto oprávnených odberateľov;~~
 - ~~b) od 1. júla 2004 všetci odberatelia elektriny okrem domácností;~~
 - ~~c) od 1. júla 2007 všetci odberatelia.~~
- ~~2. S cieľom zabrániť odchýlke pri otváraní trhov s elektrinou:~~

~~a) zmluvy na dodávky elektriny s oprávneným odberateľom v sústave iného členského štátu nie sú zakázané, ak sa odberateľ považuje za oprávneného v oboch príslušných sústavách;~~
~~#~~

~~b) v prípadoch, keď sa transakcie opísané v písmene a) odmietnu preto, že odberateľ je oprávneným iba v jednej z týchto dvoch sústav, môže Komisia, berúc do úvahy situáciu na trhu a spoločný záujem, nariadiť odmietajúcej strane vykonať požadovanú dodávku na žiadosť členského štátu, kde sa oprávnený odberateľ nachádza.~~

↓ nový

Článok 5

Trhové dodávateľské ceny

1. Dodávatelia elektriny musia mať voľnosť v určovaní ceny, za ktorú dodávajú elektrinu odberateľom. Členské štáty prijímajú primerané kroky na zabezpečenie účinnej hospodárskej súťaže medzi dodávateľmi elektriny.
2. Členské štáty zabezpečia cielenú ochranu energeticky chudobných alebo zraniteľných odberateľov, a to inak než verejnými zásahmi do určovania cien za dodávku elektriny.
3. Odchyľne od odsekov 1 a 2, členské štáty, ktoré ku [OP: prosíme vložiť dátum nadobudnutia účinnosti tejto smernice] uplatňujú verejné zásahy do stanovovania cien dodávky elektriny pre energeticky chudobných alebo zraniteľných odberateľov elektriny v domácnosti, môžu takéto verejné zásahy naďalej uplatňovať do [OP: prosíme vložiť dátum päť rokov po nadobudnutí účinnosti tejto smernice]. Takéto verejné zásahy musia sledovať všeobecný hospodársky záujem, musia byť jasne vymedzené, transparentné, nediskriminačné, overiteľné a musia elektroenergetickým firmám z Únie zaručovať rovnocenný prístup k odberateľom. Zásahy nesmú presahovať rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie všeobecného hospodárskeho záujmu, ktorý sledujú, musia byť časovo obmedzené a primerané z hľadiska príjemcov.
4. Po [OP: prosíme vložiť dátum päť rokov po nadobudnutí účinnosti tejto smernice] môžu členské štáty naďalej uplatňovať verejné zásahy do určovania cien dodávky elektriny pre zraniteľných odberateľov elektriny v domácnosti výlučne v rozsahu, v akom je to nevyhnutné z dôvodu mimoriadnej naliehavosti. Tieto zásahy musia byť v súlade s podmienkami stanovenými v odseku 3.

Členské štáty oznámia opatrenia prijaté v súlade s prvým pododsekom Komisii do jedného mesiaca od ich prijatia a môžu ich uplatniť okamžite. Oznámenie musí sprevádzať vysvetlenie toho, prečo by situáciu nedokázali uspokojivo vyriešiť iné nástroje a ako sa stanovili príjemcovia opatrenia a jeho trvanie. Toto oznámenie sa považuje za úplné, ak si Komisia do dvoch mesiacov od jeho prijatia alebo od prijatia prípadných požadovaných dodatočných informácií nevyžiada žiadne ďalšie informácie.

Komisia môže do dvoch mesiacov od prijatia úplného oznámenia prijať rozhodnutie, ktorým národné orgány požiada o zmenu alebo stiahnutie daných opatrení, ak sa domnieva, že požiadavky stanovené v prvom pododseku nie sú splnené. Toto obdobie na rozhodnutie sa môže predĺžiť so súhlasom Komisie a príslušného členského štátu.

Verejný zásah uplatnený na základe tohto odseku sa považuje za platný, pokiaľ Komisia neprijala rozhodnutie, ktorým žiada národné orgány o zmenu alebo stiahnutie opatrenia.

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)
⇒ nový

Článok ~~632~~ **Prístup tretích strán**

1. Členské štáty zabezpečia zavedenie systému pre prístup tretích strán do prenosových a distribučných sústav na základe uverejnených taríf platných pre všetkých oprávnených odberateľov a uplatňovaných objektívne a bez diskriminácie medzi užívateľmi sústavy. Členské štáty zabezpečia, aby tieto tarify alebo metodiky ich výpočtu boli pred nadobudnutím účinnosti schválené v súlade s článkom ~~59~~ 37, a aby tieto tarify a metodiky – ak sú schvaľované iba metodiky – boli pre nadobudnutím účinnosti uverejnené.
2. Prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy môže odmietnuť prístup, ak chýba potrebná kapacita. Pre takéto odmietnutia sa musia uviesť náležité opodstatnené dôvody, najmä so zreteľom na článok ~~3~~ 9, a ~~☒~~ musia byť ~~☒~~ založené na objektívnych a technicky a ekonomicky odôvodnených kritériách. ⇒ Členské štáty, alebo ak tak členské štáty stanovujú, regulačné orgány ~~☐~~ ~~Regulačné orgány, ak tak stanovujú členské štáty, alebo členské štáty,~~ zabezpečia, aby sa tieto kritériá dôsledne uplatňovali a aby užívateľ sústavy, ktorému bol odmietnutý prístup, mohol využiť postup na urovnanie sporu. V prípade odmietnutia prístupu regulačné orgány tiež zabezpečia, pokiaľ je to vhodné, aby prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy poskytol príslušné informácie o opatreniach, ktoré budú potrebné pre posilnenie sústavy. ⇒ Tieto informácie sa poskytnú vo všetkých prípadoch odmietnutia prístupu pre nabíjacie stanice. ☐ Strane, ktorá o takéto informácie požiada, môže byť vyúčtovaný primeraný poplatok odrážajúci náklady na poskytnutie takýchto informácií.

Článok ~~734~~ **Priame vedenia**

1. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia, ktoré umožnia, aby:
 - a) všetci výrobcovia elektriny a dodávateľské elektroenergetické podniky usadené na ich území zásobovali ~~ich~~ svoje vlastné zariadenia, dcérske spoločnosti a oprávnených odberateľov prostredníctvom priameho vedenia; ~~☐~~
 - b) každý ~~oprávnený~~ odberateľ na ich území bol zásobovaný prostredníctvom priameho vedenia výrobcami a dodávateľskými podnikmi.
2. Členské štáty stanovujú kritériá pre udeľovanie povolení na výstavbu priamych vedení na svojom území. Tieto kritériá musia byť objektívne a nediskriminačné.

3. Možnosť zásobovania elektrinou prostredníctvom priameho vedenia podľa odseku 1 ~~tohto článku~~ neovplyvňuje možnosť uzatvárania zmlúv na dodávku elektriny podľa článku ~~6~~ 32.
4. Členské štáty môžu vydať povolenie na výstavbu priameho vedenia za predpokladu odmietnutia prístupu do sústavy podľa potreby na základe článku ~~6~~ 32, alebo začatia konania na urovanie sporu podľa článku ~~60~~ 37.
5. Členské štáty môžu odmietnuť udeliť povolenie na priame vedenie, ak by udelenie takéhoto povolenia ~~porušilo~~ ☒ bránilo uplatňovaniu ustanovení o povinnostiach služby vo verejnom záujme podľa ~~článku 9~~ 3. Takéto odmietnutie musí byť náležite odôvodnené.

Článok ~~87~~

Postup na udeľovanie povolení pre nové kapacity

1. Na výstavbu nových výrobných kapacít prijímajú členské štáty postup na udeľovanie povolení, ktorý sa ~~bude~~ ☒ musí ☒ uplatňovať v súlade s objektívnymi, transparentnými a nediskriminačnými kritériami.
2. Členské štáty ustanovia kritériá udeľovania povolení na výstavbu výrobných kapacít na svojom území. Pri určovaní príslušných kritérií členské štáty zohľadnia:
 - a) bezpečnosť a zabezpečenie elektrizačnej sústavy, zariadení a príslušenstva;
 - b) ochranu verejného zdravia a bezpečnosti;
 - c) ochranu životného prostredia;
 - d) ~~využitie pozemkov a ich rozmiestnenie~~ ☒ využívanie územia a umiestnenie stavieb ☒.
 - e) využitie verejných pozemkov;
 - f) energetickú účinnosť;
 - g) povahu primárnych zdrojov;
 - h) údaje o žiadateľovi, ako je technická, ekonomická a finančná spôsobilosť;
 - i) súlad s opatreniami prijatými podľa článku ~~9~~ 3;
 - j) prínos výrobných kapacít k splneniu všeobecného cieľa ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒ na úrovni aspoň 20 % podielu energie z obnoviteľných zdrojov energie na hrubej konečnej energetickej spotrebe ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒ v roku 2020 uvedeného v článku 3 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES ~~z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie~~⁴⁹; a
 - k) ~~(k)~~ prínos výrobných kapacít k úspore emisií.
3. Členské štáty zabezpečia, aby pre malú decentralizovanú a/alebo distribuovanú výrobu existoval osobitný postup udeľovania povolení, ktorý zohľadní ich obmedzenú veľkosť a potenciálny vplyv.

⁴⁹

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 16).

Členské štáty môžu pre tento osobitný postup udeľovania povolení stanoviť usmernenia. Národné regulačné orgány alebo iné príslušné národné orgány vrátane plánovacích orgánov tieto usmernenia revidujú a môžu odporučiť zmeny.

Ak členské štáty stanovili osobitné ☒ postupy územného konania ☒ ~~využívanie pozemku umožňujúce postupy~~ uplatňujúce sa na hlavné nové projekty infraštruktúry ~~vo~~ výrobných kapacít, členské štáty v prípade potreby zahrnú výstavbu nových výrobných kapacít do rozsahu týchto postupov a implementujú ich nediskriminačným spôsobom a v príslušnom časovom horizonte.

4. Postupy na udeľovanie povolení a kritériá sa uverejňujú. Žiadatelia ☒ musia byť ☒ ~~sú~~ informovaní o dôvodoch akéhokoľvek odmietnutia udeliť povolenie. Dôvody musia byť objektívne, nediskriminačné, riadne podložené a náležite odôvodnené. Žiadateľovi sa umožňuje podať odvolanie.

↓ nový

Článok 9 Povinnosti služby vo verejnom záujme

↓ 2009/72/ES článok 3 ods. 1

1. Členské štáty na základe svojej inštitucionálnej organizácie a s náležitým zreteľom na zásadu subsidiarity zabezpečujú, aby bez toho, aby bol dotknutý odsek 2, elektroenergetické podniky fungovali v súlade so zásadami tejto smernice s cieľom dosiahnuť konkurencieschopný, bezpečný a vzhľadom na životné prostredie udržateľný trh s elektrinou, a aby tieto podniky neboli diskriminované z hľadiska ich práv alebo povinností.

↓ 2009/72/ES článok 3 ods. 2
(prispôbené)
⇒ nový

2. So zreteľom na príslušné ustanovenia zmluvy, najmä na jej článok ~~86~~ ☒ 106 ☒, členské štáty môžu podnikom ☒ pôsobiacim ☒ ~~fungujúcim~~ v odvetví elektroenergetiky z hľadiska všeobecného hospodárskeho záujmu uložiť povinnosti služby vo verejnom záujme, ktoré sa môžu vzťahovať na bezpečnosť, vrátane bezpečnosti dodávky, pravidelnosti, kvality a ceny dodávok a ochrany životného prostredia, vrátane energetickej účinnosti, energie z obnoviteľných zdrojov a ochrany klímy. Tieto povinnosti musia byť jasne definované, transparentné, nediskriminačné, overiteľné a pre elektroenergetické podniky Spoločenstva ☒ Únie ☒ ☒ musia ☒ zaručovať ~~úplnú~~ rovnosť prístupu k národným spotrebiteľom. ~~Vo vzťahu k bezpečnosti dodávky, riadeniu energetickej účinnosti/riadeniu na strane dopytu a v záujme plnenia cieľov v oblasti životného prostredia a cieľa pre energiu z obnoviteľných zdrojov uvedených v tomto odseku môžu členské štáty zavádzať dlhodobé plánovanie, pričom vezmú do úvahy, že o prístup do sústavy sa možno budú usilovať tretie strany.~~ ⇒ Povinnosti služby vo verejnom záujme, ktoré sa týkajú stanovovania

cien dodávok elektriny, musia byť v súlade s požiadavkami stanovenými v článku 5. ↩

↓ 2009/72/ES článok 3 ods. 6
(prispôsobené)

3. ~~6.~~ Finančná kompenzácia, iné formy kompenzácie a exkluzívne práva, ktoré členský štát udeľuje ~~na~~ za plnenie povinností ustanovených v odsekoch ~~2 a 3~~ ~~2 a 3~~ 2 alebo za poskytovanie univerzálnej služby podľa článku 27 ~~2~~, sa poskytujú nediskriminačným a transparentným spôsobom.

↓ 2009/72/ES článok 3 ods. 15
(prispôsobené)

4. ~~15.~~ Členské štáty pri vykonávaní tejto smernice informujú Komisiu o všetkých opatreniach prijatých na plnenie povinností univerzálnej služby a služby vo verejnom záujme vrátane ochrany spotrebiteľa a životného prostredia a o ich možnom vplyve na ~~2~~ vnútroštátnu ~~2~~ národnú a medzinárodnú hospodársku súťaž bez ohľadu na to, či tieto opatrenia vyžadujú odchýlku od ustanovení tejto smernice alebo nie. Následne každé dva roky Komisiu informujú o všetkých zmenách týchto opatrení bez ohľadu na to, či vyžadujú odchýlku od tejto smernice alebo nie.

↓ 2009/72/ES článok 3 ods. 14
(prispôsobené)

5. Členské štáty sa môžu rozhodnúť, že nebudú uplatňovať ustanovenia článkov ~~6, 7 a 8~~ ~~7, 8, 32 a alebo článku 34~~ do tej miery, pokiaľ by ich uplatňovanie z právnych alebo skutkových dôvodov bránilo plneniu povinností uložených elektroenergetickým podnikom vo všeobecnom hospodárskom záujme a pokiaľ by nebol ovplyvnený rozvoj obchodu v takom rozsahu, že by to bolo v rozpore so záujmami ~~2~~ Únie ~~2~~ Spoločenstva. Medzi záujmy Spoločenstva ~~2~~ Únie ~~2~~ okrem iného patrí hospodárska súťaž vzhľadom na oprávnených odberateľov v súlade s touto smernicou a článkom ~~86~~ ~~86~~ 106 ~~2~~ zmluvy.

~~KAPITOLA III~~

~~VÝROBA~~

~~Článok 8~~

~~Výberové konanie na nové kapacity~~

- ~~1. Členské štáty v záujme bezpečnosti dodávky zabezpečia možnosť zabezpečenia nových kapacít alebo opatrení na riadenie energetickej účinnosti/riadenie na strane dopytu prostredníctvom výberového konania alebo akéhokoľvek rovnocenného postupu, pokiaľ ide o transparentnosť a nediskrimináciu, na základe uverejnených kritérií. Tieto postupy sa však môžu začať iba v prípade, ak výrobné kapacity budované na základe postupu na udelenie povolenia alebo opatrenia na riadenie energetickej efektívnosti/riadenia na strane dopytu prijímané na základe takéhoto postupu nie sú dostatočné na zabezpečenie bezpečnosti dodávky.~~
- ~~2. Členské štáty môžu v záujme ochrany životného prostredia a podpory najnovších technológií zabezpečiť možnosť výberového konania na nové kapacity na základe uverejnených kritérií. Takéto výberové konanie sa môže vzťahovať na nové kapacity alebo opatrenia na riadenie energetickej účinnosti/riadenia na strane dopytu. Výberové konanie sa však môže začať iba v prípade, ak výrobné kapacity budované na základe postupu na udelenie povolenia alebo opatrenia prijatého na základe takéhoto postupu nie sú dostatočné na dosiahnutie týchto cieľov.~~
- ~~3. Podrobnosti výberového konania na prostriedky výroby kapacity a opatrenia na riadenie energetickej účinnosti/riadenia na strane dopytu sa uverejnia v Úradnom vestníku Európskej únie najmenej šesť mesiacov pred konečným termínom na predloženie ponúk.~~

~~Špecifikácie výberového konania sa sprístupnia ktorémukoľvek záujemcovi z radov podnikov usadených na území členského štátu tak, aby mal dostatočný čas na predloženie ponuky.~~

~~S cieľom zabezpečiť transparentnosť a nediskrimináciu obsahujú špecifikácie výberového konania podrobný opis špecifikácií zákazky a postupu, ktorým sa majú riadiť všetci uchádzači, a vyčerpávajúci zoznam kritérií, ktorými sa riadi výber uchádzačov a zadanie zákazky vrátane stimulov, ako sú dotácie, ktoré výberové konanie zahŕňa. Tieto špecifikácie sa tiež môžu týkať oblastí uvedených v článku 7 ods. 2~~
- ~~4. Vo výzvach na výberové konanie na potrebné výrobné kapacity sa musia zvažovať aj ponuky na dodávku elektriny s dlhodobými zárukami od existujúcich výrobných jednotiek za podmienky, že sa takto môžu uspokojiť dodatočné požiadavky.~~
- ~~5. Členské štáty určia orgán alebo verejný alebo súkromný subjekt nezávislý od výroby, prenosu, distribúcie a dodávky elektriny, ktorým môže byť aj regulačný orgán~~

~~uvedený v článku 35 ods. 1, ktorý bude zodpovedný za organizáciu, monitorovanie a kontrolu výberového konania uvedeného v odsekoch 1 až 4 tohto článku. Pokiaľ je prevádzkovateľ prenosovej sústavy plne nezávislý od iných činností, ktoré sa netýkajú prenosovej sústavy v zmysle vlastníctva, môže sa určiť ako subjekt zodpovedný za organizáciu, monitorovanie a kontrolu výberového konania. Tento orgán alebo subjekt prijme všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie dôvernosti informácií obsiahnutých v predložených ponukách.~~

↓ nový

KAPITOLA III

POSILNENIE POSTAVENIA SPOTREBITEĽOV A ICH OCHRANA

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)

Článok 10~~3~~

☒ Základné zmluvné práva ☒

1. ~~4.~~ Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia mali právo na to, aby im dodávateľ dodával elektrinu, ak s tým tento súhlasí, nezávisle od toho, v akom členskom štáte je tento dodávateľ zaregistrovaný, za predpokladu, že sa dodávateľ riadi uplatniteľnými obchodnými pravidlami ~~a pravidlami vyrovnávania~~. V tejto súvislosti prijímajú členské štáty všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby administratívne postupy nediskriminovali dodávateľské podniky, ktoré sú zaregistrované v inom členskom štáte.

~~5. Členské štáty zabezpečia, aby:~~

- a) ~~v prípade, že si odberateľ pri zachovaní zmluvných podmienok želá zmeniť dodávateľa, príslušný prevádzkovateľ (prevádzkovatelia) vykonali zmenu do troch týždňov, a~~
- b) ~~odberatelia boli oprávnení získať všetky relevantné údaje o spotrebe.~~

~~Členské štáty zabezpečia, aby práva uvedené v písmenách a) a b) boli priznané všetkým odberateľom nediskriminačným spôsobom, pokiaľ ide o náklady, úsilie alebo čas.~~

↓ 2009/72/ES Príloha I bod 1
(prispôsobené)
⇒ nový

2. ~~1.~~ Bez toho, aby boli dotknuté právne predpisy ☒ Únie ☒ Spoločenstva v oblasti ochrany spotrebiteľov, najmä ~~smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES z 20. mája 1997 o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku~~ ⇒ smernica

Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ⁵⁰ ⇔ a smernica Rady 93/13/EHS ~~z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách~~⁽⁵¹⁾, ~~opatrenia uvedené v článku 3 majú~~ ⇔ členské štáty musia ⇔ odberateľom zabezpečiť, aby:

- a) mali právo uzavrieť so svojim poskytovateľom služieb v oblasti elektroenergetiky zmluvu, ktorá obsahuje:
- totožnosť a adresu dodávateľa,
 - poskytované služby, ponúkanú úroveň kvality služieb, ako aj lehotu na počiatočné pripojenie,
 - ponúkané druhy služieb údržby,
 - prostriedky, ktorými možno získať aktuálne informácie o všetkých uplatňovaných tarifikách a poplatkoch za údržbu,
 - dobu trvania zmluvy, podmienky, za akých možno služby a zmluvu obnoviť a ukončiť, ~~a informáciu, či je možné odstúpiť od zmluvy bez poplatku,~~
 - všetky kompenzačné a refundačné dojednania, ktoré sa uplatňujú v prípade, že sa nedodržia dohodnuté úrovne kvality služieb, vrátane chybného a oneskoreného účtovania,
 - spôsob začatia postupov na urovnávanie sporov podľa článku 26 ~~písmena f)~~,
 - informácie o právach spotrebiteľa vrátane informácií o vybavovaní sťažností a ~~o všetkých informáciách~~ uvedených v tomto bode, ktoré sú jasne oznamované prostredníctvom faktúr alebo internetovej stránky elektroenergetického podniku.

Podmienky musia byť spravodlivé a vopred dobre známe. V každom prípade by sa tieto informácie mali poskytovať pred uzatvorením alebo potvrdením uzatvorenia zmluvy. Pokiaľ sa zmluvy uzatvárajú cez sprostredkovateľov, informácie týkajúce sa záležitostí uvedených v tomto bode sa takisto poskytujú pred uzatvorením zmluvy;

- b) dostávali primerané informácie o každom úmysle zmeniť zmluvné podmienky a aj informácie o svojom práve odstúpiť v tomto prípade od zmluvy. ~~Poskytovatelia služieb~~ ⇔ Dodávatelia ⇔ svojim odberateľom transparentným a zrozumiteľným spôsobom priamo oznamujú ~~každé zvýšenie~~ ⇔ každú úpravu ⇔ ~~poplatkov~~ ⇔ ceny za dodávku, ako aj dôvody a predpoklady danej úpravy a jej rozsah ⇔ v náležitom čase, a nie neskôr, než je jedno bežné zúčtovacie obdobie po tom ⇔ pred tým ⇔, ako ~~zvýšenie~~ ⇔ táto úprava ⇔ nadobudne účinnosť. Členské štáty zabezpečia, aby odberatelia mohli slobodne odstúpiť od zmlúv, ak nesúhlasia s novými ⇔ zmluvnými ⇔ podmienkami ⇔ alebo úpravami ceny za dodávku ⇔, ktoré im oznámil ich ⇔ dodávateľ elektriny ⇔ ~~poskytovateľ služieb v oblasti elektroenergetiky;~~
- c) dostávali transparentné informácie o uplatňovaných cenách a tarifikách a o štandardných podmienkach týkajúcich sa prístupu k elektroenergetickým službám a ich využívania;
- d) mali na výber zo širokej ponuky spôsobov platby, ktoré nesmú neprimerane diskriminovať odberateľov. ~~Systémy zálohových platieb musia byť spravodlivé a náležite odrážať pravdepodobnú spotrebu.~~ Akýkoľvek rozdiel v ⇔ poplatkoch

⁵⁰ Ú. v. EÚ L 304, 22.11.2011, s. 64 – 88.

⁵¹ Ú. v. ES L 95, 21.4.1993, s. 29 – 34.

spojených so spôsobmi platby musí odrážať príslušné náklady, ktoré dodávateľovi vzniknú ⇐ ~~podmienkach musí odrážať náklady dodávateľa týkajúce sa rôznych platobných systémov.~~

- e) ~~Systémy zálohových platieb musia~~ ⇐ neboli systémami zálohových platieb neprimerane znevýhodňovaní v porovnaní s priemernou trhovou cenou; ⇐
- f) ~~Všeobecné podmienky musia byť~~ ⇐ im boli ponúknuté ⇐ spravodlivé a transparentné ⇐ všeobecné podmienky ⇐. ⇐ Všeobecné podmienky sa ⇐ ~~M~~ musia sa uvádzať jasne a zrozumiteľne a nesmú obsahovať mimozmluvné prekážky výkonu práv odberateľa, napríklad nadmernú zmluvnú dokumentáciu. Odberatelia musia byť chránení pred nespravodlivými alebo zavádzajúcimi spôsobmi predaja;
- ~~e) im nebol účtovaný poplatok pri zmene dodávateľa;~~
- g) ~~f) mali prospech z transparentných, jednoduchých a nenákladných postupov na vybavenie sťažností. Konkrétne majú všetci spotrebiteľia právo na primeranú kvalitu služieb a vybavovanie sťažností zo strany svojho poskytovateľa elektroenergetických služieb. Takéto postupy mimosúdneho urovnávania sporov musia umožňovať, aby sa spory urovnávali spravodlivo a rýchlo, podľa možnosti do troch mesiacov, pričom ak je to opodstatnené, musia zabezpečovať systém odškodnenia a/alebo kompenzácie. Mali by, vždy keď je to možné, byť v súlade s odporúčaním Komisie 98/257/ES z 30. marca 1998 o zásadách uplatniteľných na orgány zodpovedné za mimosúdne urovanie spotrebiteľských sporov (3);~~ ⇐ mali právo na dobrú kvalitu služieb a vybavovania sťažností zo strany ich poskytovateľa elektroenergetických služieb. Poskytovatelia elektroenergetických služieb musia sťažnosti vybavovať jednoducho, spravodlivo a promptne; ⇐
- h) pri prístupe k univerzálnej službe podľa ustanovení prijatých členskými štátmi podľa článku ~~27~~ 3 ods. 3 boli informovaní o svojich právach týkajúcich sa univerzálnej služby;
 - ~~h) mali k dispozícii svoje údaje o spotrebe a na základe výslovnej dohody a bezplatne mohli akémukoľvek registrovanému dodávateľskému podniku poskytnúť prístup k svojim údajom o spotrebe. Strana zodpovedná za správu týchto údajov je povinná tieto údaje takémuto podniku poskytnúť. Členské štáty určujú formát údajov a postup pre dodávateľov a spotrebiteľov na získanie prístupu k údajom. Za túto službu sa spotrebiteľovi nesmú účtovať nijaké dodatočné náklady;~~
 - ~~i) boli riadne informovaní o skutočnej spotrebe elektriny a nákladoch, a to dostatočne často na to, aby mohli svoju spotrebu elektriny regulovať. Uvedené informácie sa poskytujú v dostatočnom časovom rámci, ktorý zohľadňuje schopnosti meracieho zariadenia odberateľa a daný elektroenergetický produkt. Riadne sa zohľadňuje hospodárnosť takýchto opatrení. Za túto službu sa spotrebiteľovi nesmú účtovať nijaké dodatočné náklady;~~
- i) ⇐ boli primerane informovaní o alternatívach odpojenia v dostatočnom predstihu pred plánovaným odpojením. Pri týchto alternatívach môže ísť o možnosti podpory na predídienie odpojeniu, alternatívne platobné plány, poradenstvo v oblasti riadenia dlhu či moratórium na odpojenie, pričom by pre spotrebiteľov nemali znamenať dodatočné náklady; ⇐
- j) ~~i)~~ dostávali konečné zúčtovanie po každej zmene dodávateľa elektriny najneskôr do šiestich týždňov po zmene dodávateľa.

Článok 11

Nárok na zmluvu s dynamickou cenou

1. Členské štáty zabezpečia, aby každý koncový odberateľ mal na požiadanie u svojho dodávateľa nárok na zmluvu s dynamickou cenou elektriny.
2. Členské štáty zabezpečia, aby dodávatelia koncových odberateľov v plnej miere informovali o príležitostiach a rizikách takejto zmluvy s dynamickou cenou elektriny.
3. Členské štáty aspoň počas desiatich rokov od umožnenia takýchto zmlúv prostredníctvom svojich národných regulačných orgánov monitorujú a každoročne podávajú správy o hlavných trendoch v tejto oblasti vrátane trhových ponúk, vplyvu na faktúry spotrebiteľov, a najmä na úroveň cenovej volatility, a o citlivosti spotrebiteľov na mieru finančného rizika.

Článok 12

Právo na zmenu dodávateľa a pravidlá pre poplatky spojené so zmenou

1. Členské štáty zabezpečia, aby odberateľ, ktorý si želá zmeniť dodávateľa, mohol pri dodržaní zmluvných podmienok takúto zmenu uskutočniť do troch týždňov.
2. Členské štáty zabezpečia, aby sa odberateľom v súvislosti so zmenou neúčtovali žiadne poplatky.
3. Odchyľne od odseku 2 sa môžu členské štáty rozhodnúť povoliť dodávateľom, aby účtovali poplatky za vypovedanie zmluvy odberateľom, ktorí dobrovoľne vypovedia zmluvy o dodávke na dobu určitú pred uplynutím ich platnosti. Takéto poplatky možno účtovať, iba ak majú odberatelia z týchto zmlúv preukázateľnú výhodu. Okrem toho takéto poplatky nesmú presiahnuť priamu hospodársku stratu vzniknutú dodávateľovi odberateľa, ktorý zmluvu vypovedal, vrátane nákladov vyplývajúcich z prípadných zoskupených investícií alebo zo služieb už poskytnutých odberateľovi v rámci zmluvy.
4. Členské štáty zabezpečia, aby právo zmeniť dodávateľa bolo odberateľom priznané nediskriminačne z hľadiska nákladov, úsilia alebo času.

Článok 13

Zmluva s agregátorom

1. Ak chce koncový odberateľ uzavrieť zmluvu s agregátorom, členské štáty zabezpečia, aby si takýto vzťah nevyžadoval súhlas dodávateľa príslušného koncového odberateľa.

2. Členské štáty zabezpečia, aby mal koncový odberateľ, ktorý chce vypovedať zmluvu s agregátorom, pri dodržaní zmluvných podmienok nárok na takéto vypovedanie do troch týždňov.
3. Členské štáty zabezpečia, aby sa koncovým odberateľom, ktorí vypovedia zmluvu s agregátorom na dobu určitú pred uplynutím jej platnosti, neúčtoval poplatok za vypovedanie na rámec priamej hospodárskej straty vzniknutej danému agregátorovi vrátane nákladov vyplývajúcich z prípadných zoskupených investícií alebo zo služieb už poskytnutých koncovému odberateľovi v rámci zmluvy.
4. Členské štáty zabezpečia, aby mali koncoví odberatelia nárok dostávať aspoň raz ročne všetky relevantné údaje o riadení odberu alebo údaje o dodanej a predanej elektrine.
5. Členské štáty zabezpečia, aby práva uvedené v odsekoch 1, 2, 3 a 4 boli koncovým odberateľom priznané nediskriminačne z hľadiska nákladov, úsilia alebo času.

Článok 14

Nástroje na porovnávanie

1. Členské štáty zabezpečia, aby mali odberatelia bezplatný prístup aspoň k jednému nástroju na porovnávanie ponúk dodávateľov, ktorý spĺňa certifikačné kritériá stanovené v prílohe I. Nástroje na porovnávanie môže prevádzkovať akýkoľvek subjekt vrátane súkromných spoločností a verejných orgánov. Odberatelia by mali byť o dostupnosti takýchto nástrojov informovaní.
2. Členské štáty ustanovia nezávislý príslušný orgán zodpovedný za certifikáciu nástrojov na porovnávanie a zaistiť, aby certifikované nástroje na porovnávanie zachovávali súlad s kritériami stanovenými v prílohe I.
3. Členské štáty môžu vyžadovať, aby nástroje na porovnávanie uvedené v odseku 1 zahŕňali komparatívne ukazovatele spojené s povahou služieb ponúkaných dodávateľmi.
4. Pre každý nástroj porovnávajúci ponuky dodávateľov musí byť možné žiadať o certifikáciu v súlade s týmto článkom na dobrovoľnom a nediskriminačnom základe.

Článok 15

Aktívni odberatelia

1. Členské štáty zabezpečia, aby koncoví odberatelia:
 - a) boli oprávnení vyrábať, uskladňovať, spotrebúvať a predávať vlastnú vyrobenú elektrinu na všetkých organizovaných trhoch, a to buď individuálne alebo prostredníctvom agregátorov bez toho, aby boli vystavení neprimerane zaťažujúcim postupom a poplatkom, ktoré neodrážajú náklady;
 - b) podliehali transparentným a nediskriminačným sieťovým poplatkom, ktoré odrážajú náklady a ktoré sú vyúčtované osobitne pre elektrinu poskytnutú do siete a elektrinu spotrebovanú zo siete, v súlade s článkom 59 ods. 8.
2. Energetické zariadenia potrebné pre činnosti aktívneho odberateľa môže spravovať tretia strana z hľadiska montáže a prevádzky vrátane merania a údržby.

Článok 16
Miestne energetické komunity

1. Členské štáty zabezpečia, aby miestne energetické komunity:
 - a) boli oprávnené vlastniť, zriaďovať alebo prenajímať si komunitné siete a samostatne ich spravovať;
 - b) mali nediskriminačný prístup ku všetkým organizovaným trhom – buď priamo alebo prostredníctvom agregátorov alebo dodávateľov;
 - c) neboli diskriminovaní z hľadiska svojich činností, práv a povinností v postavení koncových odberateľov, výrobcov, prevádzkovateľov distribučných sústav alebo agregátorov;
 - d) podliehali spravodlivým, primeraným a transparentným postupom a poplatkom, ktoré odrážajú náklady.
2. Členské štáty musia vytvárať podporný regulačný rámec, ktorý zaistí:
 - a) aby bola účasť v miestnej energetickej komunite dobrovoľná;
 - b) aby účastníci alebo členovia miestnej energetickej komunity nestratili svoje práva odberateľa elektriny v domácnosti alebo aktívneho odberateľa;
 - c) aby účastníci alebo členovia mohli z miestnej energetickej komunity vystúpiť; v takom prípade sa uplatňuje článok 12;
 - d) aby sa na výrobnú kapacitu inštalovanú miestnymi energetickými komunitami vzťahoval článok 8 ods. 3, pokiaľ takúto kapacitu možno považovať za malú decentralizovanú alebo distribuovanú výrobu;
 - e) aby sa kapitola VI vzťahovala na miestne energetické komunity, ktoré vykonávajú činnosti prevádzkovateľa distribučnej sústavy;
 - f) aby v náležitých prípadoch mohla miestna energetická komunita uzatvoriť dohodu s prevádzkovateľom distribučnej sústavy, do ktorej je jej sieť pripojená, o prevádzke siete miestnej energetickej komunity;
 - g) aby sa v náležitých prípadoch na užívateľov sústavy, ktorí nie sú účastníkmi alebo členmi miestnej energetickej komunity, pripojených k distribučnej sústave prevádzkovej miestnou energetickou komunitou vzťahovali spravodlivé sieťové poplatky, ktoré odrážajú náklady. Ak sa takíto užívatelia sústavy a miestne energetické komunity nedokážu dohodnúť na sieťových poplatkoch, obe strany môžu požiadať regulačný orgán o určenie výšky sieťových poplatkov relevantným rozhodnutím;
 - h) aby sa v náležitých prípadoch na miestne energetické komunity vzťahovali primerané sieťové poplatky v miestach pripojenia medzi komunitnou sieťou a distribučnou sústavou mimo energetickej komunity. Takéto sieťové poplatky musia byť osobitne vyúčtované pre elektrinu poskytnutú do distribučnej sústavy a elektrinu spotrebovanú z distribučnej sústavy mimo miestnej energetickej komunity v súlade s článkom 59 ods. 8.

Článok 17
Riadenie odberu

1. Členské štáty zabezpečia, aby národné regulačné orgány podnecovali koncových odberateľov vrátane tých, ktorí ponúkajú riadenie odberu prostredníctvom agregátorov, k spoločnej účasti s výrobcami elektriny na všetkých organizovaných trhoch, a to na nediskriminačnom základe.
2. Členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav pri obstarávaní podporných služieb posudzovali poskytovateľov riadenia odberu vrátane nezávislých agregátorov nediskriminačne na základe ich technických možností.
3. Členské štáty zabezpečia, aby ich regulačný rámec podporoval účasť agregátorov na maloobchodnom trhu a aby zahŕňal aspoň tieto prvky:
 - a) právo každého agregátora vstúpiť na trh bez potreby súhlasu iných účastníkov trhu;
 - b) transparentné pravidlá, ktoré jasne stanovujú roly a zodpovednosti všetkých účastníkov trhu;
 - c) transparentné pravidlá a postupy výmeny údajov medzi účastníkmi trhu, ktoré zaisťujú jednoduchý prístup k údajom za rovnakých a nediskriminačných podmienok pri plnej ochrane obchodných údajov;
 - d) od agregátorov sa nesmie vyžadovať, aby platili dodávateľom alebo výrobcom kompenzáciu;
 - e) mechanizmus urovnávania sporov medzi účastníkmi trhu.
4. V záujme spravodlivého rozdelenia nákladov a prínosov vyrovnávania odchýlok vyvolaných agregátormi medzi účastníkmi trhu môžu členské štáty výnimočne povoliť kompenzačné platby medzi agregátormi a stranami zodpovednými za vyrovnávanie odchýlok. Takéto kompenzačné platby musia byť obmedzené na situácie, keď jeden účastník trhu vyvolá vznik odchýlky iného účastníka trhu, ktorá vedie k finančným nákladom.

Takéto výnimočné kompenzačné platby musia podliehať schváleniu národných regulačných orgánov a monitoruje ich agentúra.
5. Členské štáty zabezpečia prístup a podporia účasť riadenia odberu na všetkých organizovaných trhoch, a to aj prostredníctvom nezávislých agregátorov. Členské štáty zabezpečia, aby národné regulačné orgány, alebo ak to vyžaduje ich vnútroštátny právny systém, prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav v úzkej spolupráci s poskytovateľmi služieb riadenia odberu a koncovými odberateľmi vymedzili technické postupy účasti riadenia odberu na týchto trhoch, a to na základe technických požiadaviek daných trhov a možností riadenia odberu. Takéto špecifikácie musia zahŕňať účasť agregátorov.

Článok 18
Vyúčtovanie a informácie o vyúčtovaní

1. Členské štáty zabezpečia, aby faktúry spĺňali minimálne požiadavky na vyúčtovanie a informácie o vyúčtovaní stanovené v prílohe II. Informácie uvedené vo faktúrach musia byť správne, prehľadné, stručné a upravené tak, aby ich spotrebitelia mohli porovnávať.
2. Členské štáty zabezpečia, aby koncoví odberatelia dostali všetky faktúry a informácie o vyúčtovaní spotreby elektriny bezplatne a aby boli faktúry prehľadné, presné a ľahko zrozumiteľné.
3. Vyúčtovanie sa poskytuje na základe skutočnej spotreby aspoň raz ročne. Informácie o vyúčtovaní musia byť sprístupnené aspoň raz za tri mesiace na požiadanie alebo ak si koncoví odberatelia zvolili elektronické vyúčtovanie, inak dva razy do roka.

Túto povinnosť možno splniť systémom pravidelného samoodpočtu zo strany koncových odberateľov, ktorí oznamujú dodávateľovi odčítané stavy svojich meradiel. Vyúčtovanie možno založiť na odhade spotreby alebo paušálnej sadzbe len v prípade, keď koncový odberateľ nedostal odpočet stavu meradla za dané zúčtovacie obdobie.
4. Ak majú koncoví odberatelia meradlá umožňujúce diaľkový odpočet prevádzkovateľom, presné informácie o vyúčtovaní založené na skutočnej spotrebe sa poskytnú aspoň raz mesačne.
5. Členské štáty musia vyžadovať, aby pokiaľ sú dostupné informácie o vyúčtovaní a historickej spotrebe elektriny, boli tieto na žiadosť koncového odberateľa sprístupnené dodávateľovi alebo poskytovateľovi služby, ktorého určí odberateľ v súlade s bodom 3 prílohy II.
6. Členské štáty zabezpečia, aby koncovým odberateľom bola ponúknutá možnosť poskytovania informácií o vyúčtovaní a faktúr elektronicky a aby sa im na požiadanie jasne a zrozumiteľne vysvetlilo, ako bola ich faktúra zostavená, najmä ak faktúry nie sú založené na skutočnej spotrebe.
7. Členské štáty môžu stanoviť, aby sa na žiadosť koncových odberateľov informácie uvedené v týchto faktúrach nepovažovali za žiadosť o platbu. V takých prípadoch členské štáty zabezpečia, aby dodávateľia ponúkali flexibilné spôsoby úhrady.
8. Členské štáty musia vyžadovať, aby informácie a odhady nákladov na elektrinu boli poskytované koncovým odberateľom na požiadanie včas a v ľahko zrozumiteľnom formáte.

↓ 2009/72/ES článok 3 ods. 10
(prispôbené)

~~10. Členské štáty vykonávajú opatrenia na dosiahnutie cieľov sociálnej a hospodárskej súdržnosti a ochrany životného prostredia, ktoré zahŕňajú v prípade potreby opatrenia na riadenie energetickej účinnosti/riadenie na strane dopytu a prostriedky na boj proti zmene klímy a opatrenia v oblasti bezpečnosti dodávky. K takýmto opatreniam môže patriť najmä poskytovanie primeraných hospodárskych stimulov a prípadne aj využívanie všetkých existujúcich vnútroštátnych nástrojov a nástrojov Spoločenstva na údržbu a výstavbu potrebnej infraštruktúry sústav vrátane kapacít prepojenia.~~

Článok ~~3~~19

☒ Inteligentné meranie ☒

1. ~~11~~ V záujme podpory energetickej účinnosti ⇒ a posilnenia postavenia odberateľov ⇔ členské štáty alebo regulačný orgán, ak tak členský štát určí, dôrazne odporučia, aby elektroenergetické podniky ⇒ a agregátori ⇔ optimalizovali využívanie elektriny, ~~napríklad okrem iného~~ poskytovaním služieb energetického ☒ manažérstva ☒ ~~hospodárenia~~, vyvíjaním pokrokových cenových vzorcov alebo podľa potreby zavádzaním ⇒ interoperabilných ⇔ inteligentných meracích systémov či inteligentných sústav.

↓ nový

2. Členské štáty zabezpečia na svojom území zavedenie inteligentných meracích systémov, ktoré odberateľom pomôžu v aktívnej účasti na trhu s elektrinou. Takéto zavedenie môže podliehať posúdeniu nákladov a prínosov, ktoré sa vykoná podľa zásad stanovených v prílohe III.
3. Členské štáty, ktoré k zavedeniu pristúpia, prijímú a uverejnia minimálne funkčné a technické požiadavky na inteligentné meracie systémy, ktoré sa majú zaviesť na ich území, v súlade s ustanoveniami článku 20 a prílohy III. Členské štáty zabezpečia interoperabilitu týchto inteligentných meracích systémov, ako aj ich pripojiteľnosť k odberateľským platformám energetického hospodárenia. V tomto smere musia členské štáty náležite prihliadať na využitie dostupných relevantných noriem vrátane tých, ktoré umožňujú interoperabilitu, ako aj na osvedčené postupy a význam vývoja vnútorného trhu s elektrinou.
4. Členské štáty, ktoré pristúpia k zavedeniu inteligentného merania, zabezpečia, aby koncoví odberatelia prispievali k súvisiacim nákladom na zavedenie transparentným a nediskriminačným spôsobom. Členské štáty musia pravidelne monitorovať toto zavádzanie na svojom území s cieľom sledovať vývoj nákladov a prínosov v celom hodnotovom reťazci vrátane čistých prínosov pre odberateľov.
5. Ak je výsledok posúdenia nákladov a prínosov zavedenia inteligentného merania podľa odseku 2 záporný, členské štáty zabezpečia, aby sa toto posúdenie pravidelne revidovalo v nadväznosti na zmeny východiskových predpokladov, ako aj na technologický a trhový vývoj. Členské štáty zodpovedným útvarami Komisie oznámia výsledok aktualizovaného hospodárskeho posúdenia, keď bude k dispozícii.

Článok 20

Funkcie inteligentného merania

Ak je výsledok posúdenia nákladov a prínosov inteligentného merania podľa článku 19 ods. 2 kladný alebo ak sa inteligentné meranie systematicky zavádza, členské štáty implementujú systémy inteligentného merania v súlade s európskymi normami, ustanoveniami prílohy III a týmito zásadami:

- a) meracie systémy musia presne merať skutočnú spotrebu elektriny a poskytovať koncovým odberateľom informácie o skutočnom čase spotreby. Tieto informácie sa koncovým odberateľom jednoducho sprístupnia a zobrazia bez dodatočných nákladov takmer v reálnom čase, aby podporovali automatizované programy energetickej efektívnosti, riadenie odberu a iné služby;
- b) bezpečnosť inteligentných meracích systémov a dátovej komunikácie sa zabezpečí v súlade s príslušnou legislatívou Únie v oblasti bezpečnosti, pričom sa náležite zohľadnia najlepšie dostupné techniky zabezpečenia najvyššej úrovne ochrany kybernetickej bezpečnosti;
- c) ochrana súkromia a osobných údajov koncových odberateľov sa zabezpečí v súlade s príslušnou legislatívou Únie v oblasti ochrany údajov a súkromia;
- d) prevádzkovatelia meradiel zabezpečia, aby meradlo alebo meradlá aktívnych odberateľov, ktorí sami vyrábajú vlastnú elektrinu, dokázali vyjadriť elektrinu poskytnutú do siete zariadeniami aktívnych odberateľov;
- e) ak o to koncoví odberatelia požiadajú, údaje z merania nimi poskytnutej a odobranej elektriny sa im sprístupnia prostredníctvom miestneho štandardizovaného komunikačného rozhrania a/alebo vzdialeného prístupu, alebo sa sprístupnia tretej strane konajúcej v ich mene, a to v jednoducho zrozumiteľnom formáte v zmysle článku 24 tak, aby im to umožnilo porovnať podobné ponuky;
- f) koncoví odberatelia musia byť v čase montáže inteligentných meradiel náležite poučení a informovaní, najmä o ich plnom potenciáli z hľadiska spravovania odpočtov a monitorovania spotreby energie, ako aj o získavaní a spracovaní osobných údajov v súlade s platnou legislatívou Únie v oblasti ochrany údajov;
- g) inteligentné meracie systémy musia umožňovať meranie a vyúčtovanie spotreby koncových odberateľov s rovnakým časovým rozlíšením, ako je obdobie zúčtovania odchýlok na vnútroštátnom trhu.

Článok 21

Nárok na inteligentné meradlo

1. Ak je výsledok posúdenia nákladov a prínosov zavedenia inteligentného merania podľa článku 19 ods. 2 záporný a inteligentné meranie sa systematicky nezavádza,

členské štáty zabezpečia, aby mal každý koncový odberateľ na požiadanie a za spravodlivých a primeraných podmienok nárok na montáž inteligentného meradla alebo prípadne na modernizáciu na inteligentné meradlo, ktoré spĺňa tieto požiadavky:

- a) je podľa technických možností vybavené funkciami uvedenými v článku 20 alebo minimálnym súborom funkcií, ktoré stanoví a uverejní členský štát na vnútroštátnej úrovni, a v súlade s ustanoveniami prílohy III;
 - b) je interoperabilné a schopné poskytnúť požadovanú pripojiteľnosť meracej infraštruktúry k odberateľským systémom energetického hospodárenia takmer v reálnom čase.
2. V súvislosti so žiadosťou odberateľa o inteligentné meradlo podľa odseku 1 členské štáty alebo prípadne príslušné orgány určené členskými štátmi:
- a) zabezpečia, aby boli v ponuke pre koncového odberateľa, ktorý si vyžiadal montáž inteligentného meradla, výslovne uvedené a jasne opísané:
 - i) funkcie a interoperabilita, ktoré dané inteligentné meradlo podporuje, ako aj využiteľné služby a výhody, ktoré možno realisticky dosiahnuť vďaka danému inteligentnému meradlu v danom čase,
 - ii) akékoľvek súvisiace náklady, ktoré má znášať koncový odberateľ;
 - b) zabezpečia, aby sa namontovalo v primeranej lehote, najneskôr však tri mesiace od podania žiadosti odberateľom;
 - c) pravidelne, avšak aspoň každé dva roky, prehodnocujú a uverejňujú súvisiace náklady a monitorujú ich vývoj v nadväznosti na technologický pokrok a potenciálnu modernizáciu meracích systémov.

Článok 22

Konvenčné meranie

1. Ak koncoví odberatelia nemajú inteligentné meradlá, členské štáty zabezpečia, aby im boli poskytnuté individuálne konvenčné meradlá, ktoré presne merajú ich skutočnú spotrebu.
2. Členské štáty zabezpečia, aby koncoví odberatelia dokázali svoje konvenčné meradlá ľahko odčítať, buď priamo alebo nepriamo prostredníctvom online rozhrania či iného vhodného rozhrania.

Článok 23

Spravovanie údajov

1. Pri stanovovaní pravidiel spravovania a výmeny údajov členské štáty alebo prípadne nimi stanovené príslušné orgány určia oprávnené strany, ktoré smú mať prístup k údajom koncového odberateľa s jeho výslovným súhlasom v súlade s nariadením

Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679⁵². Údaje na účely tejto smernice zahŕňajú údaje o meraní a spotrebe, ako aj údaje odberateľa potrebné na zmenu dodávateľa. Oprávnené strany zahŕňajú aspoň odberateľov, dodávateľov, prevádzkovateľov prenosových a distribučných sústav, agregátorov, spoločnosti poskytujúce energetické služby a iné strany, ktoré odberateľom poskytujú energetické alebo iné služby.

2. Členské štáty zorganizujú spravovanie údajov s cieľom zaistiť efektívny prístup k údajom a ich výmenu. Nezávisle od modelu spravovania údajov, ktorý uplatní každý členský štát, strana alebo strany zodpovedné za spravovanie údajov poskytnú každej oprávnenej strane s výslovným súhlasom koncového odberateľa prístup k údajom daného koncového odberateľa. Oprávnené strany by mali vyžadované údaje dostávať k dispozícii simultánne a na nediskriminačnom základe. Prístup k údajom musí byť jednoduchý, pričom príslušné postupy sa sprístupnia verejnosti.
3. Členské štáty alebo prípadne nimi stanovené príslušné orgány schvália a certifikujú strany, ktoré spravujú údaje, s cieľom zaistiť súlad týchto strán s požiadavkami tejto smernice. Bez toho, aby boli dotknuté úlohy zodpovedných osôb v zmysle nariadenia (EÚ) 2016/679, sa môžu členské štáty rozhodnúť vyžadovať, aby strany spravujúce údaje vymenovali subjekty zodpovedné za dodržiavanie pravidiel, ktoré nesú zodpovednosť za monitorovanie vykonávania opatrení prijatých relevantnými stranami na zaistenie nediskriminačného prístupu k údajom a súladu s požiadavkami tejto smernice. Od subjektov zodpovedných za dodržiavanie pravidiel alebo subjektov určených podľa článku 35 ods. 2 písm. d) sa môže vyžadovať, aby plnili povinnosti podľa tohto odseku.
4. Odberateľom sa za prístup k ich údajom nesmú účtovať nijaké dodatočné náklady. Členské štáty sú zodpovedné za stanovenie relevantných nákladov na prístup oprávnených strán k údajom. Regulované subjekty poskytujúce dátové služby z tejto činnosti nesmú tvoriť zisk.

Článok 24 **Formát údajov**

1. Členské štáty určia spoločný formát údajov a transparentný postup prístupu oprávnených strán k údajom uvedeným v článku 23 ods. 1 v záujme podpory hospodárskej súťaže na maloobchodnom trhu a zabránenia nadmerným administratívnym nákladom pre oprávnené strany.
2. Komisia vykonávacími aktmi prijatými v súlade s poradným postupom uvedeným v článku 68 určí spoločný celoeurópsky formát údajov, ako aj nediskriminačné a transparentné postupy prístupu k údajom uvedeným v článku 23 ods. 1, ktoré nahradia národné formáty údajov a postupy prijaté členskými štátmi podľa odseku 1. Členské štáty zabezpečia, aby účastníci trhu uplatňovali spoločný celoeurópsky formát údajov.

⁵²

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)

Článok 25

⊗ **Jednotné kontaktné miesta** ⊗

~~12.~~ Členské štáty zabezpečia ustanovenie jedného kontaktného miesta, ktoré bude odberateľom poskytovať všetky potrebné informácie o ich právach, platných právnych predpisoch a dostupných prostriedkoch na urovnávanie sporov v prípade sporu. Takéto kontaktné miesta môžu byť súčasťou všeobecných informačných miest pre spotrebiteľov.

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)

~~16. Komisia vypracuje po porade s príslušnými zainteresovanými stranami vrátane členských štátov, národných regulačných orgánov, spotrebiteľských organizácií, elektroenergetických podnikov a na základe dosiahnutých úspechov aj sociálnych partnerov jasný a stručný zoznam pre spotrebiteľov energie s praktickými informáciami o ich právach. Členské štáty zabezpečia, aby dodávatelia elektriny alebo prevádzkovatelia distribučných sústav v spolupráci s regulačným orgánom prijali potrebné opatrenia na oboznámenie všetkých svojich spotrebiteľov s kópiou zoznamu pre spotrebiteľov energie a aby zabezpečili jeho zverejnenie.~~

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)
⇒ nový

Článok 26

⊗ **Právo na mimosúdne urovnávanie sporov** ⊗

~~13.~~ Členské štáty zabezpečia, aby ~~existoval nezávislý mechanizmus, ako napríklad ombudsman pre odvetvie energetiky alebo orgán zastupujúci spotrebiteľov, na účinné vybavovanie sťažností a mimosúdne urovnávanie sporov.~~ ⇒ odberatelia mali prístup k jednoduchým, spravodlivým, transparentným, nezávislým, účinným a efektívnym mechanizmom mimosúdneho urovnávania sporov o právach a povinnostiach stanovených v tejto smernici. Ak je odberateľ spotrebiteľom v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/11/EÚ⁵³, takéto mechanizmy mimosúdneho vyrovnanja musia byť v súlade s kvalitatívnymi požiadavkami stanovenými v smernici 2013/11/EÚ a musia poskytovať systém náhrady a/alebo kompenzácie, ak sú zaručené ⇐.

⁵³ Ú. v. EÚ L 165, 18.6.2013, s. 63 – 79.

Článok ~~3~~ 27

☒ Univerzálna služba ☒

1. ~~2.~~ Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia elektriny v domácnosti, a ak to členské štáty uznajú za vhodné, aj malé podniky (konkrétne podniky s menej ako 50 zamestnancami a s ročným obrátom alebo súvahou nepresahujúcou 10 miliónov EUR) využívali univerzálnu službu, teda právo na dodávku elektriny na ich území v stanovenej kvalite za ☒ konkurencieschopné ☒ ~~primerané~~, jednoducho a jasne porovnateľné, transparentné a nediskriminačné ceny. Na zabezpečenie poskytovania univerzálnej služby môžu členské štáty určiť dodávateľa poslednej inštancie. Členské štáty uložia distribučným spoločnostiam povinnosť pripojiť odberateľov do svojej sústavy za podmienok a pri dodržaní taríf stanovených v súlade s postupom ustanoveným v článku 59 ods. 6. ~~37 ods. 6. Žiadne ustanovenie tejto~~ Táto smernica nebráni členským štátom, aby posilňovali trhovú pozíciu odberateľov elektriny v domácnosti a malých a stredných odberateľov podporovaním možností dobrovoľného združovania sa na účely zastupovania tejto skupiny odberateľov.
2. ~~Prvý pododsek 1~~ Odsek 1 sa vykonáva transparentným a nediskriminačným spôsobom a nebráni ~~otváraniu trhu~~ ☒ slobodnej voľbe dodávateľa ☒ ~~ustanovenejému~~ v článku 4 ~~33~~.

Článok ~~3~~ 28

☒ Zraniteľní odberatelia ☒

1. ~~7.~~ Členské štáty prijímú náležité opatrenia na ochranu ~~koncových~~ odberateľov a zabezpečia najmä, aby existovali dostatočné záruky na ochranu zraniteľných odberateľov. V tejto súvislosti každý členský štát vymedzí koncept zraniteľných odberateľov, ktorý sa môže vzťahovať na energetickú chudobu a okrem iného môže ustanoviť zákaz odpojenia takýchto odberateľov ☒ od elektriny ☒ v kritických časoch. Členské štáty zabezpečia dodržiavanie práv a povinností spojených so zraniteľnými odberateľmi. Prijímú najmä opatrenia na ochranu odberateľov z odľahlých oblastí. Zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, najmä vzhľadom na transparentnosť týkajúcu sa zmluvných podmienok, všeobecných informácií a mechanizmov na urovnávanie sporov. ~~Členské štáty zabezpečia, aby oprávnený odberateľ bol naozaj ľahko schopný prejsť k novému dodávateľovi. Tieto opatrenia musia zahŕňať opatrenia uvedené v prílohe I, aspoň pokiaľ ide o odberateľov elektriny v domácnosti.~~
2. ~~8.~~ Členské štáty prijímú vhodné opatrenia, napríklad národné energetické akčné plány, ☒ ktorými poskytnú ☒ a výhody v systémoch sociálneho zabezpečenia na zabezpečenie nevyhnutných dodávok elektriny pre zraniteľných odberateľov alebo na podporu zlepšenia energetickej účinnosti, s cieľom zaoberať sa ☒ zistenými prípadmi ☒ energetickej ~~chudoby~~ ~~chudobou~~, a to i v širšom kontexte chudoby. Tieto opatrenia nesmú brániť účinnému otvoreniu trhu stanovenému v článku 4 ~~33~~ ani fungovaniu trhu a v prípade potreby sa oznámi Komisii v súlade s ustanoveniami

článku 9 ods. 4 ~~odsek 15 tohto článku~~. Toto oznámenie môže obsahovať aj opatrenia prijaté v rámci všeobecného systému sociálneho zabezpečenia.

↓ nový

Článok 29 Energetická chudoba

Členské štáty vymedzia súbor kritérií na meranie energetickej chudoby. Členské štáty priebežne monitorujú počet domácností zasiahnutých energetickou chudobou a Komisiu informujú o vývoji energetickej chudoby a opatreniach prijatých na jej prevenciu každé dva roky v rámci integrovaných národných správ členských štátov o pokroku v oblasti energetiky a klímy podľa článku 21 [nariadenia o riadení podľa návrhu COM(2016) 759].

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)
⇒ nový

~~Článok 4~~ ~~Monitorovanie bezpečnosti dodávky~~

~~Členské štáty zabezpečujú monitorovanie bezpečnosti dodávky. Pokiaľ to členské štáty považujú za vhodné, môžu touto úlohou poveriť regulačné orgány uvedené v článku 35. Toto monitorovanie sa vzťahuje najmä na rovnováhu medzi ponukou a dopytom na národnom trhu, úroveň očakávaného budúceho dopytu, predpokladané dodatočné kapacity, ktoré sa plánujú alebo sú vo výstavbe, a kvalitu a úroveň údržby sústav, ako aj opatrenia na pokrytie dopytu počas špičky a na riešenie výpadkov jedného alebo viacerých dodávateľov. Príslušné orgány každé dva roky do 31. júla uverejnia správu, v ktorej sa uvádzajú zistenia vyplývajúce z monitorovania týchto záležitostí, ako aj všetky prijaté alebo plánované opatrenia na ich riešenie, a bezodkladne túto správu zašlú Komisii.~~

~~Článok 5~~ ~~Technické pravidlá~~

~~Regulačné orgány, ak tak stanovili členské štáty, alebo členské štáty zabezpečia určenie kritérií technickej bezpečnosti a vypracovanie a zverejnenie technických pravidiel, ktorými sa stanovujú minimálne technicko-konštrukčné a prevádzkové požiadavky na pripájanie do sústavy výrobných zariadení, distribučných sústav, priamo pripojených zariadení spotrebiteľov, okruhov prepojení a priamych vedení. Tieto technické pravidlá musia zabezpečovať interoperabilitu sústav a byť objektívne a nediskriminačné. V prípade potreby vydá agentúra príslušné odporúčania zamerané na dosiahnutie súladu s týmito pravidlami. Tieto pravidlá sa oznámia Komisii v súlade s článkom 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/34/ES z 22. júna 1998, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti.~~

Článok 6

Podpora regionálnej spolupráce

- ~~1. Členské štáty a regulačné orgány navzájom spolupracujú v záujme integrácie svojich národných trhov na jednej alebo viacerých regionálnych úrovniach ako prvý krok k vytvoreniu plne liberalizovaného vnútorného trhu. Regulačné orgány, ak tak stanovia členské štáty, alebo členské štáty predovšetkým podporujú a uľahčujú spoluprácu prevádzkovateľov prenosových sústav na regionálnej úrovni vrátane cezhraničných otázok s cieľom vytvoriť konkurencieschopný vnútorný trh s elektrinou, ako aj podporiť zosúladenie ich právneho, regulačného a technického rámca, a tiež uľahčujú integráciu izolovaných systémov, ktoré tvoria energetické ostrovy existujúce v Spoločenstve. Medzi zemepisné oblasti, ktorých sa táto regionálna spolupráca týka, patria zemepisné oblasti stanovené v súlade s článkom 12 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009. Táto spolupráca sa môže týkať i iných zemepisných oblastí.~~
- ~~2. Agentúra spolupracuje s národnými regulačnými orgánmi a prevádzkovateľmi prenosových sústav s cieľom zabezpečiť kompatibilitu regulačných rámcov medzi regiónmi a vytvoriť konkurencieschopný vnútorný trh s elektrinou. Agentúra predkladá vhodné opatrenia, ak sa domnieva, že treba vypracovať záväzné pravidlá tejto spolupráce.~~
- ~~3. Členské štáty prostredníctvom vykonávania tejto smernice zabezpečia, aby prevádzkovatelia prenosových sústav mali na regionálnej úrovni jeden alebo viaceré integrované systémy, ktoré by pokrývali dva alebo viacero členských štátov na účely pridelovania kapacity a kontroly bezpečnosti sústavy.~~
- ~~4. Ak majú vertikálne integrovaní prevádzkovatelia prenosových sústav účasť na spoločnom podniku vytvorenom na účely uskutočňovania tejto spolupráce, tento spoločný podnik vypracuje a plní program súladu, v ktorom sa stanovujú opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť vylúčenie diskriminačného správania a správania, ktoré je v rozpore s hospodárskou súťažou. V programe súladu sa stanovujú osobitné povinnosti zamestnancov na splnenie cieľa, ktorým je vylúčenie diskriminačného správania a správania, ktoré je v rozpore s hospodárskou súťažou. Program podlieha schváleniu agentúrou. Dodržiavanie tohto programu nezávisle monitorujú subjekty zodpovedné za zabezpečenie súladu vertikálne integrovaných prevádzkovateľov prenosových sústav.~~

KAPITOLA IV~~VI~~

PREVÁDZKA DISTRIBUČNEJ SÚSTAVY

Článok 30~~24~~

Určenie prevádzkovateľov distribučných sústav

Členské štáty určia alebo vyžadujú, aby podniky, ktoré vlastnia alebo sú zodpovedné za distribučné sústavy, určili jedného alebo viacerých prevádzkovateľov distribučných sústav na obdobie určené členskými štátmi vzhľadom na zváženie účinnosti a hospodárskej rovnováhy. ~~Členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia distribučných sústav konali v súlade s článkami 25, 26 a 27.~~

Úlohy prevádzkovateľov distribučných sústav

1. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy zodpovedá za zabezpečenie toho, že sústava dlhodobo vyhovuje odôvodneným požiadavkám na distribúciu elektriny, za prevádzku, údržbu a ☒ za hospodárnych podmienok ☒ ~~v závislosti od ekonomických podmienok~~ za rozvoj bezpečnej, spoľahlivej a účinnej distribučnej sústavy elektriny vo svojej oblasti s náležitým ohľadom na životné prostredie a energetickú účinnosť.
2. V žiadnom prípade nesmie diskriminovať užívateľov sústavy alebo skupiny užívateľov sústavy, najmä nie v prospech svojich príbuzných podnikov.
3. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy poskytuje užívateľom sústavy informácie, ktoré potrebujú na ~~účinný~~ ☒ efektívny ☒ prístup do sústavy a jej užívanie.
4. Členský štát môže ~~pri dispečingu výrobných zariadení~~ od prevádzkovateľa distribučnej sústavy požadovať, aby ☒ pri dispečingu výrobných zariadení ☒ dával prednosť výrobným zariadeniam využívajúcim obnoviteľné zdroje energie ~~alebo odpad~~ alebo vyrábajúcim kombinované teplo a elektrinu ⇨ v súlade s článkom 11 [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2] ⇨.
5. Každý prevádzkovateľ distribučnej sústavy, pokiaľ vykonáva takúto činnosť, zabezpečuje energiu na pokrývanie energetických strát a ~~rezervné kapacity~~ ⇨ nefrekvenčné podporné služby ⇨ v sústave transparentnými, nediskriminačnými a trhovými postupmi. ~~Touto požiadavkou nie sú dotknuté práva na používanie elektriny získanej na základe zmlúv uzatvorených pred 1. januárom 2002.~~ ⇨ Pokiaľ nie je analýzou nákladov a prínosov odôvodnené inak, zabezpečenie nefrekvenčných podporných služieb prevádzkovateľom distribučnej sústavy musí byť transparentné, nediskriminačné a trhové, pričom musí zaisťovať účinné zapojenie všetkých účastníkov trhu vrátane obnoviteľných zdrojov energie, riadenia odberu, zariadení na uskladňovanie energie a agregátorov, a to najmä tým, že sa od regulačných orgánov alebo prevádzkovateľov distribučných sústav v úzkej spolupráci so všetkými účastníkmi trhu vyžaduje vymedzenie technických postupov účasti na týchto trhoch na základe technických požiadaviek týchto trhov a možností všetkých účastníkov trhu ⇨.
- ~~6. Pokiaľ je prevádzkovateľ distribučnej sústavy zodpovedný za vyrovňovanie distribučnej sústavy, pravidlá, ktoré prijíma na tento účel, vrátane pravidiel účtovania poplatkov užívateľom ich sústav za odchýlku musia byť objektívne, transparentné a nediskriminačné. Podmienky poskytovania takýchto služieb prevádzkovateľmi distribučných sústav vrátane pravidiel a taríf sa stanovujú v súlade s článkom 37 ods. 6 nediskriminačným spôsobom, ktorý odzrkadľuje náklady, a uverejňujú sa.~~
- ~~7. Pri plánovaní rozvoja distribučnej sústavy prevádzkovateľ distribučnej sústavy zvažuje opatrenia na riadenie energetickej účinnosti/riadenie na strane dopytu a/alebo distribuovanú výrobu, ktoré by mohli nahradiť potrebu modernizácie alebo nahradenia elektrárenských kapacít.~~

Článok 32

Úlohy prevádzkovateľov distribučných sústav z hľadiska využívania flexibility

1. Členské štáty zabezpečia potrebný regulačný rámec, ktorý prevádzkovateľom distribučných sústav umožní a stimuluje ich k obstarávaniu služieb s cieľom zvýšiť efektívnosť prevádzky a rozvoja distribučnej sústavy vrátane miestneho riadenia preťaženia. Regulačné rámce musia najmä umožňovať prevádzkovateľom distribučných sústav obstarávať služby zo zdrojov ako distribuovaná výroba, riadenie odberu alebo uskladňovanie, a zároveň zväziť opatrenia energetickej efektívnosti, ktoré môžu nahradiť potrebu modernizovať alebo nahrádzať elektrickú kapacitu a ktoré podporujú efektívnu a bezpečnú prevádzku distribučnej sústavy. Prevádzkovatelia distribučných sústav musia tieto služby obstarávať transparentnými, nediskriminačnými a trhovými postupmi.

Prevádzkovatelia distribučných sústav vymedzia pre obstarávané služby štandardizované trhové produkty, ktoré zabezpečia účinné zapojenie všetkých účastníkov trhu vrátane obnoviteľných zdrojov energie, riadenia odberu a agregátorov. Prevádzkovatelia distribučných sústav si vymieňajú všetky potrebné informácie a koordinujú svoju činnosť s prevádzkovateľmi prenosových sústav s cieľom zabezpečiť optimálne využitie zdrojov a bezpečnú a efektívnu prevádzku sústavy, ako aj s cieľom uľahčiť rozvoj trhu. Prevádzkovatelia distribučných sústav musia byť za obstarávanie takýchto služieb primerane odmeňovaní, aby si pokryli aspoň zodpovedajúce výdavky vrátane výdavkov na potrebné informačné a komunikačné technológie, a to aj výdavkov, ktoré zodpovedajú potrebnej informačnej a komunikačnej infraštruktúre.

2. Rozvoj distribučnej sústavy musí byť založený na transparentnom pláne rozvoja sústavy, ktorý prevádzkovatelia distribučných sústav predkladajú regulačnému orgánu každé dva roky. Plán rozvoja sústavy musí zahŕňať plánované investície na najbližších päť až desať rokov s osobitným dôrazom na hlavnú distribučnú infraštruktúru potrebnú na pripojenie novej výrobnnej kapacity a nového odberu vrátane nabíjacích staníc pre elektrické vozidlá. V pláne rozvoja sústavy sa zároveň musí preukazovať využitie riadenia odberu, energetickej efektívnosti, zariadení na uskladňovanie energie alebo iných zdrojov, ktoré prevádzkovateľ distribučnej sústavy využíva ako alternatívu k rozširovaniu sústavy.

Regulačný orgán konzultuje plán rozvoja sústavy so všetkými súčasnými alebo potenciálnymi užívateľmi sústavy. Regulačný orgán uverejní výsledky postupu konzultácie navrhovaných investícií.

Členské štáty sa môžu rozhodnúť neuplatňovať túto povinnosť na integrované podniky, ktoré poskytujú služby menej než 100 000 pripojeným spotrebiteľom alebo obsluhujú izolované sústavy.

Článok 33

Integrácia elektromobility do elektrizačnej sústavy

1. Členské štáty zabezpečia potrebný regulačný rámec, ktorý umožní pripojenie verejne prístupných a súkromných nabíjacích staníc do distribučných sústav. Členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia distribučných sústav na nediskriminačnom základe spolupracovali s akýmkoľvek podnikom, ktorý vlastní, vyvíja, prevádzkuje alebo spravuje nabíjacie stanice pre elektrické vozidlá, a to aj z hľadiska pripojenia do siete.
2. Členské štáty môžu povoliť prevádzkovateľom distribučných sústav vlastníť, vyvíjať, spravovať alebo prevádzkovať nabíjacie stanice pre elektrické vozidlá, iba ak sú splnené tieto podmienky:
 - a) iné strany v otvorenom a transparentnom výberovom konaní neprejavili záujem vlastníť, vyvíjať, spravovať či prevádzkovať nabíjacie stanice pre elektrické vozidlá;
 - b) regulačný orgán udelil súhlas.
3. Na prevádzkovateľov distribučných sústav, ktorí vlastnia, vyvíjajú, prevádzkujú alebo spravujú nabíjacie stanice, sa vzťahujú články 35 a 56.
4. Členské štáty v pravidelných intervaloch alebo aspoň každých päť rokov zorganizujú verejnú konzultáciu na prehodnotenie potenciálneho záujmu trhových aktérov o vlastníctvo, vývoj, prevádzku alebo spravovanie nabíjacích staníc pre elektrické vozidlá. Ak z takejto verejnej konzultácie vyplynie, že tretie strany sú schopné takéto stanice vlastníť, vyvíjať, prevádzkovať alebo spravovať, členské štáty zabezpečia postupné ukončenie činnosti prevádzkovateľov distribučnej sústavy v tejto oblasti.

Článok 34

Úlohy prevádzkovateľov distribučných sústav z hľadiska spravovania údajov

Členské štáty zabezpečia, aby všetky oprávnené strany mali nediskriminačný prístup k údajom za jasných a rovnocenných podmienok. V členských štátoch, kde sú zavedené inteligentné meracie systémy podľa článku 19 a prevádzkovatelia distribučných sústav sa podieľajú na spravovaní údajov, programy súladu uvedené v článku 35 ods. 2 písm. d) musia zahŕňať osobitné opatrenia na vylúčenie diskriminačného prístupu oprávnených strán k údajom v zmysle článku 23. Ak sa na prevádzkovateľov distribučných sústav nevzťahuje článok 35 ods. 1, 2 a 3, členské štáty prijímú všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby vertikálne integrované podniky nemali privilegovaný prístup k údajom na výkon svojich dodávateľských činností.

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)

Článok 35 ~~26~~

Oddelenie prevádzkovateľov distribučných sústav

1. Keď je prevádzkovateľ distribučnej sústavy súčasťou vertikálne integrovaného podniku, ☒ musí byť ☒ ~~je~~ aspoň z hľadiska svojej právnej formy, organizácie a rozhodovania nezávislý od iných činností, ktoré nesúvisia s distribúciou. Týmto pravidlami nevzniká povinnosť oddeliť vlastníctvo aktív prevádzkovateľa distribučnej sústavy od vertikálne integrovaného podniku.
2. Ak je prevádzkovateľ distribučnej sústavy súčasťou vertikálne integrovaného podniku, ☒ musí byť ☒ ~~je~~ okrem ☒ splnenia ☒ požiadaviek uvedených

v odseku 1 nezávislý i z hľadiska svojej organizácie a rozhodovania od iných činností, ktoré nesúvisia s distribúciou. Aby sa to mohlo dosiahnuť, uplatňujú sa minimálne tieto kritériá:

- a) osoby zodpovedné za riadenie prevádzkovateľa distribučnej sústavy sa nesmú zúčastňovať na podnikových štruktúrach integrovaného elektroenergetického podniku priamo alebo nepriamo zodpovedného za každodenné fungovanie výroby, prenosu a dodávky elektriny;
 - b) musia sa prijať vhodné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa profesionálne záujmy osôb zodpovedných za riadenie prevádzkovateľa distribučnej sústavy brali do úvahy spôsobom zaručujúcim, že sú schopné konať nezávisle;
 - c) prevádzkovateľ distribučnej sústavy musí mať účinné rozhodovacie práva nezávislé od integrovaného elektroenergetického podniku, pokiaľ ide o aktíva, ktoré sú potrebné na prevádzku, údržbu alebo rozvoj sústavy. Na účely plnenia týchto úloh musí prevádzkovateľ distribučnej sústavy disponovať potrebnými zdrojmi vrátane ľudských, technických, materiálnych a finančných zdrojov. Toto by nemalo brániť existencii náležitých koordinačných mechanizmov na zabezpečenie toho, aby boli chránené práva materskej spoločnosti dohliadať nad hospodárením a riadením, pokiaľ ide o návratnosť aktív v dcérskej spoločnosti regulovanej nepriamo v súlade s článkom ~~37~~ 59 ods. 6. Materskej spoločnosti toto konkrétne umožňuje schvaľovať ročný finančný plán alebo akýkoľvek zodpovedajúci nástroj prevádzkovateľa distribučnej sústavy a stanovovať celkové limity pre úroveň zadlženia dcérskej spoločnosti. Materskej spoločnosti sa tým nepovoľuje vydávať pokyny týkajúce sa každodennej prevádzky, ani pokiaľ ide o jednotlivé rozhodnutia týkajúce sa výstavby alebo modernizácie distribučných vedení, ktoré nepresahujú podmienky schváleného finančného plánu ☒ , ☒ alebo ktoréhokoľvek zodpovedajúceho nástroja; a
 - d) prevádzkovateľ distribučnej sústavy musí vypracovať program súladu, v ktorom sa uvedú opatrenia prijaté na zabezpečenie vylúčenia diskriminačného správania, a zabezpečiť primerané monitorovanie dodržiavania tohto programu. V programe súladu sa stanovujú špecifické povinnosti zamestnancov na splnenie tohto cieľa. Výročnú správu, v ktorej sa uvedú prijaté opatrenia, predkladá osoba alebo subjekt zodpovedný za monitorovanie programu súladu, subjekt prevádzkovateľa distribučnej sústavy zodpovedný za zabezpečenie súladu prevádzkovateľa distribučnej sústavy, regulačnému orgánu uvedenému v článku ~~35~~ 57 ods. 1 a táto správa sa uverejňuje. Subjekt prevádzkovateľa distribučnej sústavy zodpovedný za zabezpečenie súladu prevádzkovateľa distribučnej sústavy je úplne nezávislý a má prístup ku všetkým informáciám prevádzkovateľa distribučnej sústavy a prepojených podnikov potrebným na splnenie svojej úlohy.
3. Ak je prevádzkovateľ distribučnej sústavy súčasťou vertikálne integrovaného podniku, členské štáty zabezpečia, aby sa činnosti prevádzkovateľa distribučnej sústavy monitorovali regulačnými ☒ orgánmi ☒ alebo inými príslušnými subjektmi, aby nemohol svoju vertikálnu integráciu využiť na narušenie hospodárskej súťaže. Vertikálne integrovaní prevádzkovatelia distribučných sústav musia pri svojej komunikácii a označovaní dbať najmä na to, aby nedošlo k zámene v súvislosti so samostatnou identitou dodávateľskej pobočky vertikálne integrovaného podniku.
4. Členské štáty sa môžu rozhodnúť neuplatňovať odseky 1, 2 a 3 na integrované elektroenergetické podniky, ktoré poskytujú služby menej než 100_000 pripojeným odberateľom alebo obsluhujú malé izolované sústavy.

Článok 36

Vlastníctvo zariadení na uskladňovanie

1. Prevádzkovatelia distribučných sústav nesmú vlastníť, vyvíjať, spravovať alebo prevádzkovať zariadenia na uskladňovanie energie.
2. Odchyľne od odseku 1 môžu členské štáty povoliť, aby prevádzkovatelia distribučných sústav vlastnili, vyvíjali, spravovali alebo prevádzkovali zariadenia na uskladňovanie, iba ak sú splnené tieto podmienky:
 - a) iné strany v otvorenom a transparentnom výberovom konaní neprejavili záujem vlastníť, vyvíjať, spravovať či prevádzkovať zariadenia na uskladňovanie;
 - b) takéto zariadenia sú potrebné na to, aby prevádzkovatelia distribučných sústav plnili svoje povinnosti vyplývajúce z tejto smernice v záujme efektívnej, spoľahlivej a bezpečnej prevádzky distribučnej sústavy, a
 - c) regulačný orgán vyhodnotil potrebu takejto odchýlky zohľadňujúc podmienky uvedené v písmenách a) a b) a udelil súhlas.
3. Na prevádzkovateľov distribučných sústav, ktorí vlastnia, vyvíjajú, prevádzkujú alebo spravujú zariadenia na uskladňovanie energie, sa vzťahujú články 35 a 56.
4. Regulačné orgány v pravidelných intervaloch alebo aspoň každých päť rokov zorganizujú verejnú konzultáciu na prehodnotenie potenciálneho záujmu trhových aktérov o vlastníctvo, vývoj, prevádzku alebo spravovanie zariadení na uskladňovanie energie. Ak z takejto verejnej konzultácie vyplynie, že tretie strany sú schopné takéto zariadenia vlastníť, vyvíjať, prevádzkovať alebo spravovať, členské štáty zabezpečia postupné ukončenie činnosti prevádzkovateľov distribučnej sústavy v tejto oblasti.

Článok ~~37~~ 27

Povinnosť zachovania dôvernosti informácií prevádzkovateľmi distribučných sústav

Bez toho, aby bol dotknutý článok ~~55~~ 30 alebo ktorákoľvek iná zákonná povinnosť zverejňovať informácie, prevádzkovateľ distribučnej sústavy zachováva dôvernosť citlivých obchodných informácií získaných v priebehu vykonávania svojej obchodnej činnosti a zabráni tomu, aby boli informácie o jeho vlastných činnostiach, ktoré môžu byť z obchodného hľadiska výhodné, zverejnené diskriminačným spôsobom.

Článok ~~38~~ 28
Uzavreté distribučné sústavy

1. Členské štáty môžu stanoviť, že národné regulačné alebo iné príslušné orgány budú klasifikovať sústavu na distribúciu elektriny v rámci geograficky ☒ ohraničenej lokality priemyselných, obchodných alebo zdieľaných činností ☒ ~~vymedzeného priemyselného, obchodného alebo zdieľaného miesta služby~~, ktorou sa bez toho, aby bol dotknutý odsek 4, nezasobujú odberatelia elektriny v domácnosti, ako uzavretú distribučnú sústavu, ak:
 - a) sú prevádzkové alebo výrobné postupy užívateľov tejto sústavy z osobitných technických alebo bezpečnostných dôvodov integrované alebo
 - b) táto sústava distribuuje elektrinu primárne vlastníkovi alebo prevádzkovateľovi sústavy alebo jeho príbuzným podnikom.
2. Členské štáty môžu stanoviť, aby národné regulačné orgány vyňali prevádzkovateľa uzavretej distribučnej sústavy z:
 - a) požiadaviek podľa článku ~~31~~ 25 ods. 5 týkajúcich sa zabezpečovania využívanej energie na pokrývanie energetických strát a ~~rezervné kapacity~~ ⇒ nefrekvenčných podporných služieb ⇐ vo vlastnej sústave v súlade s transparentnými, nediskriminačnými a trhovými postupmi;
 - b) požiadavky podľa článku ~~6~~ 32 ods. 1, aby tarify alebo metodiky ich výpočtu boli pred nadobudnutím ich účinnosti schválené v súlade s článkom 59 ods. ~~1~~ 37.
3. Ak sa udelí výnimka podľa odseku 2, uplatniteľné tarify alebo metodiky ich výpočtu sa prehodnotia a schvália v súlade s článkom 59 ods. ~~1~~ 37 na žiadosť užívateľa uzavretej distribučnej sústavy.
4. Príležitostné využívanie distribučnej sústavy malým počtom domácností, ktorých členovia sú v zamestnaneckom alebo inom ☒ podobnom ☒ vzťahu k vlastníkovi distribučnej sústavy a ktoré sa nachádzajú v oblasti, ktorú zásobuje uzavretá distribučná sústava, nevylučuje poskytnutie výnimiek podľa odseku 2.

⇓ nový

5. Uzavreté distribučné sústavy sa na účely tejto smernice považujú za distribučné sústavy.

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)
⇒ nový

Článok ~~39~~ 29
Kombinovaný prevádzkovateľ

Článok ~~26~~ 35 ods. 1 nebráni činnosti prevádzkovateľa kombinovanej prenosovej a distribučnej sústavy za predpokladu, že tento prevádzkovateľ dodržiava ustanovenia článku ~~9~~ 43 ods. 1 alebo článkov ~~44~~ 43 a ~~45~~ 44 alebo oddielu 3 kapitoly VI kapitoly V alebo sa naň vzťahuje článok ~~44~~ 66 ods. 2.

Kapitola ~~IV~~ V

~~☒~~ VŠEOBECNÉ PRAVIDLÁ PLATNÉ PRE PREVÁDZKOVATEĽA ~~☒~~ ~~PREVÁDZKA~~ PRENOSOVEJ SÚSTAVY

Článok 40 ~~42~~

Úlohy prevádzkovateľov prenosových sústav

1. Každý prevádzkovateľ prenosovej sústavy je zodpovedný za:
 - a) zabezpečenie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primerané požiadavky na prenos elektriny, prevádzku, udržiavanie a rozvoj bezpečných, spoľahlivých a efektívnych prenosových sústav za hospodárnych podmienok s náležitým ohľadom na životné prostredie ⇨, a to v úzkej spolupráci so susednými prevádzkovateľmi prenosových sústav a prevádzkovateľmi distribučných sústav ⇐;
 - b) zabezpečenie primeraných prostriedkov na splnenie ☒ svojich ☒ povinností služby;
 - c) prispievanie k bezpečnosti dodávok prostredníctvom primeranej prenosovej kapacity a spoľahlivosti sústavy;
 - d) riadenie tokov elektriny v sústave, berúc do úvahy výmeny s inými prepojenými sústavami. Na tento účel je prevádzkovateľ prenosovej sústavy zodpovedný za zabezpečenie bezpečnej, spoľahlivej a efektívnej elektrizačnej sústavy a v tejto súvislosti za zabezpečenie dostupnosti všetkých ☒ potrebných ☒ podporných služieb vrátane služieb poskytovaných ako reakcia na dopyt ☒ riadenia odberu ☒ ⇨ a uskladňovania energie ⇐, pokiaľ je táto dostupnosť nezávislá od akejkoľvek inej prenosovej sústavy, s ktorou je jeho sústava prepojená;
 - e) poskytovanie prevádzkovateľovi akejkoľvek inej sústavy, s ktorou je jeho sústava prepojená, dostatočných informácií na zabezpečenie bezpečnej a ☒ efektívnej ☒ účinnnej prevádzky, koordinovaného rozvoja a interoperability prepojenej sústavy;
 - f) zabezpečenie nediskriminácie užívateľov sústavy alebo skupín užívateľov sústavy, najmä v prospech s ním príbuzných podnikov;
 - g) poskytovanie informácií užívateľom sústavy, ktoré potrebujú pre účinný prístup do sústavy; a
 - h) výber poplatkov za preťaženie a platieb v rámci kompenzačného mechanizmu medzi prevádzkovateľmi prenosovej sústavy v súlade s článkom 46 ~~43~~ [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2], udeľovanie prístupu tretím stranám a jeho riadenie a poskytovanie odôvodneného vysvetlenia v prípade zamietnutia tohto prístupu, čo monitorujú národné regulačné orgány; prevádzkovatelia prenosovej sústavy; pri plnení svojich úloh podľa tohto článku v prvom rade napomáhajú integrácii trhu.

- i) zabezpečovanie podporných služieb od účastníkov trhu na zaistenie prevádzkovej bezpečnosti;
 - j) prijímanie rámca pre spoluprácu a koordináciu medzi regionálnymi operačnými centrami.
2. Členské štáty môžu stanoviť, že jednu alebo viacero zodpovedností uvedených v odseku 1 písm. a) až j) možno prideliť prevádzkovateľovi prenosovej sústavy inému, než je vlastník prenosovej sústavy, na ktorého by sa príslušné zodpovednosti inak vzťahovali. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy, ktorému sú dané úlohy pridelené, musí byť certifikovaný ako podnik s oddelením vlastníctva a spĺňať požiadavky podľa článku 43, no nemusí vlastniť prenosovú sústavu, za ktorú má zodpovednosť. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy, ktorý danú prenosovú sústavu vlastní, musí spĺňať požiadavky podľa kapitoly VI a byť certifikovaný podľa článku 43.
 3. Pri plnení úloh uvedených v odseku 1 musí prevádzkovateľ prenosovej sústavy zohľadňovať funkcie, ktoré vykonávajú regionálne operačné centrá, a podľa potreby spolupracovať so susediacimi prevádzkovateľmi prenosových sústav.
 4. Pri plnení úloh opísaných v odseku 1 písm. i) musí prevádzkovateľ prenosovej sústavy zaistiť, aby zabezpečovanie služieb vyrovnávania odchýlok, a pokiaľ nie je analýzou nákladov a prínosov odôvodnené inak, nefrekvenčných podporných služieb:
 - a) bolo transparentné, nediskriminačné a trhové;
 - b) zaisťovalo účinné zapojenie všetkých účastníkov trhu vrátane obnoviteľných zdrojov energie, riadenia odberu, zariadení na uskladňovanie energie a agregátorov, a to najmä tým, že sa od regulačných orgánov alebo prevádzkovateľov prenosových sústav v úzkej spolupráci so všetkými účastníkmi trhu bude vyžadovať vymedzenie technických postupov účasti na týchto trhoch na základe technických požiadaviek daných trhov a možností všetkých účastníkov trhu.
 5. Prevádzkovatelia prenosových sústav nesmú vlastniť aktíva poskytujúce podporné služby, pokiaľ nie sú splnené podmienky stanovené v článku 54.

~~Článok 15~~

~~Dispečing a vyrovnávanie~~

- ~~1. Bez toho, aby bola dotknutá dodávka elektriny na základe zmluvných záväzkov vrátane tých, ktoré vyplývajú zo špecifikácií výberového konania, je prevádzkovateľ prenosovej sústavy, pokiaľ vykonáva takúto činnosť, zodpovedný za dispečing výrobných zariadení vo svojej oblasti a za určovanie využitia spojovacích vedení s inými sústavami.~~
- ~~2. Dispečing výrobných zariadení a využitie spojovacích vedení sa určuje na základe kritérií, ktoré schvália národné regulačné orgány s príslušnou právomocou a ktoré musia byť objektívne, uverejnené a uplatňované nediskriminačným spôsobom, čím sa zabezpečí riadne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou. Kritéria musia vziať do úvahy hospodársku prioritu elektriny z dostupných výrobných zariadení alebo prenosov spojovacími vedeniami a technické obmedzenia sústavy.~~

- ~~3. Členský štát požiada prevádzkovateľov sústavy, aby konali v súlade s článkom 16 smernice 2009/28/ES pri dispečingu výrobných zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie. Od prevádzkovateľa sústavy môže tiež požadovať, aby pri dispečingu výrobných zariadení uprednostnil kombinovanú výrobu tepla a elektriny.~~
- ~~4. Členský štát môže z dôvodu bezpečnosti dodávky nariadiť, aby bola daná prednosť výrobným zariadeniam používajúcim domáce primárne palivové energetické zdroje v rozsahu, ktorý v akejkoľvek kalendárnom roku neprekračuje 15 % celkovej primárnej energie potrebnej na výrobu elektriny spotrebovanej v dotknutom členskom štáte.~~
- ~~5. Regulačné orgány, ak tak stanovili členské štáty, alebo členské štáty požadujú, aby prevádzkovatelia prenosových sústav dodržiavali minimálne normy pre údržbu a rozvoj prenosovej sústavy vrátane kapacity prepojenia.~~
- ~~6. Pokiaľ vykonávajú takúto činnosť, prevádzkovatelia prenosových sústav obstarávajú energiu, ktorú používajú na krytie energetických strát, a rezervnú kapacitu vo svojich sústavách transparentnými, nediskriminačnými a trhovými postupmi.~~
- ~~7. Pravidlá prijaté prevádzkovateľmi prenosových sústav na vyrovnanie odchýlok v elektrizačnej sústave musia byť objektívne, transparentné a nediskriminačné vrátane pravidiel účtovania poplatkov užívateľom ich sústav za odchýlky. Podmienky poskytovania takýchto služieb zo strany prevádzkovateľov prenosových sústav vrátane pravidiel a taríf sa stanovujú podľa metodiky zlučiteľnej s článkom 37 ods. 6 nediskriminačným spôsobom, ktorý odzrkadľuje náklady, a uverejnia sa.~~

↓ 2009/72/ES (prispôbené)
⇒ nový

Článok ~~41~~ 46

Zachovávanie dôvernosti ☒ a transparentnosti ☒ prevádzkovateľmi prenosových sústav a vlastníckmi prenosových sústav

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok ~~55~~ 30 alebo ktorákoľvek iná zákonná povinnosť poskytovať informácie, každý prevádzkovateľ prenosovej sústavy a každý vlastník prenosovej sústavy zachováva dôvernosť citlivých obchodných informácií získaných v priebehu vykonávania svojej činnosti a zabráni tomu, aby boli informácie o jeho vlastných činnostiach, ktoré môžu byť z obchodného hľadiska výhodné, zverejnené diskriminačným spôsobom. Najmä nezverejní žiadne citlivé obchodné informácie ~~ostatných častí~~ ☒ ostatným častiam ☒ podniku, pokiaľ to nie je potrebné na uskutočnenie obchodnej transakcie. Cieľom zabezpečiť úplné dodržiavanie pravidiel o oddelení informácií členské štáty zabezpečia, aby vlastníci prenosovej sústavy a zvyšok podniku nevyužívali spoločné služby, ako sú spoločné právne služby, okrem čisto administratívnych funkcií a funkcií informačných technológií (IT).
2. Prevádzkovatelia prenosových sústav nesmú v súvislosti s predajom alebo nákupom elektriny realizovaným príbuznými podnikmi zneužívať citlivé obchodné informácie získané od tretích strán v súvislosti s poskytovaním alebo dojednávaním prístupu do sústavy.
3. Informácie potrebné na efektívnu hospodársku súťaž a účinné fungovanie trhu sa

zverejnia. Touto povinnosťou nie je dotknuté zachovávanie dôvernosti citlivých obchodných informácií.

Článok 42~~22~~

Rozhodovacie právomoci týkajúce sa pripojenia nových elektrární do prenosovej sústavy

1. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí vypracovať a uverejniť transparentné a účinné ☒ efektívne ☒ postupy na nediskriminačné pripojenie nových elektrární ☒ a zariadení na uskladňovanie energie ☒ do prenosovej sústavy. Tieto postupy podliehajú schváleniu národnými regulačnými orgánmi.
2. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy nie je oprávnený odmietnuť pripojenie novej elektrárne ☒ alebo zariadenia na uskladňovanie energie ☒ z dôvodu možných obmedzení dostupných kapacít sústavy v budúcnosti, ako napríklad preťaženie vo vzdialených častiach prenosovej sústavy. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy poskytne potrebné informácie.
3. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy nie je oprávnený odmietnuť ~~nový bod~~ ☒ nové miesto ☒ pripojenia z dôvodu, že tým vzniknú dodatočné náklady spojené s potrebným zvýšením kapacity prvkov sústavy, ktoré sú v blízkosti ☒ miesta ☒ ~~k bodu~~ pripojenia.

☒ Kapitola VI

ODDELENIE PREVÁDZKOVATEĽOV PRENOSOVÝCH SÚSTAV ☒

☒ ODDIEL 1

ODDELENIE VLASTNÍCTVA ☒

Článok 43 ~~2~~

Oddelenie ☒ vlastníctva ☒ prenosových sústav a prevádzkovateľov prenosových sústav

1. Členské štáty zabezpečia, aby ~~od 3. marca 2012:~~
 - a) každý podnik, ktorý vlastní prenosovú sústavu, konal ako prevádzkovateľ prenosovej sústavy;
 - b) tá istá osoba alebo osoby neboli oprávnené:
 - priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad podnikom, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, a priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prenosovou sústavou, alebo si v súvislosti s nimi uplatňovať akékoľvek právo, ani
 - priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo nad prenosovou sústavou a priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad podnikom, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, alebo si v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek právo;

- c) tá istá osoba alebo osoby neboli oprávnené vymenúvať členov dozornej rady, správnej rady alebo orgánov, ktoré podnik právne zastupujú, prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prenosovej sústavy a priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad podnikom, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, alebo si v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek právo; a
 - d) tá istá osoba nebola oprávnená byť členom dozornej rady, správnej rady alebo orgánov, ktoré podnik právne zastupujú, podniku, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, a prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prenosovej sústavy.
2. Medzi práva uvedené v odseku 1 písm. b) a c) patria najmä:
- a) právomoc vykonávať hlasovacie práva;
 - b) právomoc vymenúvať členov dozornej rady, správnej rady alebo orgánov, ktoré podnik právne zastupujú; alebo
 - c) vlastníctvo väčšinového podielu.
3. Na účely odseku 1 písm. b) pojem „podnik, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť“ zahŕňa „podnik, ktorý vykonáva ťažobnú alebo dodávateľskú činnosť“ v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES ~~z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom~~⁵⁴, a pojmy „prevádzkovateľ prenosovej sústavy“ a „prenosová sústava“ zahŕňajú „prevádzkovateľa prepravnej siete“ a „prepravnú sieť“ v zmysle uvedenej smernice.
- ~~4. Členské štáty môžu povoliť výnimky z ustanovení odseku 1 písm. b) a c) do 3. marca 2013 pod podmienkou, že prevádzkovatelia prenosových sústav nie sú súčasťou vertikálne integrovaného podniku.~~
4. ~~5.~~ Povinnosť stanovená v odseku 1 písm. a) sa považuje za splnenú v situácii, keď dva alebo viaceré podniky vlastniace prenosové sústavy vytvoria spoločný podnik, ktorý v súvislosti s príslušnými prenosovými sústavami koná ako prevádzkovateľ prenosovej sústavy v dvoch alebo viacerých členských štátoch. Žiadny iný podnik nemôže byť súčasťou spoločného podniku, pokiaľ nebol schválený podľa článku ~~44~~ ~~43~~ ako nezávislý prevádzkovateľ sústavy alebo nezávislý prevádzkovateľ prenosovej sústavy na účely oddielu 3 kapitoly V.
5. ~~6.~~ Ak osoba uvedená v odseku 1 písm. b), c) a d) je členský štát alebo iný verejnoprávny subjekt, dva samostatné verejnoprávne subjekty, ktoré vykonávajú na jednej strane kontrolu nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prenosovou sústavou a na druhej strane kontrolu nad podnikom, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, sa na účely vykonávania tohto článku nepovažujú za tú istú osobu alebo osoby.
6. ~~7.~~ Členské štáty zabezpečia, aby sa citlivé obchodné ~~citlivé~~ informácie uvedené v článku ~~41~~ ~~46~~, ktoré má prevádzkovateľ prenosovej sústavy, ktorý bol súčasťou vertikálne integrovaného podniku, ani personál tohto prevádzkovateľa prenosovej sústavy, neposkytli podnikom, ktoré vykonávajú výrobnú alebo dodávateľskú činnosť.

⁵⁴

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom ((Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 94). ~~126~~

7. ~~8.~~ Ak k 3. septembru 2009 patrí prenosová sústava vertikálne integrovanému podniku, členský štát môže rozhodnúť o neuplatňovaní odseku 1.
- Dotknuté členské štáty v takom prípade:
- a) určia nezávislého prevádzkovateľa sústavy v súlade s článkom ~~44~~ ~~43~~; alebo
 - b) uplatňujú ustanovenia oddielu 3 kapitoly V.
8. ~~9.~~ Ak k 3. septembru 2009 patrí prenosová sústava vertikálne integrovanému podniku a ak sú zavedené opatrenia, ktoré zaručujú väčšiu nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy ako ustanovenia oddielu 3 kapitoly V, členský štát sa môže rozhodnúť neuplatňovať odsek 1.
- ~~9.~~ ~~10.~~ Schváleniu a určeniu podniku za prevádzkovateľa prenosovej sústavy podľa odseku ~~89 tohto článku~~ predchádza jeho certifikácia podľa postupov ustanovených v článku ~~40~~ ~~52~~ ods. 4, 5 a 6 tejto smernice a článku ~~3~~ ~~48~~ [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2], na základe ktorých Komisia overuje, či zavedené opatrenia jednoznačne zaručujú väčšiu nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy ako ustanovenia oddielu 3 kapitoly V.
10. ~~11.~~ Vertikálne integrovanému podniku, ktorý vlastní prenosovú sústavu, sa v žiadnom prípade nemôže zabrániť, aby prijal opatrenia na zabezpečenie súladu s ustanoveniami odseku 1.
11. ~~12.~~ Podniky, ktoré vykonávajú výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, nesmú v žiadnom prípade získať priamo ani nepriamo kontrolu nad oddeleným prevádzkovateľom prenosovej sústavy z členského štátu, ktorý uplatňuje odsek 1, ani si v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek právo.

☒ ODDIEL 2

NEZÁVISLÝ PREVÁDZKOVATEĽ SÚSTAVY ☒

Článok ~~44~~ ~~43~~

Nezávislí prevádzkovatelia sústav

1. Ak k 3. septembru 2009 patrí prenosová sústava vertikálne integrovanému podniku, členské štáty môžu rozhodnúť o neuplatňovaní článku ~~43~~ ~~9~~ ods. 1 a určiť nezávislého prevádzkovateľa sústavy na návrh vlastníka prenosovej sústavy. Toto určenie podlieha schváleniu zo strany Komisie.
2. Členský štát môže schváliť a určiť nezávislého prevádzkovateľa sústavy iba za týchto podmienok:
 - a) kandidujúci prevádzkovateľ preukázal, že spĺňa požiadavky uvedené v článku ~~43~~ ~~9~~ ods. 1 písm. b), c) a d);
 - b) kandidujúci prevádzkovateľ preukázal, že disponuje finančnými, technickými, materiálnymi a ľudskými zdrojmi požadovanými na vykonávanie svojich úloh vyplývajúcich z ustanovení článku ~~40~~ ~~42~~;
 - c) kandidujúci prevádzkovateľ sa zaviazal, že bude plniť 10-ročný plán rozvoja sústavy, ktorý monitoruje regulačný orgán;
 - d) vlastník prenosovej sústavy preukázal svoju schopnosť plniť si povinnosti vyplývajúce z ustanovení odseku 5. Na tento účel poskytne všetky návrhy zmluvných dojednaní s kandidujúcim podnikom a akýmkoľvek iným príslušným subjektom; a

- e) kandidujúci prevádzkovateľ preukázal svoju schopnosť plniť si povinnosti vyplývajúce z ustanovení [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2] vrátane spolupráce s prevádzkovateľmi prenosových sústav na európskej a regionálnej úrovni.
3. Podniky, ktoré regulačný orgán certifikoval ako podniky, ktoré spĺňajú požiadavky článku 53 ~~44~~ a odseku 2 tohto článku, schvaľujú a za nezávislých prevádzkovateľov sústav určujú členské štáty. Uplatňuje sa certifikačný postup uvedený buď v článku 52 ~~40~~ tejto smernice a článku 48 ~~3~~ [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2], alebo v článku 53 ~~44~~ tejto smernice.
4. Každý nezávislý prevádzkovateľ sústavy je zodpovedný za udeľovanie prístupu tretím stranám a jeho riadenie vrátane výberu poplatkov za prístup, poplatkov za preťaženie a platieb v rámci kompenzačného mechanizmu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav v súlade s článkom 46 ~~43~~ [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2], ako aj za prevádzku, údržbu a rozvoj prenosovej sústavy a za zabezpečenie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primeraný dopyt prostredníctvom investičného plánovania. Pri rozvoji prenosovej sústavy je nezávislý prevádzkovateľ sústavy zodpovedný za plánovanie (vrátane postupu na udelenie povolenia) a výstavbu novej infraštruktúry a jej uvedenie do prevádzky. Na tieto účely koná nezávislý prevádzkovateľ sústavy ako prevádzkovateľ prenosovej sústavy v súlade s týmto oddielom ~~touto kapitolou~~. Vlastník prenosovej sústavy nesmie byť zodpovedný za udeľovanie prístupu tretím stranám a jeho riadenie, ani za investičné plánovanie.
5. Ak bol určený nezávislý prevádzkovateľ sústavy, vlastník prenosovej sústavy:
- a) v plnej miere patrične spolupracuje s nezávislým prevádzkovateľom sústavy a podporuje ho na účely splnenia jeho úloh, v rámci čoho mu hlavne poskytuje všetky príslušné informácie;
- b) financuje investície, o ktorých rozhodol nezávislý prevádzkovateľ sústavy a ktoré schválil regulačný orgán, alebo dáva súhlas s ich financovaním akoukoľvek zainteresovanou stranou vrátane nezávislého prevádzkovateľa sústavy. Príslušné dojednania o financovaní podliehajú schváleniu regulačným orgánom. Regulačný orgán sa pred týmto schválením poradí s vlastníkom prenosovej sústavy a ostatnými zainteresovanými stranami;
- c) zabezpečuje krytie zodpovednosti súvisiacej s aktívami sústavy s výnimkou zodpovednosti súvisiacej s úlohami nezávislého prevádzkovateľa sústavy; a
- d) poskytuje záruky na uľahčenie financovania akéhokoľvek rozšírenia sústavy s výnimkou tých investícií, v ktorých prípade dal podľa písmena b) svoj súhlas na financovanie ktoroukoľvek zainteresovanou stranou vrátane nezávislého prevádzkovateľa sústavy.
6. Príslušnému národnému orgánu pre hospodársku súťaž sa v úzkej spolupráci s regulačným orgánom udelia všetky príslušné právomoci na účinné monitorovanie dodržiavania povinností, ktoré vlastníkovi prenosovej sústavy vyplývajú z ustanovení odseku 5.

Článok 45 ~~44~~

Oddelenie vlastníkov prenosovej sústavy

1. Ak bol vymenovaný nezávislý prevádzkovateľ sústavy, ~~☒~~ musí byť ~~☒~~ je vlastník prenosovej sústavy, ktorý je súčasťou vertikálne integrovaného podniku, aspoň z hľadiska svojej právnej formy, organizácie a rozhodovania nezávislý od iných činností, ktoré nesúvisia s prenosom.
2. S cieľom zabezpečiť nezávislosť vlastníka prenosovej sústavy uvedenú v odseku 1 sa uplatňujú tieto minimálne kritériá:
 - a) osoby zodpovedné za riadenie vlastníka prenosovej sústavy sa nemôžu zúčastňovať na podnikových štruktúrach integrovaného elektroenergetického podniku priamo alebo nepriamo zodpovedného za každodennú výrobu, distribúciu a dodávku elektriny;
 - b) musia sa prijať vhodné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa profesionálne záujmy osôb zodpovedných za riadenie vlastníka prenosovej sústavy brali do úvahy spôsobom zaručujúcim, že budú schopné konať nezávisle, a
 - c) vlastník prenosovej sústavy vypracuje program súladu, v ktorom sa stanovujú opatrenia prijaté na zabezpečenie vylúčenia diskriminačného správania, a zabezpečujú primerané monitorovanie dodržiavania tohto programu. V programe súladu sa stanovujú špecifické povinnosti zamestnancov na splnenie tohto cieľa. Výročnú správu, v ktorej sa uvádzajú prijaté opatrenia, predkladá osoba alebo subjekt zodpovedný za monitorovanie programu súladu regulačnému orgánu a táto správa sa uverejňuje.

~~3. Komisia môže prijať usmernenia na zabezpečenie úplného a efektívneho dodržiavania odseku 2 tohto článku zo strany vlastníka prenosovej sústavy. Tieto opatrenia zamerané na zmenu nepodstatných prvkov tejto smernice jej doplnením sa prijímajú v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 46 ods. 2~~

KAPITOLA V Oddiel 3

NEZÁVISLÝ PREVÁDZKOVATEĽ PRENOSOVEJ SÚSTAVY

Článok 46 ~~47~~

Aktíva, zariadenie, personál a identita

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav musia byť vybavení všetkými ľudskými, technickými, materiálnymi a finančnými zdrojmi potrebnými na plnenie svojich povinností vyplývajúcich z tejto smernice a na prenos elektriny, konkrétne:
 - a) prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí vlastniť aktíva potrebné na prenos elektriny vrátane prenosovej sústavy;
 - b) prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí zamestnávať personál potrebný na prenos elektriny vrátane plnenia všetkých úloh spojených s fungovaním podniku;
 - c) prenájom personálu a poskytovanie služieb iným častiam vertikálne integrovaného podniku alebo prenájom personálu a prijímanie služieb od nich sa zakazuje. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy však môže poskytovať služby vertikálne integrovanému podniku, pokiaľ:

poskytovanie týchto služieb nediskriminuje medzi užívateľmi sústavy, je dostupné všetkým užívateľom sústavy za rovnakých podmienok a neobmedzuje ani nenaruša hospodársku súťaž v oblasti výroby alebo dodávky, a ani jej nebráni a

- regulačný orgán schválil podmienky poskytovania týchto služieb;
 - d) bez toho, aby boli dotknuté rozhodnutia dozorného orgánu podľa článku ~~49~~ 20, prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí mať zo strany vertikálne integrovaného podniku včas prístupné príslušné finančné zdroje na budúce investičné projekty a/alebo nahradenie existujúcich aktív na základe príslušnej žiadosti prevádzkovateľa prenosovej sústavy.
2. Okrem činností uvedených v článku ~~40~~ 12 prenos elektriny zahŕňa prinajmenšom tieto činnosti:
- a) zastupovanie prevádzkovateľa prenosovej sústavy a styk s tretími stranami a regulačnými orgánmi;
 - b) zastupovanie prevádzkovateľa prenosovej sústavy v rámci Európskej siete prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ďalej len „ENTSO pre elektrinu“);
 - c) udeľovanie prístupu tretím stranám a jeho riadenie na nediskriminačnom základe medzi užívateľmi sústavy alebo skupinami užívateľov sústavy;
 - d) výber všetkých poplatkov, ktoré sa týkajú prenosovej sústavy, vrátane poplatkov za prístup ~~a vyrovnávacích poplatkov za podporné služby, ako napríklad nákup služieb (náklady na vyrovnávanie, energia na krytie strát) ⇒ a poplatkov za podporné služby ⇐~~;
 - e) prevádzka, údržba a rozvoj bezpečnej, efektívnej a hospodárnej prenosovej sústavy;
 - f) investičné plánovanie zabezpečujúce dlhodobú schopnosť sústavy uspokojovať primeraný dopyt a zaručujúce bezpečnosť dodávky;
 - g) zakladanie vhodných spoločných podnikov, a to aj s jedným alebo viacerými prevádzkovateľmi prenosových sústav, s burzami elektriny a s ďalšími príslušnými aktérmi s cieľom vytvoriť regionálne trhy alebo uľahčiť proces liberalizácie; a
 - h) všetky služby, ktoré súvisia s fungovaním podniku vrátane právnych služieb, účtovníctva a služieb IT.
3. Prevádzkovatelia prenosových sústav majú právnu formu v súlade s článkom 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/101/ES⁵⁵ ~~smernice Rady 68/151/EHS~~ .
4. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy dbá na to, aby nedošlo k zámene, pokiaľ ide o jeho podnikovú identitu, komunikáciu, označovanie a priestory, v súvislosti so samostatnou identitou vertikálne integrovaného podniku alebo akejkoľvek jeho časti.
5. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy s nijakou časťou vertikálne integrovaného podniku spoločne nevyužíva systémy ani zariadenia IT, fyzické priestory ani systémy na ochranu pred neoprávneným prístupom, ani tých istých poradcov či externých

⁵⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/101/ES zo 16. septembra 2009 o koordinácii záruk, ktoré sa od obchodných spoločností v zmysle článku 48 druhého odseku zmluvy vyžadujú v členských štátoch na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb s cieľom zabezpečiť rovnocennosť týchto záruk (Ú. v. EÚ L 258, 1.10.2009, s. 11) ~~19~~.

dodávateľov systémov alebo zariadení IT, ani systémov na ochranu pred neoprávneným prístupom.

6. Účtovníctvo prevádzkovateľov prenosových sústav overujú iní audítori než tí, ktorí overujú účtovníctvo vertikálne integrovaného podniku alebo jeho častí.

Článok ~~47~~ ~~48~~

Nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy

1. Bez toho, aby boli dotknuté rozhodnutia dozorného orgánu podľa článku ~~49~~ ~~20~~, prevádzkovateľ prenosovej sústavy má:
 - a) účinné rozhodovacie práva nezávislé od vertikálne integrovaného podniku, pokiaľ ide o aktíva, ktoré sú potrebné na prevádzku, údržbu alebo rozvoj prenosovej sústavy, a
 - b) oprávnenie na získavanie peňazí na kapitálovom trhu najmä prostredníctvom pôžičiek a zvyšovaním základného imania.
2. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy vždy koná tak, aby zabezpečil, že má dostatočné zdroje, ktoré potrebuje na správne a efektívne vykonávanie prenosu a rozvoj a údržbu efektívnej, bezpečnej a hospodárnej prenosovej sústavy.
3. ☒ Vertikálne integrovaný podnik a jeho ☒ ~~D~~dcárske spoločnosti ~~vertikálne integrovaného podniku~~, ktoré vykonávajú výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, nesmú vlastniť žiadny priamy ani nepriamy podiel v prevádzkovateľovi prenosovej sústavy. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy nesmie vlastniť priamy ani nepriamy podiel v žiadnej dcérskej spoločnosti vertikálne integrovaného podniku, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, ani nesmie prijímať dividendy ani žiadny ☒ iný ☒ finančný výnos z tejto dcérskej spoločnosti.
4. Celková riadiaca štruktúra a podnikové stanovy prevádzkovateľa prenosovej sústavy musia zabezpečovať skutočnú nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy v súlade s ~~touto kapitolou~~ ☒ týmto oddielom ☒ . Vertikálne integrovaný podnik neurčuje priamo ani nepriamo konkurenčné správanie prevádzkovateľa prenosovej sústavy, pokiaľ ide o každodennú činnosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy a riadenie siete alebo činnosti potrebné na prípravu 10-ročného plánu rozvoja sústavy, ktorý sa vypracuje podľa článku ~~51~~ ~~22~~.
5. Prevádzkovatelia prenosových sústav pri plnení svojich úloh podľa článku ☒ 40 ☒ ~~12~~ a článku ☒ 46 ☒ ~~17~~ ods. 2 tejto smernice a v súlade s ☒ povinnosťami stanovenými v článkoch ☒ ~~článkami~~ 14, ~~15~~, 16, ☒ 17 ☒ a ☒ 47 ☒ ~~16~~ [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2] nediskriminujú rôzne osoby ani subjekty a neobmedzujú hospodársku súťaž pri výrobe alebo dodávke, ani ju nenarúšajú a nebránia jej.
6. Vo všetkých obchodných a finančných vzťahoch medzi vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prenosovej sústavy vrátane pôžičiek od prevádzkovateľa prenosovej sústavy pre vertikálne integrovaný podnik sa dodržiavajú trhové podmienky. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy vedie podrobné záznamy o týchto obchodných a finančných vzťahoch a na požiadanie ich sprístupňuje regulačnému orgánu.
7. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy predkladá regulačnému orgánu na schválenie všetky obchodné a finančné dohody s vertikálne integrovaným podnikom.

8. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy informuje regulačný orgán o finančných zdrojoch uvedených v článku ~~46~~ ~~47~~ ods. 1 písm. d), ktoré má k dispozícii na budúce investičné projekty a/alebo nahradenie existujúcich aktív.
9. Vertikálne integrovaný podnik sa zdrží každého konania, ktoré by mohlo brániť prevádzkovateľovi prenosovej sústavy alebo ho poškodzovať pri plnení jeho povinností vyplývajúcich z tejto kapitoly a ~~nebude~~ ☒ nesmie ☐ od prevádzkovateľa prenosovej sústavy vyžadovať, aby na plnenie týchto povinností získal povolenie od vertikálne integrovaného podniku.
10. Dotknutý členský štát schvaľuje a za prevádzkovateľa prenosovej sústavy určuje podnik, ktorý regulačný orgán certifikoval ako podnik, ktorý spĺňa požiadavky tejto kapitoly. Uplatňuje sa certifikačný postup uvedený buď v článku ~~52~~ ~~40~~ tejto smernice a [článku ~~3~~ ~~48~~ nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2], alebo v článku ~~53~~ ~~44~~ tejto smernice.

Článok 48 ~~49~~

Nezávislosť personálu a vedenia prevádzkovateľa prenosovej sústavy

1. Rozhodnutia o vymenovaní a opätovnom vymenovaní, pracovných podmienkach vrátane odmeňovania a ukončení funkčného obdobia osôb, ktoré sú zodpovedné za riadenie, a/alebo členov správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy prijíma dozorný orgán prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ktorý sa vymenúva v súlade s článkom ~~49~~ ~~20~~.
2. Identita osôb, ktoré dozorný orgán navrhuje na vymenovanie alebo opätovné vymenovanie za osoby zodpovedné za ☒ výkonné ☐ ~~všeobecné~~ riadenie a/alebo za členov správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy, podmienky, ktoré sa týkajú funkčného obdobia týchto osôb, jeho dĺžky a ukončenia, ako aj odôvodnenie každého návrhu rozhodnutia o ukončení tohto funkčného obdobia, sa oznamujú regulačnému orgánu. Podmienky a rozhodnutia uvedené v odseku 1 sa stávajú záväznými, len ak regulačný orgán nevzniesol námietky do troch týždňov po oznámení.
Regulačný orgán môže vzniesť námietky voči rozhodnutiam uvedeným v odseku 1:
 - a) ak sa objavia pochybnosti o profesionálnej nezávislosti osoby, ktorá je navrhnutá na vymenovanie za osobu zodpovednú za riadenie a/alebo za člena správneho orgánu alebo
 - b) v prípade predčasného ukončenia funkčného obdobia, ak existujú pochybnosti v súvislosti s dôvodmi tohto predčasného ukončenia.
3. Vo vzťahu k vertikálne integrovanému podniku ani k akejkoľvek z jeho častí alebo jeho majoritným akcionárom okrem prevádzkovateľa prenosovej sústavy nesmie priamo ani nepriamo existovať žiadna profesijná pozícia, zodpovednosť, záujem alebo obchodný vzťah počas troch rokov pred vymenovaním osôb zodpovedných za riadenie a/alebo členov správneho orgánu prevádzkovateľa prenosovej sústavy, na ktorých sa vzťahuje tento odsek.
4. Osoby zodpovedné za riadenie a/alebo členovia správnych orgánov a zamestnanci prevádzkovateľa prenosovej sústavy nesmú mať priamo či nepriamo vo vzťahu k akejkoľvek inej časti vertikálne integrovaného podniku ani jeho ☒ majoritným ☐

akcionárom, ~~ktorí získali kontrolu~~, žiadnu inú profesijnú pozíciu, zodpovednosť, záujem alebo obchodný vzťah.

5. Osoby zodpovedné za riadenie a/alebo členovia správnych orgánov a zamestnanci prevádzkovateľa prenosovej sústavy nesmú mať priamo ani nepriamo žiadny podiel v žiadnej časti vertikálne integrovaného podniku okrem prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ani od nej nesmú priamo či nepriamo prijímať žiadne finančné výhody. Ich odmeňovanie nesmie závisieť od činností či výsledkov vertikálne integrovaného podniku, ale len od činností alebo výsledkov prevádzkovateľa prenosovej sústavy.
6. Účinné práva na odvolanie sa na regulačný orgán sa zaručujú v prípade každej sťažnosti, ktorú vznesú osoby zodpovedné za riadenie a/alebo členovia správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy proti predčasnému ukončeniu ich funkčného obdobia.
7. Osoby zodpovedné za riadenie a/alebo členovia správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy nesmú mať vo vzťahu k akejkoľvek časti vertikálne integrovaného podniku ani jeho ☒ majoritným ☒ akcionárom, ~~ktorí získali kontrolu~~, okrem prevádzkovateľa prenosovej sústavy, počas najmenej štyroch rokov od ukončenia svojho funkčného obdobia v prevádzkovateľovi prenosovej sústavy žiadnu profesijnú pozíciu, zodpovednosť, záujem ani obchodný vzťah.
8. Odsek 3 sa uplatňuje na väčšinu osôb zodpovedných za riadenie a/alebo členov správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy.

Osoby zodpovedné za riadenie a/alebo členovia správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy, na ktorých sa nevzťahuje odsek 3, nesmú vo vertikálne integrovanom podniku vykonávať žiadnu riadiacu alebo inú významnú činnosť počas najmenej šiestich mesiacov pred svojím vymenovaním.

Prvý pododsek tohto odseku a odseky 4 až 7 sa uplatňujú na všetky osoby vo výkonnom vedení a všetky osoby, ktorým sú tieto osoby priamo nadriadené vo veciach týkajúcich sa prevádzky, údržby a rozvoja sústavy.

Článok 49 ~~20~~ **Dozorný orgán**

1. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí mať dozorný orgán, ktorý je poverený prijímaním rozhodnutí, ktoré môžu významne ovplyvniť hodnotu aktív ~~spoločníkov~~ ☒ akcionárov ☒ prevádzkovateľa prenosovej sústavy, najmä rozhodnutí, ktoré sa týkajú schválenia ročných a dlhodobějších finančných plánov, úrovne zadĺženia prevádzkovateľa prenosovej sústavy a výšky dividend vyplácaných ~~spoločníkom~~ ☒ akcionárom ☒. Medzi rozhodnutia, ktoré patria do pôsobnosti dozorného orgánu, nepatria rozhodnutia, ktoré sa týkajú každodennej činnosti prevádzkovateľa prenosovej sústavy a riadenia sústavy ani činností potrebných na prípravu 10-ročného plánu rozvoja sústavy, ktorý sa vypracuje podľa článku 51 ~~22~~.
2. Dozorný orgán tvoria členovia zastupujúci vertikálne integrovaný podnik, členovia zastupujúci akcionárov tretích strán a v prípade, že to ustanovujú príslušné právne predpisy členského štátu, členovia zastupujúci iné zainteresované strany, ako sú napríklad zamestnanci prevádzkovateľa prenosovej sústavy.
3. Článok 48 ~~19~~ ods. 2 prvý pododsek a článok 48 ~~19~~ ods. 3 až 7 sa vzťahujú minimálne na polovicu členov dozorného orgánu zníženú o jedného člena.

Článok ~~48 49~~ ods. 2 druhý pododsek písm. b) sa vzťahuje na všetkých členov dozorného orgánu.

Článok 50 ~~21~~

Program súladu a subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu

1. Členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia prenosových sústav vypracovali a plnili program súladu, v ktorom sa stanovujú opatrenia prijaté na zabezpečenie vylúčenia diskriminačného správania, a zabezpečia primerané monitorovanie plnenia tohto programu. V programe súladu sa stanovujú špecifické povinnosti zamestnancov na splnenie tohto cieľa. Program podlieha schváleniu regulačným orgánom. Bez toho, aby boli dotknuté právomoci národného regulátora, subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu nezávisle monitoruje plnenie programu.
2. Dozorný orgán vymenúva subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu, ~~pričom tento postup podlieha schváleniu~~ ☒ na základe schválenia ☒ regulačným orgánom. Regulačný orgán môže schválenie subjektu zodpovedného za zabezpečenie súladu odmietnuť len pre nedostatočnú nezávislosť alebo nedostatočné odborné schopnosti. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu môže byť fyzická alebo právnická osoba. Na subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu sa vzťahuje článok ~~48 49~~ ods. 2 až 8.
3. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu zodpovedá za:
 - a) monitorovanie plnenia programu súladu;
 - b) vypracovanie výročnej správy, v ktorej uvedie opatrenia prijaté na plnenie programu súladu, a za jej predloženie regulačnému orgánu;
 - c) podávanie správ dozornému orgánu a vydávanie odporúčaní týkajúcich sa programu súladu a jeho plnenia;
 - d) podávanie správ regulačnému orgánu o každom závažnom porušení týkajúcom sa plnenia programu súladu; a
 - e) podávanie správ regulačnému orgánu o každom obchodnom a finančnom vzťahu medzi vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prenosovej sústavy.
4. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu predkladá regulačnému orgánu návrhy rozhodnutí o investičnom pláne alebo jednotlivých investíciách do sústavy. Predkladá ich najneskôr vo chvíli, keď riadiaci a/alebo príslušný správny orgán prevádzkovateľa prenosovej sústavy predkladajú tieto návrhy dozornému orgánu.
5. Ak vertikálne integrovaný podnik na valnom zhromaždení alebo prostredníctvom hlasovania členov dozorného orgánu, ktorých vymenoval, zabránil prijatiu rozhodnutia, čím sa zabránilo investícii, ktorá sa podľa 10-ročného plánu rozvoja sústavy mala zrealizovať v nasledujúcich troch rokoch, alebo sa dosiahol jej odklad, subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu o tom informuje regulačný orgán, ktorý potom koná v súlade s článkom ~~51 22~~.
6. Podmienky, ktoré sa týkajú mandátu alebo podmienok zamestnávania subjektu zodpovedného za zabezpečenie súladu vrátane doby trvania jeho mandátu, podliehajú schváleniu regulačným orgánom. Tieto podmienky zabezpečujú nezávislosť subjektu zodpovedného za zabezpečenie súladu a poskytujú mu všetky

potrebné zdroje na vykonávanie jeho povinností. Počas svojho mandátu nesmie subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu priamo či nepriamo zastávať žiadnu inú pracovnú pozíciu, mať zodpovednosť alebo záujem vo vzťahu k vertikálne integrovanému podniku alebo jeho akejkolvek časti alebo k jeho majoritným ☒ akcionárom ☒ vlastníkom podielov.

7. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu podáva regulačnému orgánu pravidelné ústne alebo písomné správy a má právo podávať pravidelné ústne alebo písomné správy dozornému orgánu prevádzkovateľa prenosovej sústavy.
8. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu sa môže zúčastňovať všetkých zasadnutí riadiacich alebo správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy, zasadnutí dozorného orgánu a valných zhromaždení. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu sa zúčastňuje všetkých zasadnutí, na ktorých sa rokuje o týchto záležitostiach:
 - a) podmienky prístupu do sústavy uvedené v [prepracovanom znení nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2], najmä pokiaľ ide o tarify, služby týkajúce sa prístupu tretích strán, pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia, transparentnosť, ~~vyrovnávanie~~ $\Rightarrow$ podporné služby $\Leftarrow$ a sekundárne trhy;
 - b) projekty vykonané na účely prevádzky, údržby a rozvoja prenosovej sústavy vrátane investícií na prepojenie a pripojenie;
 - c) nákup alebo predaj energie potrebnej na prevádzku prenosovej sústavy.
9. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu monitoruje dodržiavanie ustanovení článku ~~41~~ 46 zo strany prevádzkovateľa prenosovej sústavy.
10. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu má prístup ku všetkým príslušným údajom, do všetkých kancelárií prevádzkovateľa prenosovej sústavy a ku všetkým informáciám potrebným na plnenie svojej úlohy.
11. Dozorný orgán môže po predchádzajúcom schválení regulačným orgánom odvolať subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu. Na žiadosť regulačného orgánu odvolá subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu z dôvodu nedostatočnej nezávislosti alebo odborných schopností.
12. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu má prístup do kancelárií prevádzkovateľa prenosovej sústavy bez predchádzajúceho oznámenia.

Článok 51 ~~22~~

Rozvoj sústavy a právomoci na prijímanie investičných rozhodnutí

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav ~~každoročne~~ $\Rightarrow$ aspoň raz za dva roky $\Leftarrow$ predkladajú regulačnému orgánu 10-ročný plán rozvoja sústavy založený na súčasnej a plánovanej ponuke a dopyte, po tom, čo konzultovali so všetkými ☒ príslušnými ☒ zainteresovanými stranami. Plán rozvoja sústavy obsahuje ☒ efektívne ☒ účinné opatrenia na zaručenie primeranosti sústavy a bezpečnosti dodávok.
2. Tento 10-ročný plán rozvoja sústavy predovšetkým:
 - a) uvádza pre účastníkov trhu hlavné prenosové infraštruktúry, ktoré je potrebné vybudovať alebo zmodernizovať v nasledujúcich desiatich rokoch;
 - b) uvádza všetky investície, ktoré už boli schválené, a nové investície, ktoré sa budú musieť zrealizovať v nasledujúcich troch rokoch; a

- c) ustanovuje časový rámec všetkých investičných projektov.
3. Pri príprave 10-ročného plánu rozvoja sústavy prevádzkovateľ prenosovej sústavy vypracuje primerané odhady vývoja výroby, dodávky, ⇨ uskladňovania energie, ⇨ spotreby a výmen s inými krajinami, pričom zohľadní investičné plány pre regionálne sústavy a sústavy ☒ celej Únie ~~☒ pre celé Spoločenstvo~~.
4. Regulačný orgán otvorene a transparentne konzultuje 10-ročný plán rozvoja sústavy so všetkými súčasnými alebo potenciálnymi užívateľmi sústavy. Od osôb alebo podnikov, ktoré tvrdia, že sú potenciálni užívatelia sústavy, sa môže vyžadovať, aby toto tvrdenie zdôvodnili. Regulačný orgán uverejní výsledky konzultačného postupu, najmä možné investičné potreby.
5. Regulačný orgán preskúma, či sa 10-ročný plán rozvoja sústavy vzťahuje na všetky investičné potreby, ktoré sa označili počas konzultačného postupu, a či je v súlade s nezáväzným 10-ročným plánom rozvoja sústavy pre ☒ celú Úniu ~~☒ celé Spoločenstvo~~ (plán rozvoja sústavy pre ☒ celú Úniu ~~☒ celé Spoločenstvo~~) uvedeným v článku 27 ods. 1 písm. b) ~~8 ods. 3 písm. b)~~ [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2]. V prípade akýchkoľvek pochybností o jeho súlade s plánom rozvoja sústavy pre ~~celé Spoločenstvo~~ ☒ celú Úniu ☒ regulačný orgán konzultuje s agentúrou. Regulačný orgán môže vyžadovať od prevádzkovateľa prenosovej sústavy, aby svoj 10-ročný plán rozvoja sústavy zmenil.
6. Regulačný orgán monitoruje a hodnotí vykonávanie 10-ročného plánu rozvoja sústavy.
7. Tam, kde prevádzkovateľ prenosovej sústavy nezrealizuje z iných dôvodov ako z nadradených dôvodov, ktoré sa vymykajú jeho kontrole, investíciu, ktorá sa podľa 10-ročného plánu rozvoja sústavy mala zrealizovať v nasledujúcich troch rokoch, členské štáty s cieľom zabezpečiť realizáciu danej investície zabezpečia, aby v prípade, že táto investícia je na základe najnovšieho 10-ročného plánu rozvoja sústavy stále relevantná, mal regulačný orgán povinnosť prijať aspoň jedno z týchto opatrení:
- a) vyžadovať od prevádzkovateľa prenosovej sústavy, aby zrealizoval danú investíciu,
- b) zorganizovať v súvislosti s danou investíciou výberové konanie otvorené pre všetkých investorov, alebo
- c) uložiť prevádzkovateľovi prenosovej sústavy povinnosť akceptovať zvýšenie základného imania na financovanie potrebných investícií a umožniť nezávislým investorom, aby mali podiel na imaní.

Ak regulačný orgán využil svoje oprávnenie podľa písmena b) prvého pododseku, môže od prevádzkovateľa prenosovej sústavy vyžadovať, aby súhlasil s jedným alebo viacerými z týchto opatrení:

- financovanie akoukoľvek treťou stranou;
- výstavba akoukoľvek treťou stranou;
- vybudovanie príslušných nových aktív ☒ vlastnými prostriedkami ☒;
- ☒ vlastné ☒ prevádzkovanie príslušných nových aktív.

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy poskytne investorom všetky informácie potrebné na realizáciu investície, pripojí nové aktíva do prenosovej sústavy a celkovo vyvinie najlepšie úsilie s cieľom uľahčiť realizáciu investičného projektu.

Príslušné finančné dojednania podliehajú schváleniu regulačným orgánom.

8. Tam, kde regulačný orgán využil svoje oprávnenie podľa odseku 7 prvého pododseku, na náklady na dané investície sa vzťahujú príslušné predpisy o tarifách.

☒ ODDIEL 4

URČENIE A CERTIFIKÁCIA PREVÁDZKOVATEĽOV PRENOSOVÝCH SÚSTAV ☒

Článok 52 ~~40~~

Určenie a certifikácia prevádzkovateľov prenosových sústav

1. Schváleniu a určeniu podniku za prevádzkovateľa prenosovej sústavy predchádza jeho certifikácia podľa postupov ustanovených v odsekoch 4, 5 a 6 tohto článku a článku 3 ~~48~~ [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2].
2. Podniky, ktoré ~~vlastnia prenosovú sústavu a ktoré~~ podľa certifikačného postupu ☒ uvedeného nižšie ☒ národný regulačný orgán certifikoval ako podniky, ktoré spĺňajú požiadavky článku 43 ~~9~~, schvaľujú a za prevádzkovateľov prenosových sústav určujú členské štáty. Určenie prevádzkovateľov prenosových sústav sa oznámi Komisii a uverejní sa v *Úradnom vestníku Európskej únie*.
3. Prevádzkovatelia prenosových sústav oznámia regulačnému orgánu všetky plánované transakcie, ktoré si môžu vyžadovať prehodnotenie dodržiavania požiadaviek článku 43 ~~9~~ zo strany týchto prevádzkovateľov.
4. Regulačné orgány monitorujú trvalé dodržiavanie požiadaviek článku 43 ~~9~~ zo strany prevádzkovateľov prenosových sústav. S cieľom zabezpečiť takéto dodržiavanie začnú certifikačný postup:
 - a) po prijatí oznámenia od prevádzkovateľa prenosovej sústavy podľa odseku 3;
 - b) z vlastného podnetu, ak majú vedomosť o tom, že plánovaná zmena práv alebo vplyvu nad vlastníkmi prenosových sústav alebo prevádzkovateľmi prenosových sústav môže viesť k porušeniu článku 43 ~~9~~, alebo ak majú dôvod domnievať sa, že k takému porušeniu došlo; alebo
 - c) na základe odôvodnenej žiadosti Komisie.
5. Regulačné orgány prijímú rozhodnutie o certifikácii prevádzkovateľa prenosovej sústavy do štyroch mesiacov odo dňa doručenia oznámenia od prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo odo dňa doručenia žiadosti Komisie. Po uplynutí tejto doby sa certifikácia považuje za udelenú. Explicitné alebo implicitné rozhodnutie regulačného orgánu nadobudne účinnosť až po ukončení postupu stanoveného v odseku 6.
6. Regulačný orgán Komisii bezodkladne oznámi explicitné alebo implicitné rozhodnutie o certifikácii prevádzkovateľa prenosovej sústavy a doručí jej všetky informácie, ktoré sa týkajú tohto rozhodnutia. Komisia koná v súlade s postupom ustanoveným v článku 3 ~~48~~ [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2].

7. Regulačné orgány a Komisia môžu od prevádzkovateľov prenosových sústav a podnikov, ktoré vykonávajú výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, žiadať akékoľvek informácie dôležité pre plnenie svojich úloh podľa tohto článku.
8. Regulačné orgány a Komisia zachovávajú dôvernosť citlivých obchodných informácií.

Článok ~~53~~ 54

Certifikácia v prípade tretích krajín

1. Ak o certifikáciu žiada vlastník prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľ prenosovej sústavy kontrolovaný osobou alebo osobami z tretej krajiny alebo tretích krajín, regulačný orgán to oznámi Komisii.
Regulačný orgán tiež bezodkladne informuje Komisiu o každej situácii, v dôsledku ktorej by osoba alebo osoby z tretej krajiny alebo tretích krajín získali kontrolu nad prenosovou sústavou alebo prevádzkovateľom prenosovej sústavy.
2. Prevádzkovatelia prenosových sústav informujú regulačný orgán o každej situácii, v dôsledku ktorej by osoba alebo osoby z tretej krajiny alebo tretích krajín získali kontrolu nad prenosovou sústavou alebo prevádzkovateľom prenosovej sústavy.
3. Regulačný orgán prijme návrh rozhodnutia o certifikácii prevádzkovateľa prenosovej sústavy do štyroch mesiacov od dátumu prijatia oznámenia od prevádzkovateľa prenosovej sústavy. Certifikáciu zamietne, pokiaľ sa nepreukáže, že:
 - a) dotknutý subjekt dodržiava požiadavky článku ~~43~~ 44 a
 - b) certifikáciou sa neohrozí bezpečnosť dodávok energie príslušného členského štátu ani ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒, pričom túto skutočnosť je potrebné preukázať regulačnému orgánu alebo inému príslušnému orgánu, ktorý určí daný členský štát. Pri zvažovaní tejto otázky regulačný orgán alebo iný určený príslušný orgán prihliada na:
 - práva a povinnosti ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒ vo vzťahu k takejto tretej krajine, ktoré vyplývajú z medzinárodného práva, vrátane akejkoľvek dohody uzavretej s jednou alebo viacerými tretími krajinami, ktorých zmluvnou stranou je ~~Spoločenstvo~~ ☒ ~~Únia~~ ☒ a ktoré sa zaoberajú otázkami bezpečnosti dodávok energie,
 - práva a povinnosti členského štátu vo vzťahu k takejto tretej krajine, ktoré vyplývajú z dohôd, ktoré s ňou uzatvoril, pokiaľ sú v súlade s právom ~~Spoločenstva~~ ☒ ~~Únie~~ ☒ a
 - iné osobitné skutočnosti a okolnosti prípadu a dotknutej tretej krajiny.
4. Regulačný orgán bezodkladne oznámi rozhodnutie Komisii spolu so všetkými informáciami, ktoré sa tohto rozhodnutia týkajú.
5. Členské štáty ustanovia, aby regulačný orgán ~~a~~ alebo určený príslušný orgán uvedený v odseku 3 písm. b) pred prijatím rozhodnutia regulačného orgánu o certifikácii požiadal Komisiu o stanovisko k skutočnosti, či:
 - a) dotknutý subjekt dodržiava požiadavky článku ~~43~~ 44; a
 - b) sa certifikáciou neohrozí bezpečnosť dodávok energie do ~~Spoločenstva~~ ☒ ~~Únie~~ ☒.

6. Komisia preskúma žiadosť uvedenú v odseku 5 bezodkladne po jej doručení. Stanovisko doručí národnému regulačnému orgánu alebo určenému príslušnému orgánu, podľa toho, kto ňu požiadal, do dvoch mesiacov od doručenia žiadosti.

Komisia môže pri vypracúvaní stanoviska požiadať o vyjadrenie agentúru, dotknutý členský štát a zainteresované strany. V prípade takejto žiadosti Komisie sa dvojmesačná lehota predĺži o dva mesiace.

Ak Komisia v lehote uvedenej v prvom a druhom pododseku nevydá stanovisko, považuje sa to za nevznesenie námietky voči rozhodnutiu regulačného orgánu.

7. Komisia pri posudzovaní, či kontrola osobou alebo osobami z tretej krajiny alebo tretích krajín ohrozí bezpečnosť dodávok energie do ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒, prihliada na:

- a) špecifiká daného prípadu a dotknutej tretej krajiny alebo tretích krajín a
- b) práva a povinnosti ~~Spoločenstva~~ ☒ Európskej únie ☒ vo vzťahu k tejto tretej krajine alebo tretím krajinám, ktoré vyplývajú z medzinárodného práva, vrátane dohôd uzatvorených s jednou alebo viacerými tretími krajinami, ktorých zmluvnou stranou je ~~Spoločenstvo~~ ☒ Únia ☒ a ktoré sa zaoberajú otázkami bezpečnosti dodávok.

8. Národný regulačný orgán do dvoch mesiacov po uplynutí lehoty uvedenej v odseku 6 prijme konečné rozhodnutie o certifikácii. Národný regulačný orgán pri prijímaní svojho konečného rozhodnutia v čo najširšej miere prihliada na stanovisko Komisie. Každý členský štát má vždy právo certifikáciu zamietnuť, ak by sa jej udelením ohrozila jeho bezpečnosť z hľadiska dodávok energie alebo bezpečnosť dodávok energie iného členského štátu. Ak členský štát na posúdenie odseku 3 písm. b) určil iný príslušný orgán, môže požiadať národný regulačný orgán, aby prijal konečné rozhodnutie, ktoré bude v súlade s posudkom tohto určeného príslušného orgánu. Konečné rozhodnutie národného regulačného orgánu a stanovisko Komisie sa uverejňujú spoločne. Ak sa konečné rozhodnutie odlišuje od stanoviska Komisie, dotknutý členský štát spolu s týmto rozhodnutím poskytne a zverejní aj odôvodnenie takéhoto rozhodnutia.

9. Žiadne ustanovenie tohto článku nemá vplyv na právo členských štátov vykonávať v súlade s právnym poriadkom ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒ vnútroštátnu zákonnú kontrolu s cieľom chrániť legitímne záujmy v oblasti verejnej bezpečnosti.

~~10. Komisia môže prijať usmernenia ustanovujúce podrobné pravidlá postupu, ktorý sa má dodržiavať pri uplatňovaní tohto článku. Tieto opatrenia zamerané na zmenu nepodstatných prvkov tejto smernice jej doplnením sa prijímú v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 46 ods. 2~~

10. ~~11.~~ Tento článok sa s výnimkou odseku 3 písm. a) vzťahuje aj na členské štáty, na ktoré sa vzťahuje odchýlka podľa článku ~~66~~ 44.

Článok 54

**Vlastníctvo zariadení na uskladňovanie a poskytovanie podporných služieb
prevádzkovateľmi prenosových sústav**

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav nesmú vlastniť, spravovať alebo prevádzkovať zariadenia na uskladňovanie energie, ani priamo či nepriamo vlastniť alebo kontrolovať aktíva poskytujúce podporné služby.
2. Odchyľne od odseku 1 môžu členské štáty povoliť, aby prevádzkovatelia prenosových sústav vlastnili, spravovali alebo prevádzkovali zariadenia na uskladňovanie alebo aktíva poskytujúce nefrekvenčné podporné služby, ak sú splnené tieto podmienky:
 - a) iné strany v otvorenom a transparentnom výberovom konaní neprejavili záujem vlastniť, kontrolovať, spravovať či prevádzkovať takéto zariadenia ponúkajúce uskladňovanie a/alebo nefrekvenčné podporné služby pre prevádzkovateľa prenosovej sústavy;
 - b) takéto zariadenia alebo nefrekvenčné podporné služby sú potrebné na to, aby prevádzkovatelia prenosových sústav plnili svoje povinnosti vyplývajúce z tejto smernice v záujme efektívnej, spoľahlivej a bezpečnej prevádzky prenosovej sústavy, a nepoužívajú sa na predaj elektriny na trhu a
 - c) regulačný orgán vyhodnotil potrebu takejto odchýlky s prihliadnutím na podmienky uvedené v písmenách a) a b) tohto odseku a udelil súhlas.
3. Rozhodnutie o udelení odchýlky sa oznámi agentúre a Komisii spolu s príslušnými informáciami o žiadosti a dôvodmi na udelenie odchýlky.
4. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy v pravidelných intervaloch alebo aspoň každých päť rokov zorganizuje v súvislosti s požadovanými službami uskladňovania verejnú konzultáciu na posúdenie potenciálneho záujmu trhovými aktérmi o investície do takýchto zariadení, a ak tretie strany dokážu danú službu nákladovo efektívne poskytnúť, ukončí svoje vlastné činnosti spojené s uskladňovaním.

KAPITOLA VII Oddiel 5

Oddelenie a transparentnosť účtovníctva

Článok ~~55~~ 54

Právo prístupu k účtovníctvu

1. Členské štáty alebo ktorýkoľvek príslušný orgán, ktorý členské štáty určia, vrátane regulačných orgánov uvedených v článku ~~57~~ 55, majú do tej miery, do akej je to potrebné na vykonávanie ich činnosti, právo na prístup k účtovníctvu elektroenergetických podnikov podľa článku ~~56~~ 54.

2. Členské štáty a ktorýkoľvek určený príslušný orgán vrátane regulačných orgánov zachovávajú dôvernosť citlivých obchodných informácií. Členské štáty môžu stanoviť zverejňovanie takýchto informácií, pokiaľ je to potrebné na vykonávanie činností príslušných orgánov.

Článok ~~56~~ ³⁴
Oddelenie účtovníctva

1. Členské štáty prijímú ~~všetky~~ potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby bolo účtovníctvo elektroenergetických podnikov vedené v súlade s odsekmi 2 a 3.
2. Elektroenergetické podniky bez ohľadu na svoje vlastnícke vzťahy alebo právnu formu vypracúvajú, predkladajú na audit a uverejňujú svoje ročné účtovné závierky v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, ktoré sa týkajú ročnej účtovnej závierky spoločností s ručením obmedzeným, prijatými podľa ~~☒~~ smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ⁵⁶ ~~☒ štvrtej smernice Rady 78/660/EHS z 25. júla 1978 o ročnej účtovnej závierke niektorých typov spoločností⁵⁷; vychádzajúcej z článku 44 ods. 2 písm. g)⁵⁸ zmluvy.~~
- Podniky, ktoré nemajú zákonnú povinnosť uverejňovať svoje účtovné závierky, uchovávajú v sídle spoločnosti kópiu, ktorá je určená pre verejnosť.
3. Elektroenergetické podniky vedú vo svojom vnútornom účtovníctve oddelené účtovníctvo pre každú zo svojich prenosových a distribučných činností tak, ako by to museli robiť v prípade, keby každú zo spomínaných činností vykonával samostatný podnik, s cieľom zabrániť diskriminácii, krížovým dotáciám a narúšaniu hospodárskej súťaže. Vedú účtovníctvo, ktoré ~~☒~~ môže mať konsolidovanú formu ~~☒ možno konsolidovať~~, aj pre iné činnosti v oblasti elektroenergetiky netýkajúce sa prenosu a distribúcie. ~~Do 1. júla 2007 vedú oddelené účtovníctvo pre dodávky oprávneným odberateľom a dodávky neoprávneným odberateľom.~~ V účtovníctve sa uvádzajú výnosy z vlastníctva prenosovej alebo distribučnej sústavy. Pokiaľ je to vhodné, vedú konsolidované účtovníctvo ~~pre~~ za iné činnosti mimo oblasti elektroenergetiky. Vnútorné účtovné výkazy zahŕňajú súvahu a výkaz ziskov a strát ~~pre~~ za každú činnosť.
4. Auditom uvedeným v odseku 2 sa overuje najmä to, či sa dodržiava povinnosť zabráňovať diskriminácii a krížovým dotáciám, ako je uvedené v odseku 3.

⁵⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ z 26. júna 2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES a zrušujú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS (Ú. v. EÚ L 182, 29.6.2013, s. 19).

⁵⁷ Názov smernice 78/660/EHS sa upravil tak, aby zohľadnil prečíslovanie článkov Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva v súlade s článkom 12 Amsterdamskej zmluvy; pôvodne sa odkazovalo na článok 54 ods. 3 písm. g).

⁵⁸ Ú. v. ES L 222, 14.8.1978, s. 11.

~~KAPITOLA VIII~~

~~ORGANIZÁCIA PRÍSTUPU DO SÚSTAVY~~

KAPITOLA VII ~~IX~~ NÁRODNÉ REGULAČNÉ ORGÁNY

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)

Článok ~~57~~³⁵

Určenie a nezávislosť regulačných orgánov

1. Každý členský štát určí na vnútroštátnej úrovni jeden národný regulačný orgán.
2. Odsek 1 ~~tohto článku~~ nie je dotknuté určovanie iných regulačných orgánov na regionálnej úrovni v ~~niektorých~~ členských štátoch za predpokladu, že v súlade s článkom ~~22~~⁴⁴ ods. 1 [prepracovaného znenia nariadenia 713/2009 podľa návrhu COM(2016) 863/2] existuje jeden vysoký predstaviteľ na účely zastupovania a kontaktné účely na úrovni ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒ v rámci rady regulačných orgánov agentúry.
3. Odchyľne od odseku 1 ~~tohto článku~~ môže členský štát určiť regulačné orgány pre malé sústavy v geograficky samostatných regiónoch, ktoré mali v roku 2008 nižšiu spotrebu ako 3 % celkovej spotreby členského štátu, ktorého sú súčasťou. Touto výnimkou nie je dotknuté vymenovanie jedného vysokého predstaviteľa v súlade s [článkom ~~22~~⁴⁴ ods. 1 prepracovaného znenia nariadenia 713/2009 podľa návrhu COM(2016) 863/2] na účely zastupovania a kontaktné účely na úrovni ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒ v rámci rady regulačných orgánov agentúry.
4. Členské štáty zaručia nezávislosť regulačného orgánu a zabezpečia, aby vykonával svoje právomoci nestranným a transparentným spôsobom. Členské štáty na tento účel zabezpečia, aby bol regulačný orgán pri vykonávaní regulačných úloh, ktoré mu boli uložené na základe tejto smernice a súvisiacich právnych predpisov:
 - a) právne oddelený a funkčne nezávislý od každého iného verejnoprávneho alebo súkromného subjektu;
 - b) aby jeho personál a osoby zodpovedné za jeho riadenie:
 - i) konali nezávisle od akýchkoľvek trhových záujmov a
 - ii) pri plnení regulačných úloh nepožadovali ani neprijímali priame pokyny od žiadneho štátneho ani iného verejnoprávneho alebo súkromného subjektu. Touto požiadavkou nie je dotknutá prípadná úzka spolupráca s inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi ani všeobecné politické usmernenia, ktoré vydáva vláda a ktoré sa netýkajú regulačných právomocí a povinností podľa článku ~~59~~³⁷.
5. S cieľom chrániť nezávislosť regulačného orgánu členské štáty zabezpečia najmä, aby:

- a) regulačný orgán mohol nezávisle od akéhokoľvek politického subjektu samostatne prijímať rozhodnutia, disponoval oddelenými ročnými rozpočtovými prostriedkami a bol nezávislý pri plnení vyčleneného rozpočtu a aby mal primerané ľudské a finančné zdroje na plnenie svojich povinností; a
- b) členovia predstavenstva regulačného orgánu alebo, ak takéto predstavenstvo neexistuje, najvyššie vedenie regulačného orgánu bolo vymenované na dobu určitú v trvaní piatich až siedmich rokov s možnosťou jedného predĺženia;

↓ nový

- c) členovia predstavenstva regulačného orgánu, alebo ak takéto predstavenstvo neexistuje, najvyššieho vedenia regulačného orgánu boli vymenovaní na základe objektívnych, transparentných a zverejnených kritérií, a to nezávislým a nestranným postupom, ktorý zaručuje, že kandidáti majú potrebné zručnosti a skúsenosti na akúkoľvek relevantnú pozíciu v národnom regulačnom orgáne a že sa uskutoční vypočutie v parlamente;
- d) boli zavedené ustanovenia na zabránenie konfliktu záujmov a aby sa povinnosť zachovávať dôvernosť uplatňovala aj po skončení mandátu členov predstavenstva regulačného orgánu, alebo ak predstavenstvo neexistuje, najvyššieho vedenia národného regulačného orgánu;
- e) členovia predstavenstva regulačného orgánu alebo, ak takéto predstavenstvo neexistuje, najvyššieho vedenia regulačného orgánu mohli byť odvolaní iba na základe zavedených transparentných kritérií.

↓ 2009/72/ES

So zreteľom na písm. b) prvého pododseku členskej štáty zabezpečia primeraný rotačný systém pre predstavenstvo alebo najvyššie vedenie. Členovia predstavenstva alebo, ak toto neexistuje, najvyššieho vedenia môžu byť odvolaní počas ich funkčného obdobia, len ak prestanú spĺňať podmienky ustanovené v tomto článku alebo ak boli uznaní vinnými z protiprávneho konania podľa vnútroštátneho práva.

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)
⇒ nový

Článok ~~58~~³⁶ **Všeobecné ciele regulačného orgánu**

Regulačný orgán pri plnení regulačných úloh uvedených v tejto smernici prijíma v rámci svojich povinností a právomocí ustanovených v článku ~~59~~³⁷ a v prípade potreby aj po konzultácii s inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi vrátane orgánov v oblasti hospodárskej súťaže ⇒ a orgánov susediacich krajín vrátane tretích krajín ⇐ a bez toho, aby boli dotknuté ich právomoci, všetky primerané opatrenia na dosiahnutie týchto cieľov:

- a) podporovať ☒ v úzkej spolupráci s agentúrou, regulačnými orgánmi iných členských štátov a Komisiou ☒ konkurencieschopný, $\Rightarrow$ flexibilný, $\Leftarrow$ bezpečný a environmentálne udržateľný vnútorný trh s elektrinou v rámci ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒ ~~v úzkej spolupráci s agentúrou, regulačnými orgánmi iných členských štátov a Komisiou, podporovať~~ efektívne otvorenie trhu pre všetkých odberateľov a dodávateľov v ~~Spoločenstve~~ ☒ Únii ☒ a zabezpečovať primerané podmienky na efektívne a spoľahlivé fungovanie elektrizačných sústav s prihliadnutím na dlhodobé ciele;
- b) rozvíjať konkurencieschopné a správne fungujúce regionálne $\Rightarrow$ cezhraničné $\Leftarrow$ trhy v rámci ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒ z hľadiska dosiahnutia cieľov uvedených v písmene a);
- c) odstraňovať obmedzenia týkajúce sa obchodovania s elektrinou medzi členskými štátmi, vrátane rozvoja vhodných cezhraničných prenosových kapacít na uspokojenie dopytu, a posilňovať integráciu národných trhov, čo môže uľahčiť toky elektriny v ~~celom Spoločenstve~~ ☒ celej Únii ☒.
- d) pomáhať pri dosahovaní rozvoja bezpečných, spoľahlivých a efektívnych nediskriminačných sústav orientovaných na spotrebiteľa nákladovo najefektívnejším spôsobom, podporovať primeranosť sústav a v súlade so všeobecnými cieľmi energetickej politiky aj energetickú účinnosť a integráciu výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie veľkého a malého rozsahu, ako aj distribuovanú výrobu do prenosových a distribučných sústav $\Rightarrow$, a podporovať ich prevádzku vo vzťahu k iným energetickým sieťam v plynárenskom a teplárenskom sektore $\Leftarrow$;
- e) uľahčovať prístup nových výrobných kapacít $\Rightarrow$ a zariadení na uskladňovanie energie $\Leftarrow$ do sústavy a najmä odstraňovať prekážky, ktoré by mohli brániť prístupu nových účastníkov trhu a elektriny z obnoviteľných zdrojov energie;
- f) zabezpečiť, aby sa prevádzkovateľom sústavy a užívateľom sústavy poskytli vhodné krátkodobé a dlhodobé stimuly na zvyšovanie efektívnosti výkonu sústavy $\Rightarrow$ (najmä energetickej efektívnosti) $\Leftarrow$ a podporu integrácie trhu;
- g) zabezpečiť, aby odberatelia mali prospech z ~~účinného~~ ☒ efektívneho ☒ fungovania ich národných trhov, podporovať efektívnu hospodársku súťaž a pomáhať pri zabezpečovaní ochrany spotrebiteľov;
- h) pomáhať pri dosahovaní vysokého štandardu univerzálnej služby a služby vo verejnom záujme, pokiaľ ide o dodávky elektriny, prispievať k ochrane zraniteľných odberateľov a ku kompatibilita potrebných postupov pri výmene údajov pri zmene dodávateľa zo strany odberateľa.

Článok 59 ~~37~~

Povinnosti a právomoci regulačného orgánu

- 1. Regulačný orgán má tieto povinnosti:
 - a) v súlade s transparentnými kritériami stanovovať alebo schvaľovať prenosové alebo distribučné tarify ~~alebo~~ ☒ a ☒ ich metodiky;
 - b) zabezpečovať, aby prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav, a prípadne aj vlastníci sústav, ako aj všetky elektroenergetické podniky $\Rightarrow$ a ďalší účastníci trhu $\Leftarrow$, dodržiavali svoje povinnosti vyplývajúce z tejto smernice $\Rightarrow$, [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2],

sieťových predpisov prijatých podľa článku 54 a článku 55 [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2] a usmernení prijatých podľa článku 57 [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2] ~~Spoločenstva~~ ☒ Únie ☒ vrátane tých, ktoré sa týkajú cezhraničných záležitostí;

↓ nový

- c) schvaľovať produkty a proces zabezpečovania nefrekvenčných podporných služieb;
- d) vykonávať sieťové predpisy a usmernenia prijaté podľa článku 54 až 57 [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2], a to vnútroštátnymi opatreniami alebo podľa potreby koordinovanými regionálnymi alebo celoúniijnými opatreniami;

↓ 2009/72/ES
⇒ nový

- e) ~~spolupracovať~~ v oblasti cezhraničných záležitostí s regulačným orgánom alebo orgánmi dotknutých členských štátov a s agentúrou ☒ , a to najmä účasťou na práci rady regulačných orgánov agentúry v zmysle článku 22 [prepracovaného znenia nariadenia 713/2009 podľa návrhu COM(2016) 863/2] ☒ ;
- f) ~~dodržiavať~~ a vykonávať všetky príslušné právne záväzné rozhodnutia agentúry a Komisie;

↓ nový

- g) zabezpečovať, aby boli v maximálnej miere sprístupnené kapacity spojovacích vedení v zmysle článku 14 [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2];

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)

- h) ~~každoročne predkladať~~ správu o svojej činnosti a plnení svojich povinností príslušným orgánom členských štátov, agentúre a Komisii ☒ . ☒ ~~§ V~~ ☒ tejto správe sa uvádzajú prijaté opatrenia a dosiahnuté výsledky pre každú úlohu uvedenú v tomto článku;
- i) ~~zabezpečovať~~, aby medzi činnosťami spojenými s prenosom, distribúciou a dodávkou neexistovali krížové dotácie;
- j) ~~monitorovať~~ investičné plány prevádzkovateľov prenosových sústav a vo svojej výročnej správe poskytovať hodnotenie investičných plánov prevádzkovateľov prenosových sústav, pokiaľ ide o ich súlad s plánom rozvoja sústavy pre ~~celé Spoločenstvo~~ ☒ celú Úniu ☒ uvedeným v článku ~~8 ods. 3 písm. b)~~ 27 ods. 1 písm. b) [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2] ~~nariadenia (ES) č. 714/2009~~; takéto hodnotenie môže obsahovať odporúčania na zmenu týchto investičných plánov;

⇓ nový

- k) merať výsledky prevádzkovateľov prenosových sústav a prevádzkovateľov distribučných sústav v súvislosti s rozvojom inteligentnej siete, ktorá podporuje energetickú efektívnosť a integráciu energie z obnoviteľných zdrojov na základe obmedzeného súboru celoúijných ukazovateľov, a každé dva roky zverejňovať národnú správu, podľa potreby vrátane odporúčaní na zlepšenie;

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)
⇒ nový

- l) ~~h) stanovovať alebo schvaľovať normy a požiadavky na kvalitu služby a dodávok, prípadne prispievať k tomu spoločne s ostatnými príslušnými orgánmi a monitorovať dodržiavanie pravidiel bezpečnosti a spoľahlivosti sústavy a preverovať jej~~ ☒ ich ☒ fungovanie v minulosti, ~~ako aj stanovovať alebo schvaľovať normy a požiadavky na kvalitu služby a dodávky, prípadne prispievať k tomu spoločne s ostatnými príslušnými orgánmi;~~
- m) ~~h) monitorovať úroveň transparentnosti vrátane veľkoobchodných cien a zabezpečovať, aby elektroenergetické podniky dodržiavali povinnosti týkajúce sa transparentnosti;~~
- n) ~~h) monitorovať úroveň a efektívnosť otvorenosti trhu a hospodárskej súťaže na veľkoobchodnej a maloobchodnej úrovni vrátane~~ ☒ búrz ☒ výmeny elektriny, cien pre odberateľov elektriny v domácnosti vrátane zálohových foriem platby, ☒ miery zmeny ☒ poplatkov za zmenu dodávateľa, ☒ miery ☒ za odpojenia, ~~a poplatkov za vykonávanie služieb údržby~~ ☒ a súvisiacich poplatkov ☒ a sťažností odberateľov elektriny v domácnosti, ako aj narušenia alebo obmedzenia hospodárskej súťaže vrátane poskytovania všetkých relevantných informácií a predkladania príslušných prípadov príslušným orgánom pre hospodársku súťaž;
- o) ~~h) monitorovať výskyt reštriktívnych zmluvných praktík vrátane doložiek o výlučnosti, ktoré môžu brániť veľkým odberateľom~~ okrem domácností mimo domácností uzatvoriť zmluvu s viacerými dodávateľmi súčasne alebo obmedziť ich možnosť zvoliť si takýto postup; v prípade potreby informovať národné orgány pre hospodársku súťaž o takýchto praktikách;
- ~~h) rešpektovať zmluvnú slobodu s ohľadom na zmluvy o prerušiteľnej dodávke, ako aj s ohľadom na dlhodobé zmluvy, ak sú zlučiteľné s právnymi predpismi Spoločenstva a sú v súlade s politikami Spoločenstva;~~
- p) ~~h) monitorovať čas, za ktorý prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav zabezpečili pripojenie a opravu;~~
- q) ~~h) spolu s ostatnými príslušnými orgánmi pomáhať pri zabezpečovaní toho, aby opatrenia na ochranu spotrebiteľa~~ ~~vrátane opatrení uvedených v prílohe I boli efektívne a aby sa presadzovali;~~
- r) ~~h) aspoň raz ročne uverejňovať odporúčania o súlade dodávateľských cien s ustanoveniami článku 5 2~~ a v prípade potreby poskytovať tieto odporúčania orgánom pre hospodársku súťaž;

- s) ~~sa~~ zabezpečovať prístup k údajom o spotrebe odberateľov, poskytovať ~~pre~~ na dobrovoľné použitie údaje o spotrebe v harmonizovanom, ľahko zrozumiteľnom formáte na vnútroštátnej úrovni a zabezpečovať rýchly prístup všetkých odberateľov k takýmto údajom podľa ☒ článku 23 a 24 ☒ prílohy I písm. h);
- t) ~~sa~~ monitorovať vykonávanie pravidiel vzťahujúcich sa na úlohy a povinnosti prevádzkovateľov prenosových sústav, prevádzkovateľov distribučných sústav, dodávateľov a odberateľov a ďalších účastníkov trhu podľa [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2] ~~nariadenia (ES) č. 714/2009;~~
- u) ~~sa~~ monitorovať investície do výrobných $\Rightarrow$ a uskladňovacích $\Leftarrow$ kapacít vzhľadom na bezpečnosť dodávok;
- v) ~~sa~~ monitorovať technickú spoluprácu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav ☒ z Únie ☒ zo Spoločenstva a z tretích krajín;
- ~~t) Monitorovať vykonávanie ochranných opatrení uvedených v článku 42; a~~
- w) prispievať ku kompatibilite postupov výmeny údajov pre najdôležitejšie trhové postupy na regionálnej úrovni.

↓ nový

- x) monitorovať dostupnosť porovnávacích webových stránok vrátane nástrojov na porovnanie splňajúcich kritériá stanovené v článku 14 a prílohe I.

↓ 2009/72/ES

2. Pokiaľ tak členský štát ustanovil, monitorovacie povinnosti podľa odseku 1 môžu vykonávať aj iné orgány ako regulačný orgán. Informácie zistené v rámci tohto monitorovania sa v takom prípade čo najskôr poskytnú regulačnému orgánu.

Regulačný orgán bez toho, aby boli dotknuté jeho vlastné osobitné právomoci pri plnení povinností uvedených v odseku 1, v prípade potreby konzultuje s prevádzkovateľmi prenosových sústav a prípadne aj úzko spolupracuje s inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, pričom si zachováva nezávislosť a dodržiava zásady lepšej regulácie.

Žiadnym schválením zo strany regulačného orgánu alebo agentúry podľa tejto smernice nie je dotknutý oprávnený výkon právomocí regulačného orgánu podľa tohto článku v budúcnosti, ani žiadne sankcie uložené inými príslušnými orgánmi alebo Komisiou.

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)
 $\Rightarrow$ nový

3. ~~4.~~ Členské štáty zabezpečia, aby regulačné orgány mali právomoci, ktoré im umožňujú vykonávať povinnosti uvedené v ☒ tomto článku ☒ ~~odsekoch 1, 3 a 6~~ efektívne a rýchlo. Na tento účel má regulačný orgán minimálne tieto právomoci:

- a) vydávať záväzné rozhodnutia týkajúce sa elektroenergetických podnikov;

- b) skúmať fungovanie trhov s elektrinou a rozhodovať o všetkých potrebných a primeraných opatreniach na podporu efektívnej hospodárskej súťaže a zabezpečenie správneho fungovania trhu a ukladať tieto opatrenia. Pri skúmaní záležitostí, ktoré súvisia s právom hospodárskej súťaže, je regulačný orgán tiež oprávnený podľa potreby spolupracovať s národným orgánom pre hospodársku súťaž a regulátormi finančného trhu alebo s Komisiou;
 - c) požadovať od elektroenergetických podnikov informácie, ktoré ~~potrebuje~~ ☒ potrebuje ☐ na plnenie svojich úloh, vrátane odôvodnení k zamietnutiu prístupu tretích strán a informácií o opatreniach potrebných na posilnenie sústavy;
 - d) elektroenergetickým podnikom, ktoré si neplnia povinnosti vyplývajúce z tejto smernice alebo iných príslušných právne záväzných rozhodnutí regulačného orgánu alebo agentúry, ukladať účinné, primerané a odrádzajúce sankcie alebo navrhovať príslušnému súdu, aby uložil takéto sankcie. Toto zahŕňa právomoci ukladať prevádzkovateľovi prenosovej sústavy alebo vertikálne integrovanému podniku, podľa situácie, sankcie za neplnenie ich príslušných povinností, ktoré vyplývajú z tejto smernice, alebo navrhovať uloženie takýchto sankcií, v maximálnej výške 10 % ročného obratu prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo až 10 % ročného obratu vertikálne integrovaného podniku; a
 - e) má náležité práva vykonávať vyšetrovanie a príslušné právomoci vydávať pokyny pri urovnávaní sporov na základe ~~odsekov 11 a 12~~ článku 60 ods. 2 a 3.
4. ~~3.~~ Ak bol podľa článku ~~44~~ ~~13~~ určený nezávislý prevádzkovateľ sústavy, regulačný orgán okrem plnenia svojich povinností stanovených v odseku 1 ~~a 3~~ tohto článku:
- a) monitoruje, či si vlastník prenosovej sústavy a nezávislý prevádzkovateľ sústavy plnia svoje povinnosti vyplývajúce z tohto článku, a ukladá sankcie za ich neplnenie v súlade s odsekom ~~3~~ ~~4~~ písm. d);
 - b) monitoruje vzťahy a komunikáciu medzi nezávislým prevádzkovateľom sústavy a vlastníkom prenosovej sústavy tak, aby sa zabezpečilo plnenie povinností zo strany nezávislého prevádzkovateľa sústavy, a predovšetkým schvaľuje zmluvy a koná ako orgán na urovanie sporov medzi nezávislým prevádzkovateľom sústavy a vlastníkom prenosovej sústavy v súvislosti so sťažnosťami ktorejkoľvek strany podanej podľa odseku 11;
 - c) bez toho, aby bol dotknutý postup uvedený v článku ~~44~~ ~~13~~ ods. 2 písm. c), schvaľuje v súvislosti s prvým 10-ročným plánom rozvoja sústavy investičné plánovanie a viacročný plán rozvoja sústavy, ktoré ~~každoročne~~ predkladá nezávislý prevádzkovateľ sústavy ⇒ minimálne každé dva roky ⇐;
 - d) zabezpečuje, aby tarify za prístup do sústavy, ktoré vyberajú nezávislí prevádzkovatelia sústav, zahŕňali odmenu pre vlastníka alebo vlastníkov sústavy, ktorá tvorí primeranú odmenu za používanie aktív sústavy a všetky nové investície do nej za predpokladu, že sú hospodárne a efektívne;
 - e) má právomoc vykonávať inšpekcie v priestoroch vlastníka prenosovej sústavy a nezávislého prevádzkovateľa sústavy vrátane neohlásených inšpekcií; a
 - f) monitoruje využívanie poplatkov za preťaženie, ktoré vybral nezávislý prevádzkovateľ sústavy v súlade s [článkom ~~17~~ ods. ~~2~~ ~~16~~ ods. ~~6~~ prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2].
5. V prípade, že bol prevádzkovateľ prenosovej sústavy určený podľa ustanovení kapitoly VI oddielu 3 ~~3~~, regulačnému orgánu sa okrem úloh a právomocí, ktoré mu

boli uložené podľa odsekov 1 a 3 ~~4~~ tohto článku, zveria minimálne tieto úlohy a právomoci:

- a) ukladať sankcie v súlade s odsekom ~~3~~ 4 písm. d) za diskriminačné správanie v prospech vertikálne integrovaného podniku;
 - b) monitorovať komunikáciu medzi prevádzkovateľom prenosovej sústavy a vertikálne integrovaným podnikom tak, aby sa zabezpečilo dodržiavanie povinností zo strany prevádzkovateľa prenosovej sústavy;
 - c) konať ako orgán na urovnávanie sporov medzi vertikálne integrovaným podnikom prevádzkovateľom prenosovej sústavy v súvislosti so sťažnosťami predloženými podľa článku 60 ods. 2 ~~odseku 11~~;
 - d) monitorovať obchodné a finančné vzťahy vrátane úverov medzi vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prenosovej sústavy;
 - e) schvaľovať všetky obchodné a finančné dohody medzi vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prenosovej sústavy pod podmienkou, že spĺňajú trhové podmienky;
 - f) v prípade oznámenia od subjektu zodpovedného za zabezpečenie súladu podľa článku ~~50~~ 21 ods. 4 požadovať odôvodnenie od vertikálne integrovaného podniku. Toto odôvodnenie musí predovšetkým preukázať, že nenastal žiadny prípad diskriminačného správania v prospech vertikálne integrovaného podniku;
 - g) vykonávať inšpekcie, aj neohlásené, v priestoroch vertikálne integrovaného podniku a prevádzkovateľa prenosovej sústavy; a
 - h) zverovať všetky alebo osobitné úlohy prevádzkovateľa prenosovej sústavy nezávislému prevádzkovateľovi sústavy vymenovanému podľa článku ~~44~~ 13 v prípade, že si prevádzkovateľ prenosovej sústavy sústavne neplní povinnosti, ktoré vyplývajú z tejto smernice, a to najmä v prípade opakovaného diskriminačného správania v prospech vertikálne integrovaného podniku.
6. ⇒ Okrem prípadov, keď je na stanovovanie a schvaľovanie podmienok alebo metodík vykonávania sieťových predpisov a usmernení podľa kapitoly VII [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2] v zmysle článku 5 ods. 2 [prepracovaného znenia nariadenia 713/2009 podľa návrhu COM(2016) 863/2] oprávnená agentúra z dôvodu ich koordinovanej povahy, ~~⇒ sú~~ Regulačné orgány sú minimálne zodpovedné za stanovovanie alebo schvaľovanie ⇒ národných ⇒ metodík používaných na výpočet alebo stanovenie podmienok, a to v dostatočnom predstihu pred tým, ako nadobudnú účinnosť, pre:
- a) pripojenie a prístup do národných sústav vrátane taríf za prenos a distribúciu alebo ich metodík. Tieto tarify alebo metodiky musia umožniť potrebné investície do sústav tak, aby sa nimi zabezpečila prevádzkyschopnosť sústav;
 - b) poskytovanie ~~vyrovnávacích~~ ⇒ podporných ⇒ služieb, ktoré sa uskutočňujú najhospodárnejším spôsobom a vytvárajú vhodné stimuly pre užívateľov sústav, aby udržiavali v rovnováhe svoj odber a dodávky. ~~Vyrovnávacie~~ ⇒ Podporné ⇒ služby sa poskytujú spravodlivým a nediskriminačným spôsobom a sú založené na objektívnych kritériách; a
 - c) prístup do cezhraničných infraštruktúr vrátane postupov na pridelovanie kapacity a riadenie ~~a~~ v prípade preťaženia.
7. Metodiky alebo podmienky uvedené v odseku 6 sa zverejnia.

~~8. Regulačné orgány pri stanovovaní alebo schvaľovaní taríf alebo metodík a vyrovnávacích služieb zabezpečujú, aby sa prevádzkovateľom prenosových a distribučných sústav poskytli vhodné krátkodobé a dlhodobé stimuly na zvyšovanie efektívnosti, posilňovanie integrácie trhu a bezpečnosti dodávok, ako aj na podporu súvisiacich výskumných činností.~~

↓ nový

8. Aby sa zvýšila transparentnosť na trhu a aby sa všetkým zainteresovaným stranám poskytli všetky potrebné informácie, rozhodnutia alebo návrhy rozhodnutí o prenosových alebo distribučných tarífach v zmysle článku 60 ods. 3, musia regulačné orgány sprístupniť trhovým aktérom podrobné metodiky a príslušné náklady použité na výpočet príslušných sieťových taríf.

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)

9. Regulačné orgány monitorujú riadenie ~~v prípade~~ preťaženia národných elektrizačných sústav vrátane spojovacích vedení a uplatňovanie pravidiel riadenia preťaženia. Na tento účel prevádzkovatelia prenosovej sústavy alebo ~~prevádzkovatelia na~~ ☒ organizátori ☒ trhu predložia národným regulačným orgánom svoje pravidlá riadenia preťaženia vrátane pridelovania kapacity. Národné regulačné orgány môžu požiadať o zmenu týchto pravidiel.

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)
⇒ nový

Článok 60 ~~37~~

☒ **Rozhodnutia a sťažnosti** ☒

1. ~~10.~~ Regulačné orgány majú právomoc v prípade potreby od prevádzkovateľov prenosových a distribučných sústav vyžadovať, aby upravili podmienky vrátane taríf alebo metodík uvedených v ~~tento~~ článku ☒ 59 ☒ s cieľom zabezpečiť ich primeranosť a uplatňovanie nediskriminačným spôsobom ⇒, v súlade s článkom 16 [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2] ⇐. ~~Národné~~ Regulačné orgány majú v prípade oneskorenia stanovenia prenosových a distribučných taríf právomoc stanoviť alebo schváliť predbežné prenosové a distribučné tarify alebo metodiky a rozhodnúť o vhodných kompenzačných opatreniach, ak sa konečné prenosové a distribučné tarify alebo metodiky líšia od týchto predbežných taríf alebo metodík.
2. ~~11.~~ Každá strana, ktorá podá sťažnosť na prevádzkovateľa prenosovej alebo distribučnej sústavy v súvislosti s povinnosťami prevádzkovateľa podľa tejto smernice, sa môže s touto sťažnosťou obrátiť na regulačný orgán, ktorý koná ako orgán na urovnanie sporov a vydá rozhodnutie do dvoch mesiacov od doručenia sťažnosti. Táto lehota sa môže predĺžiť o dva mesiace, ak regulačný orgán požaduje ďalšie informácie. Takto predĺžená lehota sa môže ďalej predĺžiť so súhlasom sťažovateľa. Rozhodnutie regulačného orgánu je záväzné, pokiaľ sa nezruší v odvolacom konaní.

3. ~~12.~~ Každá strana, na ktorú sa vzťahuje rozhodnutie o metodikách prijaté podľa ~~téhož~~ článku 59 a ktorá má v tejto súvislosti právo podať sťažnosť, alebo v prípade, že má regulačný orgán povinnosť konzultovať navrhnuté tarify alebo metodiky, môže najneskôr do dvoch mesiacov, alebo v kratšej lehote, ak tak stanovia členské štáty, od uverejnenia rozhodnutia alebo návrhu na rozhodnutie podať sťažnosť a požiadať o preskúmanie. Takáto sťažnosť nemá odkladný účinok.
4. ~~13.~~ Členské štáty vytvoria vhodné a efektívne mechanizmy na reguláciu, kontrolu a transparentnosť, aby sa zabránilo akémukoľvek zneužívaniu dominantného postavenia, najmä na ujmu odberateľov, a koristníckemu správaniu. V týchto mechanizmoch sa zohľadnia ustanovenia zmluvy, najmä jej článku 102 ~~82~~.
5. ~~14.~~ Členské štáty zabezpečia, aby sa v prípade, že sa nedodržia pravidlá o zachovávaní dôvernosti informácií uložené touto smernicou, prijali v súlade s vnútroštátnym právom proti zodpovedným fyzickým alebo právnickým osobám vhodné opatrenia vrátane správnych opatrení alebo trestných konaní.
6. ~~15.~~ Sťažnosťami uvedenými v odsekoch ~~11 a 12~~ 2 a 3 nie je dotknuté vykonávanie práv na odvolanie podľa práva Spoločenstva ~~a~~ Únie ~~a~~ alebo vnútroštátneho práva.
7. ~~16.~~ Rozhodnutia, ktoré prijímajú regulačné orgány, ~~musia byť~~ ~~plne~~ odôvodnené a opodstatnené a umožňovať ~~súdne preskúmanie~~ súdne preskúmanie. Rozhodnutia sú verejne dostupné, pričom zachovávajú dôvernosť citlivých obchodných informácií.
8. ~~17.~~ Členské štáty zabezpečia, aby boli na vnútroštátnej úrovni vhodné mechanizmy, v rámci ktorých môže strana dotknutá rozhodnutím regulačného orgánu podať odvolanie na subjekt nezávislý od zúčastnených strán a od akejkolvek vlády.

Článok 61~~38~~

Regionálna spolupráca regulačných orgánov v oblasti cezhraničných záležitostí **~~Regulačný režim pre cezhraničné záležitosti~~**

1. Regulačné orgány sa úzko radia a spolupracujú ~~⇒~~, najmä v rámci agentúry, ~~a~~ a agentúre i seba navzájom poskytujú informácie potrebné na plnenie ich úloh vyplývajúcich z tejto smernice. Prijímajúci orgán zabezpečuje rovnakú úroveň dôvernosti vymenených informácií, aká sa požaduje od poskytujúceho orgánu.
2. Regulačné orgány spolupracujú minimálne na regionálnej úrovni s cieľom:
 - a) podporiť prijatie prevádzkových opatrení zameraných na umožnenie optimálneho riadenia sústavy, presadenie spoločných ~~burz~~ ~~výmenn~~ elektriny a pridelovania cezhraničnej kapacity a dosiahnutie primeranej úrovne kapacity prepojenia, a to aj prostredníctvom nových prepojení v rámci regiónu a medzi regiónmi, s cieľom umožniť rozvoj efektívnej hospodárskej súťaže a zvýšiť bezpečnosť dodávok ~~bez~~ bez diskriminácie medzi dodávateľskými podnikmi v rôznych členských štátoch;

⇩ nový

- b) koordinovať spoločný dohľad nad subjektmi plniacimi funkcie na regionálnej úrovni;
- c) koordinovať v spolupráci s ostatnými zapojenými orgánmi spoločný dohľad nad vnútroštátnym, regionálnym a celoeurópskym posudzovaním primeranosti;

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)
⇒ nový

- d) koordinovať ~~rozvoj~~ ☒ vypracovanie ☒ všetkých sieťových predpisov ☒ a usmernení ☒ pre príslušných prevádzkovateľov prenosových sústav a ostatných účastníkov trhu; a
- e) koordinovať ~~rozvoj~~ ☒ vypracovanie ☒ pravidiel týkajúcich sa riadenia preťaženia.
- 3. Národné regulačné orgány majú právo uzatvárať medzi sebou dohody o spolupráci s cieľom podporiť regulačnú spoluprácu.
- 4. Činnosti uvedené v odseku 2 sa vykonávajú podľa potreby v konzultácii s inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a bez toho, aby boli dotknuté ich konkrétne právomoci.
- 5. Komisia ~~môže~~ ☒ je splnomocnená ☒ prijať ⇒ delegované akty v súlade s článkom 67 na stanovenie ☐ usmernení o rozsahu povinností regulačných orgánov, pokiaľ ide o ich vzájomnú spoluprácu a spoluprácu s agentúrou. ~~Tieto opatrenia zamerané na zmenu nepodstatných prvkov tejto smernice jej doplnením sa prijímajú v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 46 ods. 2~~

↓ nový

Článok 62

Povinnosti a právomoci regulačných orgánov vo vzťahu k regionálnym operačným centrom

- 1. Regionálne regulačné orgány geografickej oblasti, v ktorej je zriadené regionálne operačné centrum, v úzkej vzájomnej koordinácii:
 - a) schvaľujú stanovy a rokovací poriadok;
 - b) schvaľujú ročný rozpočet;
 - c) schvaľujú postup kooperatívneho rozhodovania;
 - d) posudzujú, či regionálne operačné centrum má primerané právomoci, zdroje a nestrannosť na nezávislý výkon zverených funkcií a úloh vrátane oblastí bezpečnosti, zodpovednosti a zvládnutia nepredvídaných udalostí;
 - e) zaisťujú jeho dodržiavanie povinností vyplývajúcich z tejto smernice a inej relevantnej legislatívy Únie, najmä pokiaľ ide o cezhraničné otázky;
 - f) monitorujú výkon jeho funkcií a každoročne o ňom informujú agentúru.
- 2. Členské štáty zabezpečia, aby regulačné orgány mali právomoci, ktoré im umožňujú vykonávať povinnosti uvedené v odseku 1 efektívne a rýchlo. Na tento účel majú regulačné orgány minimálne tieto právomoci:
 - a) vyžadovať si od regionálnych operačných centier informácie;
 - b) vykonávať inšpekcie, aj neohlásené, v priestoroch regionálnych operačných centier;
 - c) vydávať spoločné záväzné rozhodnutia o regionálnych operačných centrách.

Článok 63 ~~39~~

Súlady so ⇒ sieťovými predpismi a ⇐ usmerneniami

1. Každý regulačný orgán a Komisia môžu požiadať agentúru o stanovisko k súlade rozhodnutia prijatého regulačným orgánom so ⇒ sieťovými predpismi a ⇐ usmerneniami uvedenými v tejto smernici alebo ☒ v kapitole VII ☒ [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2] nariadení (ES) č. 714/2009.
2. Agentúra poskytuje svoje stanovisko regulačnému orgánu, ktorý oň požiadal, alebo Komisii a regulačnému orgánu, ktorý prijal dané rozhodnutie, do troch mesiacov od dátumu doručenia žiadosti.
3. Ak regulačný orgán, ktorý prijal rozhodnutie, nevyhoví stanovisku agentúry do štyroch mesiacov od dátumu doručenia tohto stanoviska, agentúra o tom informuje Komisiu.
4. Každý regulačný orgán môže informovať Komisiu, ak usúdi, že rozhodnutie, ktoré sa týka cezhraničného obchodu, prijaté iným regulačným orgánom nie je v súlade so ⇒ sieťovými predpismi a ⇐ usmerneniami uvedenými v tejto smernici alebo ☒ v kapitole VII ☒ [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2] nariadení (ES) č. 714/2009, a to do dvoch mesiacov odo dňa prijatia daného rozhodnutia.
5. Ak Komisia do dvoch mesiacov odvtedy, ako ju informovala agentúra podľa odseku 3 alebo regulačný orgán podľa odseku 4, alebo z vlastného podnetu do troch mesiacov odo dňa prijatia rozhodnutia zistí, že rozhodnutie regulačného orgánu vyvoláva závažné pochybnosti, čo sa týka jeho súlady so ⇒ sieťovými predpismi a ⇐ usmerneniami uvedenými v tejto smernici alebo ☒ v kapitole VII ☒ [prepracovaného znenia nariadenia 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2] nariadení (ES) č. 714/2009, môže rozhodnúť o podrobnejšom preskúmaní vecí. V takomto prípade vyzve regulačný orgán a strany konania pred regulačným orgánom, aby predložili svoje pripomienky.
6. Ak Komisia prijme rozhodnutie podrobnejšie vec preskúmať, najneskôr do štyroch mesiacov od prijatia takéhoto rozhodnutia vydá konečné rozhodnutie:
 - a) nevzniesť námietky voči rozhodnutiu regulačného orgánu alebo
 - b) vyžadujúce, aby dotknutý regulačný orgán vzal späť svoje rozhodnutie z dôvodu jeho nesúlady so ⇒ sieťovými predpismi a ⇐ usmerneniami.
7. Ak Komisia neprijme rozhodnutie podrobnejšie vec preskúmať alebo konečné rozhodnutie v lehotách stanovených v odsekoch 5 a 6, považuje sa to za nevznesenie námietok voči rozhodnutiu regulačného orgánu.
8. Regulačný orgán vyhoví rozhodnutiu Komisie o späťvzatí svojho rozhodnutia v lehote dvoch mesiacov a informuje o tom Komisiu.
9. Komisia ~~môže~~ ☒ je splnomocnená ☒ prijať ⇒ delegované akty v súlade s článkom 67 na zriadenie ⇐ usmernení ~~ia~~ ustanovujúcich podrobné pravidlá postupu, ktorý sa má dodržiavať pri uplatňovaní tohto článku. ~~Tieto opatrenia zamerané na zmenu~~

~~nepodstatných prvkov tejto smernice jej doplnením sa prijímú v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 46 ods. 2~~

Článok 64 40 **Vedenie záznamov**

1. Členské štáty od dodávateľských podnikov vyžadujú, aby počas minimálne piatich rokov uchovávali k dispozícii pre vnútroštátne orgány vrátane národného regulačného orgánu, národných orgánov pre hospodársku súťaž a Komisiu na účely plnenia ich úloh príslušné údaje o všetkých transakciách týkajúcich sa zmlúv o dodávke elektriny a derivátov elektriny s veľkoobchodnými odberateľmi a s prevádzkovateľmi prenosových sústav.
2. Tieto údaje obsahujú podrobné informácie o takých charakteristikách príslušných transakcií, ako je napr. dĺžka trvania, pravidlá dodávky a ~~vyrovnania~~ ☒ zúčtovania ☒, množstvo, dátumy a časy realizácie a ceny transakcií a spôsoby identifikácie príslušných veľkoobchodných odberateľov, a uvádzajú aj podrobné informácie o všetkých ~~nesplnených~~ ☒ nezúčtovaných ☒ zmluvách o dodávke elektriny a derivátoch elektriny.
3. Pod podmienkou, že sa nezverejnia citlivé obchodné informácie o jednotlivých účastníkoch trhu alebo transakciách, môže regulačný orgán rozhodnúť, že časti týchto informácií poskytne k dispozícii účastníkom trhu. Tento odsek sa nevzťahuje na informácie o finančných nástrojoch, ktoré patria do pôsobnosti smernice 2004/39/ES.
- ~~4. S cieľom zabezpečiť jednotné uplatňovanie tohto článku môže Komisia prijať usmernenia, v ktorých sa vymedzia metódy a opatrenia týkajúce sa vedenia záznamov, ako aj forma a obsah údajov, ktoré sa majú uchovávať. Tieto opatrenia zamerané na zmenu nepodstatných prvkov tejto smernice jej doplnením sa prijímú v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 46 ods. 2~~
- ~~5. Pokiaľ ide o transakcie s derivátmi elektriny medzi dodávateľskými podnikmi a veľkoobchodnými odberateľmi a prevádzkovateľmi prenosových sústav, tento článok sa uplatňuje až po tom, ako Komisia prijme usmernenia uvedené v odseku 4.~~
4. ~~6.~~ Z ustanovení tohto článku nevyplývajú pre subjekty, ktoré patria do pôsobnosti smernice 2004/39/ES, vo vzťahu k orgánom uvedeným v odseku 1 nijaké ďalšie povinnosti.
5. ~~7.~~ Ak orgány uvedené v odseku 1 potrebujú prístup k údajom, ktoré uchovávajú subjekty, ktoré patria do pôsobnosti smernice 2004/39/ES, požadované údaje im poskytnú orgány zodpovedné podľa uvedenej smernice.

↓ 2009/72/ES

~~KAPITOLA X~~

~~MALOOBCHODNÉ TRHY~~

↓ 2009/72/ES

Článok 41

Maloobchodné trhy

~~Členské štáty s cieľom uľahčiť vývoj dobre fungujúcich a transparentných maloobchodných trhov v Spoločenstve zabezpečia, aby sa vymedzili úlohy a povinnosti prevádzkovateľov prenosových sústav, prevádzkovateľov distribučných sústav, dodávateľských podnikov a odberateľov a v prípade potreby ostatných účastníkov trhu, pokiaľ ide o zmluvné dojednania, záväzky voči odberateľom, pravidlá výmeny údajov a zúčtovania, zodpovednosť za vlastníctvo údajov a odpočet.~~

~~Tieto pravidlá sa zverejnia, musia byť navrhnuté s cieľom uľahčiť prístup odberateľov a dodávateľov do sústav a podliehajú preskúmvaniu regulačnými orgánmi alebo inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi.~~

~~Veľkí odberatelia elektriny okrem domácností majú právo uzatvárať zmluvy s viacerými dodávateľmi súčasne.~~

↓ 2009/72/ES

KAPITOLA VIII~~XI~~

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)

Článok 42

Ochranné opatrenia

~~V prípade náhlej krízy na trhu s energiou, alebo ak je ohrozená fyzická bezpečnosť alebo ochrana osôb, prístrojov alebo zariadení alebo integrita sústavy, môže členský štát dočasne prijať potrebné ochranné opatrenia.~~

~~Takéto opatrenia musia spôsobiť čo najmenšie možné narušenie fungovania vnútorného trhu a nesmú mať širší rozsah, ako je nevyhnutne potrebné na nápravu náhlych ťažkostí, ktoré nastali.~~

~~Dotknutý členský štát o týchto opatreniach bezodkladne informuje ostatné členské štáty a Komisiu, ktorá môže rozhodnúť, či tento dotknutý členský štát musí zmeniť alebo zrušiť tieto opatrenia do tej miery, pokiaľ narušajú hospodársku súťaž a negatívne ovplyvňujú obchodovanie takým spôsobom, ktorý je v rozpore so spoločným záujmom.~~

Článok 65~~43~~

Rovnaké podmienky hospodárskej súťaže

1. Opatrenia, ktoré môžu členské štáty podľa tejto smernice prijať, aby zabezpečili rovnaké podmienky hospodárskej súťaže, musia byť v súlade so zmluvou, najmä jej článkom ~~36~~ ~~30~~, a právnymi predpismi ~~Spoločenstva~~ ~~Únie~~.
2. Opatrenia uvedené v odseku 1 musia byť primerané, nediskriminačné a transparentné. Takéto opatrenia môžu nadobudnúť účinnosť až po tom, ako sa oznámia Komisii a tá ich schváli.
3. Komisia koná na základe oznámenia uvedeného v odseku 2 do dvoch mesiacov od jeho doručenia. Táto lehota začne plynúť od nasledujúceho dňa po doručení všetkých informácií. Ak Komisia v uvedenej dvojmesačnej lehote nekoná, považuje sa to za nevznesenie námietok voči oznámeným opatreniam.

Článok 66~~44~~

Odchýlky

1. Členské štáty, ktoré môžu ~~po nadobudnutí účinnosti tejto smernice~~ preukázať, že existujú závažné ťažkosti pri fungovaní ich malých izolovaných sústav, môžu požiadať o odchýlku z príslušných ustanovení kapitol ~~IV, V, a VI, ako aj článkov 4, 6, 7 a 8 IV, VI, VII a VIII, ako aj kapitoly III v prípade izolovaných mikrosústav, pokiaľ ide o modernizáciu, vylepšovanie a rozširovanie existujúcich kapacít, a túto odchýlku im môže udeliť Komisia.~~ Komisia pred prijatím rozhodnutia informuje o týchto žiadostiach členské štáty, pričom zohľadňuje zachovávanie dôvernosti informácií. Toto rozhodnutie sa uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie*.
2. Článok ~~43~~ ~~9~~ sa nevzťahuje na Cyprus, ~~Luxembursko a~~ alebo Maltu. Na Maltu sa nevzťahujú ani články ~~6 a 35-26, 32 a 33~~.

Na účely článku ~~43~~ ~~9~~ ods. 1 písm. b) sa pojem „podnik, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť“ nevzťahuje na koncových odberateľov, ktorí priamo alebo prostredníctvom podnikov, nad ktorými vykonávajú kontrolu samostatne alebo spoločne s inými, vykonávajú v súvislosti s elektrinou výrobnú a/alebo dodávateľskú činnosť, za predpokladu, že koncoví odberatelia sú aj po zohľadnení ich podielov elektriny vyrobenej v kontrolovaných podnikoch v celoročnom priemere čistými spotrebiteľmi elektriny a že hospodárska hodnota elektriny, ktorú predávajú tretím stranám, je v porovnaní s ich inými obchodnými operáciami nepatrná.

Článok 45

~~Postup preskúmania~~

~~V prípade, že v správe uvedenej v článku 47 ods. 6 Komisia dospeje k záveru, že vzhľadom na účinný spôsob uskutočňovania prístupu do sústavy v členskom štáte, ktorým sa zabezpečuje plne účinný, nediskriminačný a nesťažený prístup do sústavy, nie sú určité povinnosti uložené podnikom touto smernicou (vrátane povinností týkajúcich sa právneho~~

~~oddelenia prevádzkovateľov distribučných sústav) primerané sledovanému cieľu, daný členský štát môže pre dotknutú požiadavku predložiť Komisii žiadosť o udelenie výnimky.~~

~~Členský štát túto žiadosť bezodkladne oznamuje Komisii spolu s príslušnými informáciami potrebnými na preukázanie toho, že záver o zabezpečení účinného prístupu do sústavy, ku ktorému sa v správe dospelo, bude platiť aj naďalej.~~

~~Komisia do troch mesiacov od doručenia oznámenia prijme stanovisko k žiadosti dotknutého členského štátu a podľa potreby predloží Európskemu parlamentu a Rade návrhy na zmenu príslušných ustanovení tejto smernice. Komisia v návrhoch na zmenu tejto smernice môže navrhnúť udelenie výnimky dotknutému členskému štátu v súvislosti s uplatňovaním osobitných požiadaviek pod podmienkou, že uvedený členský štát vykonáva rovnako účinné opatrenia.~~

Článok 46

Výbor

- ~~1. Komisii pomáha výbor.~~
- ~~2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5a ods. 1 až 4 a článok 7 rozhodnutia 1999/468/ES so zreteľom na ustanovenia jeho článku 8.~~

Článok 47

Predkladanie správ

- ~~1. Komisia monitoruje a skúma uplatňovanie tejto smernice a Európskemu parlamentu a Rade predloží správu o celkovom pokroku, a to prvý raz do 4. augusta 2004 a následne každý rok. Správa o pokroku obsahuje aspoň:~~
 - ~~a) získané skúsenosti a dosiahnutý pokrok pri vytváraní úplného a plne fungujúceho vnútorného trhu s elektrinou a prekážky, ktoré v tejto súvislosti pretrvávajú, vrátane aspektov súvisiacich s dominantným postavením na trhu, koncentráciou na trhu, koristníckym správaním a správaním, ktoré odporuje hospodárskej súťaži, a jeho účinkami v súvislosti s narušáním trhu;~~
 - ~~b) rozsah, v akom boli požiadavky na oddelenie a tarifikáciu uvedené v tejto smernici úspešné pri zabezpečovaní spravodlivého a nediskriminačného prístupu do elektrizačnej sústavy v Spoločenstve a zodpovedajúce úrovne hospodárskej súťaže, rovnako ako aj hospodárske, environmentálne a sociálne dôsledky otvárania trhu s elektrinou pre odberateľov;~~
 - ~~c) preskúmanie záležitostí týkajúcich sa úrovni kapacity sústavy a bezpečnosti dodávky elektriny v Spoločenstve a najmä existujúcej a predpokladanej rovnováhy medzi dopytom a ponukou so zreteľom na fyzické kapacity pre výmenu medzi oblasťami;~~
 - ~~d) osobitná pozornosť sa venuje opatreniam, ktoré členské štáty prijali na pokrytie dopytu počas špičky a na riešenie výpadkov jedného alebo viacerých dodávateľov;~~
 - ~~e) vykonávanie výnimky ustanovenej podľa článku 26 ods. 4 so zreteľom na možnú revíziu prahových hodnôt;~~
 - ~~f) celkové zhodnotenie pokroku dosiahnutého vzhľadom na dvojstranné vzťahy s tretími krajinami, ktoré vyrábajú a vyvážajú alebo dopravujú elektrinu, vrátane pokroku pri integrácii trhu, sociálnych a environmentálnych dôsledkov obchodovania s elektrinou a prístupu do sústav týchto tretích krajín;~~

- g) ~~potrebu možných požiadaviek na harmonizáciu, ktoré nie sú spojené s ustanoveniami tejto smernice; a~~
- h) ~~spôsob, ktorým členské štáty v praxi uplatnili požiadavky týkajúce sa označovania energie uvedeného v článku 3 ods. 9, a spôsob, ktorým sa v tejto súvislosti zohľadnili odporúčania Komisie.~~

~~Táto správa o pokroku môže prípadne obsahovať aj odporúčania, ktoré sa týkajú najmä rozsahu a rôznych foriem ustanovení o označovaní energie vrátane napríklad spôsobu, akým sa odkazuje na existujúce referenčné zdroje, a obsahu týchto zdrojov, a predovšetkým, akým spôsobom by sa mohli informácie týkajúce sa vplyvu na životné prostredie, a to minimálne informácie o emisiách CO₂ a rádioaktívnom odpade, ktoré vznikajú pri výrobe elektriny z rozličných energetických zdrojov, sprístupňovať transparentným, ľahko dostupným a porovnateľným spôsobom v celom Spoločenstve a tiež akým spôsobom by členské štáty mohli zjednodušiť opatrenia prijaté na kontrolu presnosti informácií poskytovaných dodávateľmi a aké opatrenia by mohli potláčať negatívne účinky spôsobené dominantným postavením na trhu a koncentráciou na trhu.~~

2. ~~Každý druhý rok obsahuje správa o pokroku uvedená v odseku 1 aj analýzu rozdielných opatrení prijatých členskými štátmi na plnenie povinností služby vo verejnom záujme spolu s preskúmaním účinnosti uvedených opatrení a najmä ich vplyvu na hospodársku súťaž na trhu s elektrinou. Táto správa môže podľa potreby zahŕňať aj odporúčania opatrení, ktoré sa na vnútroštátnej úrovni majú prijať na dosiahnutie vysokého štandardu služby vo verejnom záujme alebo opatrení na zabránenie rozkladu trhu.~~
3. ~~Komisia do 3. marca 2013 predloží v rámci všeobecného preskúmania Európskemu parlamentu a Rade podrobnú osobitnú správu, v ktorej uvedie, do akej miery boli požiadavky na oddelenie podľa kapitoly V úspešné pri zabezpečení plnej a skutočnej nezávislosti prevádzkovateľov prenosových sústav, pričom sa ako referencia použije skutočné a účinné oddelenie.~~
4. ~~Komisia na účely hodnotenia podľa odseku 3 zohľadní najmä tieto kritériá: spravodlivý a nediskriminačný prístup do sústavy, efektívnu reguláciu, rozvoj sústavy na účely naplnenia potrieb trhu, nenarušené stimuly na investovanie, rozvoj infraštruktúry prepojení, efektívnu hospodársku súťaž na trhoch Spoločenstva s energiou a situáciu v oblasti bezpečnosti dodávky v Spoločenstve.~~
5. ~~V prípade potreby, a najmä ak z podrobnej osobitnej správy uvedenej v odseku 3 vyplynie, že podmienky uvedené v odseku 4 nie sú v praxi zabezpečené, predloží Komisia Európskemu parlamentu a Rade návrhy s cieľom zabezpečiť plnú a skutočnú nezávislosť prevádzkovateľov prenosových sústav do 3. marca 2014.~~
6. ~~Komisia do 1. januára 2006 zašle Európskemu parlamentu a Rade podrobnú správu o pokroku pri vytváraní vnútorného trhu s elektrinou. Táto správa sa zaoberá najmä:~~
- ~~— existenciou nediskriminačného prístupu do sústavy,~~
 - ~~— efektívnou reguláciou,~~
 - ~~— rozvojom infraštruktúry prepojení a bezpečnosťou dodávok v Spoločenstve,~~
 - ~~— rozsahom, v akom pre malé podniky a odberatelia elektriny v domácnosti ťažia z plných výhod otvárania trhu, najmä v súvislosti so službou vo verejnom záujme a štandardami univerzálnej služby,~~

- ~~rozsahom, v akom sú v praxi trhy otvorené efektívnej hospodárskej súťaži vrátane aspektov dominantného postavenia na trhu, koncentrácie na trhu a koristníckeho správania alebo správania, ktoré je v rozpore s hospodárskou súťažou;~~
- ~~rozsahom, v akom odberatelia skutočne menia dodávateľov a opätovne dojednávajú tarify;~~
- ~~vývojom cien vrátane cien za dodávku vo vzťahu k stupňu otvorenia trhu a~~
- ~~skúsenosťami získanými pri uplatňovaní tejto smernice, čo sa týka efektívnej nezávislosti prevádzkovateľov sústav vo vertikálne integrovaných podnikoch, a či sa vypracovali iné dodatočné opatrenia týkajúce sa funkčnej nezávislosti a oddelenia účtovníctva, ktoré majú účinky zodpovedajúce právnemu oddeleniu.~~

~~Komisia podľa potreby predloží návrhy Európskemu parlamentu a Rade, najmä s cieľom zaručiť vysoký štandard služby vo verejnom záujme.~~

~~Komisia do 1. júla 2007 podľa potreby predloží Európskemu parlamentu a Rade návrhy najmä s cieľom zabezpečiť plnú a efektívnu nezávislosť prevádzkovateľov distribučných sústav. Podľa potreby sa tieto návrhy v súlade s právom hospodárskej súťaže zaoberajú aj opatreniami, ktorými sa riešia otázky dominantného postavenia na trhu, koncentrácie na trhu a koristníckeho správania alebo správania, ktoré je v rozpore s hospodárskou súťažou.~~

↓ nový

Článok 67

Vykonávanie delegovania právomocí

1. Právomoc prijímať delegované akty sa Komisii udeľuje za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 61 a článku 63 sa Komisii udeľuje na dobu neurčitú od (OP: prosíme doplniť dátum nadobudnutia účinnosti).
3. Delegovanie právomoci uvedené v článkoch 61 a 63 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ruší delegovanie v ňom uvedenej právomoci. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Pred prijatím delegovaného aktu Komisia vedie konzultácie s odborníkmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode o lepšej tvorbe práva z 13. apríla 2016.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt Európskemu parlamentu a Rade súčasne, a to hneď po jeho prijatí.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článkov 61 a 63 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 68
Výbor

1. Komisii pomáha výbor. Týmto výborom je výbor v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 4 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 69
Predkladanie správ

Komisia monitoruje a preskúmava uplatňovanie tejto smernice a Európskemu parlamentu a Rade podáva správu o celkovom pokroku ako prílohu k správe o stave energetickej únie uvedenej v [článku 29 nariadenia o riadení podľa návrhu COM(2016) 549].

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)

Článok ~~49~~ 70
Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s ~~touto smernicou~~ ☒ článkami 2, 3, 5, článkom 6 ods. 2, článkom 9 ods. 2, článkom 10 ods. 2, článkami 11 až 24, článkami 26, 29, 31 až 34, článkom 36, článkom 38 ods. 5, článkami 40, 42, 51, 54, 57 až 59, článkami 61 až 63 a prílohami I až III ☒ do [12 mesiacov od nadobudnutia účinnosti] ~~3. marca 2011~~. Komisii bezodkladne oznámia znenie týchto ustanovení.

Tieto opatrenia uplatňujú od ☒ [12 mesiacov od nadobudnutia účinnosti, s výnimkou článku 5 ods. 3, ktorý uplatňujú od [dátumu nadobudnutia účinnosti] ☒ ~~3. marca 2011 s výnimkou článku 11, ktorý uplatňujú od 3. marca 2013~~.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. ☒ Takisto uvedú, že odkazy v platných zákonoch, iných právnych predpisoch a správnych opatreniach na smernicu zrušenú touto smernicou sa považujú za odkazy na túto smernicu. ☒ Podrobnosti o odkaze ☒ a jeho znenie ☒ upravia členské štáty.
2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok ~~71~~ 48
~~Zrušovacie ustanovenie~~ ☒ Zrušenie ☒

Smernica ~~2003/54/ES~~ ☒ 2009/72/ES ☒ sa zrušuje ☒ s účinnosťou ☒ od ~~3. marca 2011~~ ☒ [12 mesiacov od nadobudnutia účinnosti], ☒ bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov týkajúce sa lehôt na transpozíciu ☒ do vnútroštátneho práva ☒ a ☒ dátumov ☒ uplatňovania ~~uvedenej~~ smernice ☒ stanovených v prílohe IV ☒.

Odkazy na zrušení smernicu sa považujú za odkazy na túto smernicu a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe ~~H~~ ☒ V ☒.

↓ 2009/72/ES

Článok ~~72~~⁵⁰
Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

↓ 2009/72/ES (prispôsobené)

Článok ~~73~~⁵¹
Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom.

V Bruseli

Za ~~Radu~~ ☒ Európsky parlament ☒
predseda

Za Radu
predseda